

**Sabiedrības iebildumi un priekšlikumi par attīstības plānošanas dokumentu
Digitālās transformācijas pamatnostādnes 2021. – 2027. gadam**

Nr. p.k.	Iebilduma/ priekšlikuma iesniedzējs	Iesniegtā iebilduma/ priekšlikuma būtība	Ņemts vērā/ nav ņemts vērā	Pamatojums, ja iebildums/priekšlikums nav ņemts vērā
1	Ārvalstu investoru padome	Ir nepieciešams esošajās digitālās transformācijas pamatnostādnēs ievietot sadaļu par efektīvu digitālā resora pārvaldību valsts līmenī, lai produktīvi realizētu pamatnostādnēs aprakstītos plānus. Noteikt atbildīgo par informācijas tehnoloģiju jautājumiem valstī (CIO) valdības līmenī.	Nav ņemts vērā	Nav nepieciešams dublēt tiesību normu, kas jau šobrīd ir nostiprināta, proti, atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.233 1.7.punktam Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde informācijas sabiedrības, elektroniskā pārvaldes un valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldības jomā.
2	Biofarmaceutisko zāļu ražotāju asociācija Latvijā	Nav skaidra pamatnostādņu jēgpilna mijiedarbība ar citu nozaru politikas plānošanas dokumentiem konkrētu uzdevumu līmenī, īpaši ar Sabiedrības veselības pamatnostādņu un Nacionālās industriālās politikas (viens no attīstības virzieniem – biomedicīna, biofarmācija, biotehnoloģija) projektiem.	Ņemts vērā	Sniedzam skaidrojumu, ka pamatnostādņu izstrāde noritēja ciešā sasaistē ar citām ministrijām. Darba grupas noteica tos horizontālos uzstādījumus savu jomu attīstībai, kuri tika ietverti Digitālās transformācijas pamatnostādnēs. Attiecīgi, izvērstākas aktivitātes gan Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnēs, gan Sabiedrības veselības pamatnostādnēs izmanto Digitālās transformācijas pamatnostādnēs ietvertos stratēģiskos rīcības virzienus, kas ir saskaņoti

				ar konkrēto ministriju un veic izvērstu aktivitāšu noteikšanu jau savas jomas politikas plānošanas dokumentos.
3	Biofarmaceutisko zāļu ražotāju asociācija Latvijā	Papildināt pamatnostādņu ietvaros sniegtu informāciju ar nepieciešamajai rīcībai vajadzīgo investīciju apmēra aprēķinu un plānoto finanšu avotu (valsts budžets, Eiropas Strukturālie un investīciju fondi, Atjaunošanas un noturības mehānisms un citi) laikam no 2021. līdz 2027.	Daļēji ņemts vērā	Līdztekus pamatnostādņēm tiek veidota darbības programma Eiropas Strukturālo un investīciju fonda, Atjaunošanas un noturības mehānisma, kā arī meklēti papildus finanšu piesaistes līdzekļi. Šobrīd norit saskaņošanas procedūra ar Eiropas Komisiju. Indikatīvo finansējumu esam noteikuši iepriekš minēto finansējuma avotu aprakstos, ko šobrīd saskaņojam. Izsludinot pamatnostādnes VSS 3.pielikumā norādīts finansējums.
4	Biofarmaceutisko zāļu ražotāju asociācija Latvijā	4.4.6. sadaļā "Sabiedrības sociālā labklājība un veselība" sadaļa "Sasniedzamie mērķi" Aicinām papildināt 3.6. un 7. ievilkumus ar nepieciešamību veikt sabiedrības izglītošanu par veselības un sociālo datu otrreizēju izmantošanu, kā arī genoma sekvencēšanu, to nozīmi un ieguvumiem indivīdiem un sabiedrībai kopumā. Aicinām paredzēt atbilstošu aktivitāti sadaļā "Nepieciešamā rīcība" un ieviešanas termiņu sadaļā "Rezultāti".	Ņemts vērā daļēji	Papildināta sadaļa "Nepieciešamā rīcība", kas visā pamatnostādņu dokumentā aizstāj sadaļu "Sasniedzamie mērķi"
5	Biofarmaceutisko zāļu ražotāju asociācija Latvijā	4.4.6. sadaļā "Sabiedrības sociālā labklājība un veselība" sadaļa "Nepieciešamā rīcība" 1. Aicinām precizēt 1. ievilkumu, lai nodrošinātu nevis e-veselības un veselības aprūpes iestādēs izmantojamās informācijas sistēmu savstarpējās integrācijas attīstīšanu, bet gan faktisku integrāciju.	Ņemts vērā	

		<p>2. Aicinām papildināt 5.c ievilkumu, ka mūsdienīgs regulējums ir nepieciešams gan datu izmantošanai un atkalizmantošanai, gan arī pētniecības un attīstības nodrošināšanai. Papildus nepieciešams valsts pārvaldē ieviest funkciju, kas nodrošina sekundāro veselības datu izmantošanas pieprasījumu izskatīšanu un datu izsniegšanu.</p> <p>3. Aicinām precizēt 6. ievilkumu – telemedicīnas risinājumi būtu jāievieš, nevis tikai jāatīsta.</p> <p>4. Uzskatām, ka “Nepieciešamās rīcības” aktivitāšu uzskaitījums ir jāpapildina ar vajadzību noteikt harmonizētu datu standartu, kas būtu kvalitatīvs un mūsdienu prasībām atbilstošs, t.sk. integrējams ar Eiropas Veselības datu telpas ietvaros apmaināmiem datiem. Šim standartam jāparedz pieejamo datu kvalitātes un apjoma pieaugums, jo šī brīža e-veselības sistēmā pieemjamie dati nav pietiekami pilnvērtīgas ārstniecības, veselības aprūpes kvalitātes un veselības politikas plānošanas nodrošināšanai.</p> <p>5. Pamatnostādnēs ietveramas aktivitātes MedTech attīstības veicināšanai Latvijā, iespējamie instrumenti potenciāli var ietvert veselības inovāciju laboratorijas un/vai biznesa inkubatora izveidi, atbalsta programmu ideju ģenerēšanai, prototipu radīšanai, validēšanai līdz potenciālajai komercializācijas fāzei, regulējuma smilškastes izveidi. Šādu atbalsta virzienu Eiropas Savienības dalībvalstīs aicina nodrošināt arī Komisijas paziņojums Nr. COM(2018)233 “Kā digitālajā vienotajā tirgū īstenot veselības un aprūpes digitālo pārveidi; iedzīvotāju iespēju stiprināšana un veselīgākas sabiedrības veidošana”.</p>		
6	Biofarmaceutisko zāļu ražotāju asociācija Latvijā	<p>4.4.6. sadaļā “Sabiedrības sociālā labklājība un veselība” sadaļā “Rezultāti”</p> <p>1. Nav norādīts termiņš sadaļas “Nepieciešamā rīcība” aktivitātei par e-</p>	Nemts vērā	

		<p>veselības un veselības aprūpes iestādēs izmantojamās informācijas sistēmu savstarpējās integrācijas nodrošināšanai.</p> <p>2. Nav norādīts termiņš sadaļas “Nepieciešamā rīcība” aktivitātei par telemedicīnas risinājuma ieviešanai.</p> <p>3. Nav norādīts termiņš sadaļas “Nepieciešamā rīcība” aktivitātei par tiesiskā regulējuma izstrādei.</p>		
7	Deloitte	<p>25. lapā 4.1.3. Pakalpojumu un sistēmu veidošana papildināt:</p> <p>IKT nozarei ir horizontāla ietekme uz pārējām tautsaimniecības nozarēm un īpaši stimulējoša ietekme uz nozarēm ar inovāciju potenciālu, arvien plašāk pielietojot IKT risinājumus arī citās nozarēs, kam nepieciešams kvalificēts darbaspēks.</p> <p><u>Pasaules tendencies norāda, ka tādām modernajām tehnoloģijām, kā blokķēdes un mākslīgais intelekts ir īpaši liels potenciāls transformēt ekonomiku un sabiedrību^[1]. Tādējādi kvalificētu speciālistu sagatavošana un sabiedrības digitālo prasmju attīstība blokķēžu tehnoloģiju un mākslīgā intelekta izmantošanā un praktiskajā ieviešanā ir kritiski nepieciešama sabiedrības digitālo inovāciju potenciāla sekmēšanai.</u></p> <p>^[1] OECD Digital Economy Outlook 2017, https://www.oecd.org/internet/oecd-digital-economy-outlook-2017-9789264276284-en.htm , lpp. 16</p>	Ņemts vērā	
8	Deloitte	<p>25. lapā 4.1.3. Pakalpojumu un sistēmu veidošana papildināt:</p> <p>Lai veicinātu augsta līmeņa digitālo prasmju attīstību kiberdrošības, mākslīgā intelekta, <u>blokķēžu tehnoloģiju</u> un augstas veiktspējas skaitļošanas jomās, plānots, ka 2021. gadā Latvijā darbu uzsāks atlases procedūras kārtībā izvēlēts digitālo inovāciju centrs, kas darbosies Eiropas digitālo inovāciju centru tīklā.</p>	Nav ņemts vērā	<p>Minētās jomas ietvertas, jo ir galvenās vadošās Digitālās Eiropas programmā (https://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2019/03/13/digital-europe-programme-coreper-confirms-common-understanding-reached-with-parliament/#). Vēršam uzmanību, ka Eiropas Digitālie inovāciju centri nodrošinās iespēju attīstīt virkni tehnoloģijas un risinājumus, t.sk</p>

				blokkēdes. Ar plašāku informāciju varat iepazīties: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bits/tream/JRC121604/final-onlineversion-dih-%28handbook%29.pdf
9	Deloitte	26. lapā 4.1.3. Pakalpojumu un sistēmu veidošana papildināt: Pakalpojumu un sistēmu veidošanas mērķis ir: Valsts pārvaldes un pašvaldību iestāžu un īpaši - kompetenču centru darbinieki ir prasmīgi ieviest digitālās tehnoloģijas (tajā skaitā mākslīgo intelektu, datu analītiku, automatizāciju, blokkēžu tehnoloģijas), lai uzlabotu darbības produktivitāti, pakalpojumus iedzīvotājiem, kā arī efektīvi risinātu sabiedrības un klimata izaicinājumus.	Ņemts vērā	Papildināta sadaļa "Rīcības nolūks", kas visā dokumentā aizstāj sadaļu "Mērķis".
10	Deloitte	26. lapā 4.1.3. Pakalpojumu un sistēmu veidošana papildināt: Speciālistu apmācība, kvalifikācijas celšana mākslīgā intelekta, kibernetikas, augstas veiktspējas skaitļošanas, blokkēžu tehnoloģiju apmācību programmu ietvaros, ko piedāvā Eiropas digitālo inovāciju centru tīkls.	Nav ņemts vērā	Minētās jomas ietvertas, jo ir galvenās vadošās Digitālās Eiropas programmā. (https://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2019/03/13/digital-europe-programme-coreper-confirms-common-understanding-reached-with-parliament/#). Vēršam uzmanību, ka Eiropas Digitālie inovāciju centri nodrošinās iespēju attīstīt virkni tehnoloģijas un risinājumus, t.sk. blokkēdes. Ar plašāku informāciju varat iepazīties: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bits/tream/JRC121604/final-onlineversion-dih-%28handbook%29.pdf
11	Deloitte	27. lapa 4.1.3. Pakalpojumu un sistēmu veidošana papildināt:	Nav ņemts vērā	Minētās jomas ietvertas, jo ir galvenās vadošās Digitālās Eiropas

		apmācīti speciālisti mākslīgā intelekta, kiberdrošības, augstas veiktspējas skaitļošanas, blokkēžu tehnoloģiju apmācību programmu ietvaros, ko piedāvā Eiropas digitālo inovāciju centru tīkls.		programmā (https://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2019/03/13/digital-europe-programme-coreper-confirms-common-understanding-reached-with-parliament/#). Vēršam uzmanību, ka Eiropas Digitālie inovāciju centri nodrošinās iespēju attīstīt virkni tehnoloģijas un risinājumus, t.sk. blokķēdes. Ar plašāku informāciju varat iepazīties: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bits/tream/JRC121604/final-onlineversion-dih-%28handbook%29.pdf
12	Deloitte	29. lapā 4.1.4. Pakalpojumu un sistēmu veidošana precizēt: Nepieciešams veicināt kvalifikācijas paaugstināšanu, veicinot tehnoloģisko inovāciju ieviešanu un produktivitātes paaugstināšanu, tādējādi reaģējot uz tirgus pieprasījumu pēc starpdisciplināriem speciālistiem tādās darbības jomās kā IKT sistēmu izstrāde, ieviešana un uzturēšana, datu zinātne, ietverot darbu ar lielajiem datiem, mākslīgo intelektu, un mašīnmācīšanos un blokkēžu tehnoloģijām , IKT procesu pārvaldību un kiberdrošību	Nav ņemts vērā	Blokķēdes attīstības risinājumi valsts pārvaldes digitālajā transformācijā ir apsverami attiecībā uz drošas vides izveidi starp komersantiem un valsts pārvaldi. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka digitālās transformācijas pamatnostādnes veidojam tehnoloģiski neitrālas. Konkrētu risinājumu noteikšana nav pamatnostādņu uzdevums, tas tiek risināts katrā projektā individuāli, izvērtējot labāko variantu rezultātu sasniegšani.
13	Deloitte	40. lapā 4.2.1. Digitālās drošības politika papildināt: Latvijai ir jāizmanto inovatīvo IKT produktu un pakalpojumu sniegtās iespējas, lai nodrošinātu	Ņemts vērā	Papildināts teksts: "Moderno digitālās tehnoloģiju pielietojumi, var veicināt kiberdrošību,

		<p>ekonomisko un sociālo labklājību, vienlaikus apzinoties un veicot efektīvus un mērķtiecīgus pasākumus kibernetikas risku mazināšanai. Jāatzīmē, ka līdztekus inovācijām, pieaug kibernetikas skaits un intensitāte. Vienlaikus, valsts pārvaldes un pašvaldību iestādes, kā arī privātais sektors turpinās attīstīt pakalpojumu elektronisko pieejamību, jo tie būtiski veicina pakalpojuma pieejamību un paaugstina sadarbības efektivitāti. Lai nodrošinātu drošu IKT produktu un pakalpojumu izmantošanu, ir nepieciešams arī turpmāk noteikt un pilnveidot drošības prasības un ierobežojumus, taču tiem ir jābūt samērīgiem, lai bez sevišķa iemesla neierobežotu Latvijas digitālo attīstību, kā arī ir nepieciešams apzināties un izmantot modernākās tehnoloģijas kibernetikas kontekstā. Tādas modernās digitālās tehnoloģijas, kā piemēram, blokķēdes, potenciāli varētu veicināt kibernetiku, jo tās var nodrošināt krāpniecisko darbību novēršanu, pielietojot vienprātības algoritmus, kā arī atklāt datu manipulāciju, pamatojoties uz tādām blokķēdes īpašībām kā datu nemainīgums, caurspīdīgums, iespēja viegli veikt auditu, datu šifrēšanu un sistēmas izturētspēju (tostarp tās nav pakļautas atteicei vienā sistēmas punktā).^[1] Kā piemēram, pēc Igaunijas 2007. gada pieredzes kibernetikā tika izstrādāta mērogojama blokķēde, lai nodrošinātu Igaunijas valdības krātuvēs glabāto datu integritāti un aizsargātu datus no iekšējiem draudiem.^[2] Šobrīd Igaunijā izstrādāto blokķēdi izmanto arī NATO, ASV Aizsardzības departaments, Lockheed Martin, u.c.^[3]</p> <p>^[1] Deloitte, Blockchain and Cybersecurity, An assessment of the security of blockchain technology, 2017, p. 4 https://www2.deloitte.com/tr/en/pages/technology-media-and-telecommunications/articles/blockchain-and-cyber.html</p> <p>^[2] E-Estonia. Security and safety. https://e-estonia.com/solutions/security-and-safety/ksi-blockchain/</p> <p>^[3] E-Estonia. Blockchain in Estonia. https://e-estonia.com/wp-content/uploads/2020mar-faq-ksi-blockchain-1-1.pdf</p>		<p>novēršot krāpniecisku datu manipulāciju iespējamību”.</p>
14	Deloitte	42. lapā 4.2.1. Digitālās drošības politika papildināt:	Nav ņemts vērā	Tekstā norādītās citas tehnoloģijas ietver arī blokķēdes. Blokķēdes

		<p>leviest modernās digitālās tehnoloģijas, kā piemērām, kvantu tehnoloģijas, blokkēdes u.c. datu pārraides un datu apstrādes risinājumos kritiskās valsts datu apstrādes jomās un definēt politiku to pielietojumiem valsts pārvaldē un tautsaimniecībā.</p>		<p>attīstības risinājumi valsts pārvaldes digitālajā transformācijā ir apsverami attiecībā uz drošas vides izveidi starp komersantiem un valsts pārvaldi. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka digitālās transformācijas pamatnostādnes veidojam tehnoloģiski neitrālas. Konkrētu risinājumu noteikšana nav pamatnostādņu uzdevums, tas tiek risināts katrā projektā individuāli, izvērtējot labāko variantu rezultātu sasniegšanā.</p>
15	Deloitte	<p>43.lapā 4.2.2 Elektroniskā identitāte un uzticamības pakalpojumi papildināt: Vīzija: Kvalificētu elektroniskās identifikācijas līdzekļu un uzticamības pakalpojumu intensīva izmantošana kļūst par ierastu praksi Latvijas digitālajā telpā, nodrošināt drošu piekļuvi viegli lietojamai digitālās identitātes sistēmai, izmantojot modernās tehnoloģijas, efektīvi minimizēt ar identitātes viltošanu saistītos kibernetikas riskus tajā.</p>	Ņemts vērā	
16	Deloitte	<p>43. lapā 4.2.2 Elektroniskā identitāte un uzticamības pakalpojumi papildināt: Lai arī ir spēkā esošs Eiropas Savienības un nacionālais uzticamības pakalpojumu regulējums, tostarp nodrošinot arī pārrobežu e-pakalpojumu izmantošanu, kā arī pieaug pakalpojumu pārņemšana uz elektronisko vidi, kvalificēta elektroniskā identifikācija nav pašsaprotami pielietota e-pakalpojumos. Tādējādi neveicinot tiesiskās noteiktības attīstību un drošību digitālajā telpā. Pateicoties viedierīču nepārtrauktai attīstībai, kā arī sasniegumiem kriptogrāfijā un blokkēžu tehnoloģiju attīstībai, tagad ir iespējams izveidot jaunus elektroniskās identitātes ietvarus, pamatojoties uz decentralizētās identitātes koncepciju - potenciāli iekļaujot decentralizētas</p>	Nav ņemts vērā	<p>Vēršam uzmanību, ka Latvijā elektroniskās identitātes un uzticamības pakalpojumi tiek veidoti ciešā sasaistē ar Eiropas Savienības 2014. Gada 23. Jūlija regulu (ES) Nr. 910/2014 "par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/93/EK". Eiropas Komisija noteikusi veikt regulas pārskatīšanu. Iespējams, ka tajā laikā</p>

		<p><u>identitātes apakškopu, kas ir zināma kā personīgās identitātes pārvaldība (angliski - Self Sovereign Identity - SSI)^[1]. Decentralizētās identitātes sistēmā liela loma tiek atvēlēta pārbaudāmajiem akreditācijas datiem (credentials). Pēc būtības tās ir fizisko akreditācijas datu (credentials) digitālās versijas, tādas kā pases vai autovadītāja apliecības, kaut arī ar papildu īpašībām, ko nodrošina to digitālais raksturs. Decentralizētās identitātes un pārbaudāmo akreditācijas datu (credentials) izmantošanai ir daudz priekšrocību. Tie ne tikai sniedz lietotājam daudz lielāku kontroli par viņa identitāti, bet arī padara e-identitāti daudz vieglāk lietojamu.^[2]</u></p> <p>^[1] European Commission. Blockchain and Digital Identity https://www.eublockchainforum.eu/sites/default/files/report_identity_v0.9.4.pdf, p. 10</p> <p>^[2] European Commission. Blockchain and Digital Identity https://www.eublockchainforum.eu/sites/default/files/report_identity_v0.9.4.pdf, p. 13</p>		<p>Eiropas mainījās savu vektoru uz decentralizētu identitāti drošu pakalpojumu sniegšanai. Šobrīd nesaskatām nepieciešamību mainīt esošo attīstības kursu, kas sevi pierādījis kā drošs un uzticams ne tikai Latvijā, bet arī Eiropas Savienības līmenī.</p>
17	Deloitte	<p>43. lapā 4.2.2 Elektroniskā identitāte un uzticamības pakalpojumi papildināt: Izrietoši jāveido vienots kontaktpunkts - Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (PMLP), kurā persona saņem savu individuālo digitālā aprīkojuma komplektu (personas apliecību (eID karte), mobilā lietotni eParaksts mobile un oficiālo elektronisko adresi)-, kā arī jāveicina <u>decentralizētās identitātes un pārbaudāmo akreditācijas datu (credentials) izmantošanu uzticamības un citos e-pakalpojumos.</u></p>	Nav ņemts vērā	<p>Vēršam uzmanību, ka Latvijā elektroniskās identitātes un uzticamības pakalpojumi tiek veidoti ciešā sasaistē ar Eiropas Savienības 2014. Gada 23. Jūlija regulu (ES) Nr. 910/2014 “par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/93/EK”. Eiropas Komisija noteikusi veikt regulas pārskatīšanu. Iespējams, ka tajā laikā Eiropas mainījās savu vektoru uz decentralizētu identitāti drošu pakalpojumu sniegšanai. Šobrīd nesaskatām nepieciešamību mainīt esošo attīstības kursu, kas sevi pierādījis kā drošs un</p>

				uzticams ne tikai Latvijā, bet arī Eiropas Savienības līmenī.
18	Deloitte	44. lapā 4.2.2 Elektroniskā identitāte un uzticamības pakalpojumi papildināt: Risinājums ir veidot produktu esošajos e-identifikācijas risinājumos, kas ar bezkontakta tehnoloģijām nodrošinātu personu elektronisko identifikāciju fiziskās vides scenārijos, <u>veicinot integrāciju ar moderno tehnoloģiju implementācijām tādām kā decentralizētā identitāte un pārbaudāmie akreditācijas dati (credentials).</u>	Ņemts vērā	Papildināts pamatnostādņu teksts: <u>“veicinot integrāciju ar moderno tehnoloģiju implementācijām”</u> . Vēršam uzmanību, ka Latvijā elektroniskās identitātes un uzticamības pakalpojumi tiek veidoti ciešā sasaistē ar Eiropas Savienības 2014. Gada 23. Jūlija regulu (ES) Nr. 910/2014 “par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/93/EK”. Eiropas Komisija noteikusi veikt regulas pārskatīšanu. Iespējams, ka tajā laikā Eiropas mainījās savu vektoru uz decentralizētu identitāti drošu pakalpojumu sniegšanai. Šobrīd nesaskatām nepieciešamību mainīt esošo attīstības kursu, kas sevi pierādījis kā drošs un uzticams ne tikai Latvijā, bet arī Eiropas Savienības līmenī.
19	Deloitte	45 - 46. lapā 4.2.2 Elektroniskā identitāte un uzticamības pakalpojumi papildināt: Lai sasniegtu izvirzītos mērķus nepieciešams izpildīt šādus priekšnosacījumus: <u>10. E-identitātes un e-paraksta integrācija ar moderno digitālo tehnoloģiju implementācijām tādām kā decentralizētā identitāte un pārbaudāmie akreditācijas dati (credentials).</u>	Ņemts vērā	Papildināts pamatnostādņu teksts: <u>“veicinot integrāciju ar moderno tehnoloģiju implementācijām”</u> Papildus vēršam uzmanību, ka Latvijā elektroniskās identitātes un uzticamības pakalpojumi tiek veidoti

				<p>ciešā sasaistē ar Eiropas Savienības 2014. Gada 23. Jūlija regulu (ES) Nr. 910/2014 “par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/93/EK”. Eiropas Komisija noteikusi veikt regulas pārskatīšanu. Iespējams, ka tajā laikā Eiropas mainījās savu vektoru uz decentralizētu identitāti drošu pakalpojumu sniegšanai. Šobrīd nesaskatām nepieciešamību mainīt esošo attīstības kursu, kas sevi pierādījis kā drošs un uzticams ne tikai Latvijā, bet arī Eiropas Savienības līmenī.</p>
20	Deloitte	<p>46. lapā 4.2.2 Elektroniskā identitāte un uzticamības pakalpojumi papildināt: Nepieciešamā rīcība 8. Veiktas izmaiņas e-identitātes un e-paraksta scenārijos, kā arī ieviests vienkāršots un automatizēts onboarding eParaksts mobile. Ir attīstīta e-identitātes un e-parakstīšanās integrācijas platformas plašai integrācijai vietnēs, kas pieņem autorizāciju ar e-parakstu un starptautiska lietošanu Eiropas Savienības ietvaros. Iespēja veidot lietotnē integrāciju ar finanšu un citiem pārvaldības pakalpojumiem, <u>kā arī ar moderno digitālo tehnoloģiju implementācijām tādām kā decentralizētā identitāte un pārbaudāmie akreditācijas dati (credentials).</u></p>	Nemts vērā	<p>Papildināts pamatnostādņu teksts: <u>“kā arī ar moderno digitālo tehnoloģiju implementācijām”</u> Vēršam uzmanību, ka Latvijā elektroniskās identitātes un uzticamības pakalpojumi tiek veidoti ciešā sasaistē ar Eiropas Savienības 2014. Gada 23. Jūlija regulu (ES) Nr. 910/2014 “par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/93/EK”. Eiropas Komisija noteikusi veikt regulas pārskatīšanu.</p>

				Iespējams, ka tajā laikā Eiropas mainījās savu vektoru uz decentralizētu identitāti drošu pakalpojumu sniegšanai. Šobrīd nesaskatām nepieciešamību mainīt esošo attīstības kursu, kas sevi pierādījis kā drošs un uzticams ne tikai Latvijā, bet arī Eiropas Savienības līmenī
21	Deloitte	64. lapa 4.4. Rīcības virziens „Tautsaimniecības (t.sk valsts pārvaldes) digitālā transformācija” papildināt: Īstenojot «platformas valdības» pieeju, platformu un pakalpojumu attīstībā tiek ievēroti šādi principi: ☐ Iesniedz vienreiz, jeb “vienreizes” princips (angliski – “once only”), ☐ Digitāls pēc noklusējuma, ☐ Atvērtība un caurskatāmība, ☐ Iekļautība un pieklūstamība, ☐ Pārrobežu pakalpojumi pēc noklusējuma, ☐ Sadarbība pēc noklusējuma, ☐ Vienota pakalpojumu un datu telpa, ☐ Pilns pakalpojuma cikls (angliski – “end to end service”). ☐ <u>Datu piekļuve ar atļauju.</u>	Nav ņemts vērā	GDPR paredz vairākus tiesiskos pamatus fizisko personu datu aprietei, līdz ar to ne vienmēr datu aprietei ir nepieciešama personas atļauja, formulēt šādu vispārēju principu nav nepieciešams.
22	Deloitte	65. lapā 4.4.1 Pakalpojumu platformas papildināt: Valsts kā platformas ir visaptveroša pieeja, kur valsts pārvalde sadarbojas ar privāto sektoru, iedzīvotājiem un robotiem, lai radītu savienotākus un labākus pakalpojumus kā valsts, tā privātajā sektorā, <u>veicinot savietojāmību ar moderno digitālo tehnoloģiju implementācijām tādām kā decentralizētā identitāte un pārbaudāmie akreditācijas dati (credentials).</u>	Ņemts vērā	Papildināts pamatnostādņu teksts: <u>“veicinot savietojāmību ar moderno digitālo tehnoloģiju implementācijām”.</u>
23	Deloitte	81.-82. lapa precizet nosaukumu un tekstu: 4.4.3.1 Digitālo finanšu <u>Virtuālo</u> aktīvu attīstība Vīzija: Iedzīvotājiem pieejami uzticami rīki darbībām ar digitālajiem finanšu <u>virtuālajiem</u> aktīviem. Digitālo <u>Virtuālo</u> aktīvu regulējuma	Nav ņemts vērā	Blokķēdes attīstības risinājumi valsts pārvaldes digitālajā transformācijā ir apsverami attiecībā uz drošas vides izveidi starp komersantiem un valsts

mehānisms ir pielīdzināts tradicionālo aktīvu mehānismam.

Esošā situācija un problēmas apraksts

Strauji attīstās ~~privātie digitālie finanšu~~virtuālie aktīvi, ~~kas potenciāli apdraud~~kas atsevišķajos gadījumos potenciāli mēdz radīt izaicinājumus valsts un starptautisko maksājumu sistēmu suverenitātei, ~~un/vai~~ veidojot riskus efektīvai monetārās politikai transmisijai un vispārējai finanšu stabilitātei. ~~Ar mērķi izmainīt finanšu pasaules kārtību veidoti vairums kryptoaktīvu, taču realitātē to pielietojums aprobežojas ar spekulācijām īpašās kriptobiržās. Turklāt, spekulācijas ar šiem aktīviem ir īpaši augsta riska, jo to vērtība ir tikai digitāla, līdz ar to pie strauja uzticības krituma biržā, būtiski vai pat vispār samazinās attiecīgā aktīva vērtība.~~ Ir svarīgi aicināt iedzīvotājus būt uzmanīgiem un izglītot par to, ka īpaši rūpīgi jāizvērtē nepieciešamība savus līdzekļus ieguldīt ~~kryptoaktīvos~~virtuālajos aktīvos, kā arī jāizstrādā atbilstoša virtuālo aktīvu pakalpojumu sniedzēju licencēšanas kārtība, ņemot vērā 2019. gada FATF rekomendācijas^[1], kuras uzsver nepieciešamību pēc kompetentas nacionālās uzraudzības institūcijas ar kapacitāti atsaukt, ierobežot vai apturēt virtuālo aktīvu pakalpojumu sniedzēju licenci.-

Viens no virtuālo aktīvu veidiem ir kryptoaktīvi jeb kriptovalūtas, kas izmanto blokķēdes un sadalītās virsgrāmatas tehnoloģijas, ļaujot īstenot darījumus internetā be trešas puses starpniecības pateicoties tādām tehnoloģiskajām komponentēm kā šifrēšanas un vienprātības panākšanas algoritmi un izklidēta datu uzglābāšana datoru tīklā. ~~Būtiska šo kryptoaktīvu iezīme ir b~~lokķēdes un sadalītās virsgrāmatas decentralizētās ~~uzskaites~~ tehnoloģijas, ~~ko veiksmīgi var tikt plaši pielietotas ieviesuši savās tehnoloģijās~~ finanšu jomā arī ārpus kriptovalūtu ietvara ~~as~~ pārstāvji. Arī pasaules tehnoloģiju uzņēmumi un uzraudzības iestādes iegulda resursus, pētot šīs tehnoloģijas, kā arī izziņojot jaunus produktus, kas balstīti tajās.

R3 CEV^[2] konsorcijs apvieno vairāk nekā 70 vadošos finanšu pakalpojumu sniedzējus ar mērķi

pārvaldi. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka digitālās transformācijas pamatnostādnes veidojam tehnoloģiski neitrālas. Konkrētu risinājumu noteikšana nav pamatnostādņu uzdevums, tas tiek risināts katrā projektā individuāli, izvērtējot labāko variantu rezultātu sasniegšanā.

		<p>izstrādāt blokķēdē balstītos risinājumus finanšu pakalpojumu nozarē.</p> <p>Ripple^[3] ir tehnoloģiju uzņēmums, kas nodrošina risinājumus naudas pārskaitījumiem visā pasaulē, izmantojot blokķēdes tehnoloģiju, kas samazina darījumu apstrādes laiku un komisijas maksas un nodrošina norēķinu infrastruktūru reģionos, kur tradicionālie finanšu pakalpojumi nav pieejami. Globālajā maksājumu tīklā RippleNet ietilpst vairāk nekā 300 finanšu iestādes 40 valstīs.</p> <p>Lietuvas Centrālā Banka ir ieviesusi blokķēdē balstītu regulējuma smilšskasti LBChain^[4], piedāvājot konsultācijas finanšu tehnoloģiju uzņēmumiem un tehnoloģisko atbalstu jaunizstrādāto blokķēdē balstītu produktu testēšanai kontrolētajā normatīvajā vidē.</p> <p>^[1] Financial Action Task Force (2019). Guidance for a risk-based approach. Virtual assets and virtual service providers. https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/RBA-VA-VASPs.pdf</p> <p>^[2] Bitcoin Wiki. https://en.bitcoinwiki.org/wiki/R3</p> <p>^[3] Ripple. https://ripple.com/faq/</p> <p>^[4] Lietuvos Bankas. LB chain. https://www.lb.lt/en/lbchain</p>		
24	Deloitte	<p>83. lapā precizēt:</p> <p>Pieeja informācijai minēto pasākumu izpildei ir smagnēja un rada ievērojamu slogu kā klientiem informāciju sagatavojot, tā atbildīgajiem pakalpojumu sniedzējiem to apstrādājot. Pakalpojumu sniedzēji klienta izpētes procesu pilnvērtīgākai veikšanai izstrādā IT risinājumus, kas vienā platformā importē informāciju no vairākiem avotiem – gan publiski pieejamiem, gan ierobežotiem, gan valsts uzturētiem, gan privātiem, gan paša klienta iesniegto. Vienlaikus šāda IT risinājuma izstrāde ir dārga, savukārt, manuāla informācijas apstrāde, ņemot vērā tās avotu daudzumu – neefektīva un laikietilpīga.</p> <p>Tādējādi, ir nepieciešams veicināt moderno digitālo tehnoloģiju izmantošanu klienta rīka izstrādei, kas veicinās automatizāciju, drošu datu apmaiņu un atbilstību normatīvo aktu prasībām, tostarp Vispārīgajai datu aizsardzības regulai 2016/679. Atšķirības informācijas pieejamībā palielina iespējas negodprātīgajām personām</p>	Daļēji ņemts vērā	Papildināts pamatnostādņu teksts: Tādējādi, ir nepieciešams veicināt moderno digitālo tehnoloģiju izmantošanu klienta rīka izstrādei, kas veicinās automatizāciju, drošu datu apmaiņu un atbilstību normatīvo aktu prasībām, tostarp Vispārīgajai datu aizsardzības regulai 2016/679. Vēršam uzmanību, ka blokķēdes attīstības risinājumi valsts pārvaldes digitālajā transformācijā ir apsverami attiecībā uz drošas vides izveidi starp komersantiem un valsts pārvaldi. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka digitālās transformācijas

		<p>izmantojot finanšu sistēmu prettiesiskiem mērķiem, <u>savukārt modernās digitālās tehnoloģijas tādas kā blokķēdes un mākslīgais intelekts, spēj samazināt klientu datu asimetriju un KYC/ AML datu duplikāciju un veicināt finanšu noziegumu apkarošanu. Kā piemērām, izmantojot blokķēdes un sadalītas virsgrāmatas tehnoloģijas KYC/ AML atbilstības procedurās, varētu nodrošināt ātrākos, precīzākos AML/ KYC procesus^[1] un samazināt finanšu institūciju administratīvās izmaksas, kas saistītas ar KYC/ AML atbilstību, par 90 procentiem.</u></p> <p>^[1] Deloitte. Blockchain and the future of financial infrastructure (2016) https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/mt/Documents/financial-services/gx-fsi-blockchain-deloitte-summary-mt.pdf</p>		<p>pamatnostādnes veidojam tehnoloģiski neitrālas. Konkrētu risinājumu noteikšana nav pamatnostādņu uzdevums, tas tiek risināts katrā projektā individuāli, izvērtējot labāko variantu rezultātu sasniegšanā.</p>
25	Deloitte	<p>84. lapā precizēt sasniedzamais mērķis: Pilnveidots normatīvais regulējums darbībām ar digitālajiem finanšu virtuālajiem aktīviem, kas pielīdzina tos tradicionālajiem finanšu aktīviem.</p> <p>Nepieciešamā rīcība</p> <p>1. Dalība vienota Eiropas Savienības digitālo finanšu virtuālo aktīvu regulējuma izveidē, un Latvijas normatīvo aktu ietvara digitālajiem finanšu virtuālajiem aktīviem izveidošana.</p>	Nav ņemts vērā	<p>Vārdu “digitālo finanšu” aizstāšana ar “virtuālo” darba grupā piedāvāja Latvijas Bankas pārstāvji, nesaskatām nepieciešamību veikt šādas izmaiņas.</p>
26	Deloitte	<p>84. - 85. lapā precizēt Sagaidāmie rezultāti un riski: Iecere šobrīd ir agrīnā stadijā, tāpēc nav iespējams aplēst izmaksas, kā arī nav identificēta vajadzība pēc infrastruktūras. Ņemot vērā, ka Eiropas Savienības līmenī ir uzsākts darbs digitālo finanšu virtuālo aktīvu regulējuma pilnveidošanai ir būtiski atbildīgajiem Latvijas pārstāvjiem iesaistīties regulējuma izveidē, vienlaikus veicot sadarbību starp valsts struktūrām un kryptoaktīvu emitentiem.</p> <ul style="list-style-type: none"> Latvijas iedzīvotājiem pieejami droši digitālie finanšu virtuālie aktīvi, arvien ērtākai finanšu pārvaldībai digitālajā ekonomikā. Latvijas sabiedrība ir informēta par dažādu digitālo finanšu virtuālo aktīvu veidiem, to pielietojumu, ieguvumiem un riskiem. Latvija ieņem aktīvu lomu starptautiskā regulējuma ietvara izveidē. 	Nav ņemts vērā	<p>.Precizētas pamatnostādnes: “izveidots Klientu izpētes rīks, <u>pielietojot modernās tehnoloģijas</u>”. Vārda “digitālo finanšu” aizstāšana ar “virtuālo” norāda uz konkrētas tehnoloģijas izmantošanu, kas vērtējot katra projekta ieviešanu ir atbalstāma, bet pamatnostādnēs saglabājam tehnoloģiski neitrālu tvērumu.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> izveidots Klientu izpētes rīks, <u>pielietojot modernās tehnoloģijas</u>. <p>Latvijas ekonomiskās attīstības veicināšana. Digitālie finanšu <u>Virtuālie</u> aktīvi papildina esošo finanšu sistēmu, neapdraudot monetāro suverenitāti un neradot sistēmiskus riskus.</p>		
27	Deloitte	<p>103. Lapā 4.4.6 Sabiedrības sociālā labklājība un veselība precizēt:</p> <p>Novecojušas arhitektūras risinājumi šobrīd var būt pieejami tikai atsevišķās darbstacijās, lai gan pareizāk būtu izmantot <u>centralizētas, decentralizētas vai izkliedētas</u> datu krātuves, kurām piekļuve tiktu organizēta ar nozaru un valsts mēroga datu savietotāju starpniecību. <u>Modernās digitālās tehnoloģijas varētu veicināt datu savietojamību starp dažādām lokālajām un valsts mēroga sistēmām. Kā piemērām, OECD^[1] ierosina izmantot blokķēdes slāni (layer), kas nodrošinātu datu integritāti un pārvaldītu piekļuvi datiem, savienojot to ar datu krātuvēm, un tādējādi veidojot “tiltu” starp veselības datu krātuvēm. Tehnoloģija šādā veidā jau ir ieviesta Igaunijas E-Health sistēmā^[2], kā arī Eiropas Komisijas^[3] atbalsts projektiem šajā jomā liecina par to piemērotību problēmas risinājumam, jo no vienas puses tiek nodrošināta droša un efektīva datu apmaiņa, un to otrās puses katra persona ir savu personīgo datu īpašnieks un pārvaldītājs.</u></p> <p>^[1] Organisation for Economic Cooperation and Development (2019). Blockchain technologies as a digital enabler for sustainable infrastructure: https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/0ec26947-en.pdf?expires=1604317354&id=id&accname=guest&checksum=44DC1AB075AE482535D9F172E1F74529, 45-46.lpp</p> <p>^[2] Organisation for Economic Cooperation and Development (2019). The Policy Environment for Blockchain Innovation and Adoption. https://www.oecd.org/finance/2019-OECD-Global-Blockchain-Policy-Forum-Summary-Report.pdf, p. 36</p> <p>^[3] European Commission. Blockchain to enable medical data to be stored and transmitted safely and effectively https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/blockchain-enable-medical-data-be-stored-and-transmitted-safely-and-effectively</p>	Nav ņemts vērā	Līdz šim tieši izkliedēta pieeja ir radījusi šķēršļus. Izmantojot gan Digitālās Eiropas programmā 5.mērķa “plašas digitālo spēju izmantošanas”, gan integrācija Eiropas Datu stratēģijā minētajā “Veselības datu telpa”, kur pamatā tiks izmantoti koplietošanas risinājumi izveidos “tiltu” gan nacionālā, gan Eiropas Savienības līmenī.

28	Deloitte	<p>104. lapā Sabiedrības sociālā labklājība un veselība precizēt: Lai nodrošinātu vienas jomas informācijas sistēmās uzkrātās informācijas atkalizmantošanu, katras jomas iestādēm un pakalpojumu sniedzējiem nepieprasot no personas atkārtoti iesniegt to informāciju, kas jau uzkrāta citās iestādēs, nepieciešams valsts līmenī nodrošināt tiešu informācijas apmaiņu starp šo jomu informācijas sistēmām, <u>nodrošinot personas datu aizsardzību atbilstoši Vispārīgajai datu aizsardzības regulai 2016/679, ko var nodrošināt integrācija ar blokķēdes slāni (layer).</u></p>	Ņemts vērā	<p>Precizētas pamatnostādnes “<u>...nodrošinot personas datu aizsardzību atbilstoši Vispārīgajai datu aizsardzības regulai 2016/679.</u>” Blokķēdes attīstības risinājumi valsts pārvaldes digitālajā transformācijā ir apsverami attiecībā uz drošas vides izveidi starp komersantiem un valsts pārvaldi. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka digitālās transformācijas pamatnostādnes veidojam tehnoloģiski neitrālas. Konkrētu risinājumu noteikšana nav pamatnostādņu uzdevums, tas tiek risināts katrā projektā individuāli, izvērtējot labāko variantu rezultātu sasniegšanā.</p>
29	Deloitte	<p>106. lapā Sabiedrības sociālā labklājība un veselība precizēt: Īstenota Stacionārās un ambulatorās aprūpes procesu digitalizācija un plānošana, uz vērtību un pacienta labsajūtu orientētas veselības aprūpes nodrošināšanai, <u>pielietojot modernās digitālās tehnoloģijas, tādas kā blokķēdes.</u></p>	Ņemts vērā	<p>Precizētas pamatnostādnes: “<u>pielietojot modernās digitālās tehnoloģijas.</u>” Blokķēdes attīstības risinājumi valsts pārvaldes digitālajā transformācijā ir apsverami attiecībā uz drošas vides izveidi starp komersantiem un valsts pārvaldi. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka digitālās transformācijas pamatnostādnes veidojam tehnoloģiski neitrālas. Konkrētu risinājumu noteikšana nav pamatnostādņu uzdevums, tas tiek</p>

				risināts katrā projektā individuāli, izvērtējot labāko variantu rezultātu sasniegšanā.
30	Deloitte	<p>107. lapā Sabiedrības sociālā labklājība un veselība precizēt Nepieciešamā rīcība precizēt:</p> <p>2. Nepieciešams attīstīt e-veselības sistēmas un veselības aprūpes iestādēs izmantojamo komerciālo informācijas sistēmu savstarpēju integrāciju, <u>nodrošinot drošu datu apmaiņu, ko var panākt ar bloķēdes slāņa (layer) pielietošanu.</u></p>	Ņemts vērā	<p>Precizētas pamatnostādnes: “...nodrošinot drošu datu apmaiņu”. Bloķēdes attīstības risinājumi valsts pārvaldes digitālajā transformācijā ir apsverami attiecībā uz drošas vides izveidi starp komersantiem un valsts pārvaldi. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka digitālās transformācijas pamatnostādnes veidojam tehnoloģiski neitrālas. Konkrētu risinājumu noteikšana nav pamatnostādņu uzdevums, tas tiek risināts katrā projektā individuāli, izvērtējot labāko variantu rezultātu sasniegšanā.</p>
31	Deloitte	<p>130. lapā 4.4.9.3 Pilnībā digitalizēta un datu vadīta valsts pārvaldes pamatdarbība precizēt: Nepieciešamā rīcība</p> <p>Ņemot vērā IKT attīstības līmeni un līdz šim valsts pārvaldes digitalizācijā gūto pieredzi, ir jāveic mērķtiecīga pāreja uz pilnībā digitālu valsts pārvaldes procesu norises organizāciju, informācijas apriti un iestāžu savstarpējo sadarbību, <u>pielietojot modernās digitālās tehnoloģijas. Eiropas Komisija^[1] uzsver, ka jaunajai valsts digitālās pārvaldes paradigmai jāfokusējas uz inovatīvu un uz lietotāju vērstu valsts pakalpojumu nodrošināšanu ar spējās attīstības (agile) pieeju, kurā nepieciešams ņemt vērā un pielietot modernās digitālās tehnoloģijas, tādas kā bloķēde.</u></p> <p>^[1] European Commission. Blockchain for Digital Government https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/document/2019-</p>	Ņemts vērā	<p>Precizētas pamatnostādnes: “...<u>pielietojot modernās digitālās tehnoloģijas. Eiropas Komisija^[1] uzsver, ka jaunajai valsts digitālās pārvaldes paradigmai jāfokusējas uz inovatīvu un uz lietotāju vērstu valsts pakalpojumu nodrošināšanu ar spējās attīstības (agile) pieeju, kurā nepieciešams ņemt vērā un pielietot modernās digitālās tehnoloģijas.</u>” Bloķēdes attīstības risinājumi valsts pārvaldes digitālajā</p>

		<p>04/JRC115049%20blockchain%20for%20digital%20government.pdf , p. 4</p>		<p>transformācijā ir apsverami attiecībā uz drošas vides izveidi starp komersantiem un valsts pārvaldi. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka digitālās transformācijas pamatnostādnes veidojam tehnoloģiski neitrālas. Konkrētu risinājumu noteikšana nav pamatnostādņu uzdevums, tas tiek risināts katrā projektā individuāli, izvērtējot labāko variantu rezultātu sasniegšanā.</p>
32	Deloitte	<p>131. lapā 4.4.9.3 Pilnībā digitalizēta un datu vadīta valsts pārvaldes pamatdarbība precizēt: Valsts pārvaldes pamatdarbības procesu un pakalpojumu pārprojektēšanas gaitā jācenšas tos segmentēt un identificēt tādus procesu posmus, kuri potenciāli varētu būt saturiski līdzīgi vairāku iestāžu procesiem un tos būtu iespējams automatizēt ieviešot jaunas valsts pārvaldes digitālās transformācijas atbalsta koplietošanas platformas, to komponentes vai specifisku to funkcionalitāti. <u>Koplietošanas platformu un/ vai to komponentu integrācijai vairāku iestāžu procesos nepieciešams pielietot modernās digitālās tehnoloģijas, kuras nodrošina drošu un efektīvu procesu mijiedarbību un novērš procesu dublēšanos.</u> Eiropas Komisija^[1] norāda, ka <u>blokkēdes tehnoloģijas pielietošana var uzlabot valsts pārvaldes funkcijas un pakalpojumus tādus kā iedzīvotāju datu apstrāde, valsts reģistru uzturēšana un atjaunināšana, elektroniska balsošana, ekonomisko darījumu veikšana, uzraudzības un kontroles funkcija, cīņa pret nodokļu izvairīšanos un valsts budžeta līdzekļu sadalījums. Blokkēdes divas galvenās priekšrocības ir paaugstināta datu drošība (datu integritātes, nemainīguma un sinhronizācijas uzlabošana) un paaugstināta efektivitāte</u></p>	Nemts vērā	<p>Precizētas pamatnostādnes: “... <u>Koplietošanas platformu un/ vai to komponentu integrācijai vairāku iestāžu procesos nepieciešams pielietot modernās digitālās tehnoloģijas, kuras nodrošina drošu un efektīvu procesu mijiedarbību un novērš procesu dublēšanos.</u>” Blokkēdes attīstības risinājumi valsts pārvaldes digitālajā transformācijā ir apsverami attiecībā uz drošas vides izveidi starp komersantiem un valsts pārvaldi. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka digitālās transformācijas pamatnostādnes veidojam tehnoloģiski neitrālas. Konkrētu risinājumu noteikšana nav</p>

		<p>(samazināts apstrādes laiks un zemākas izmaksas)^[2]. <u>Blokķēde nodrošina veidu, kā ievērot “Once only” principu, novēršot nepieciešamību pēc nebeidzamas datu kopēšanas un savienojot dažādas “back office” sistēmas.</u>^[3] ^[1] European Commission. Blockchain for Digital Government https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/document/2019-04/JRC115049%20blockchain%20for%20digital%20government.pdf, p. 4</p> <p>^[2] European Commission. Blockchain for Digital Government https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/document/2019-04/JRC115049%20blockchain%20for%20digital%20government.pdf, p. 7</p> <p>^[3] European Commission. Blockchain for Digital Government https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/document/2019-04/JRC115049%20blockchain%20for%20digital%20government.pdf, p. 7</p>		<p>pamatnostādņu uzdevums, tas tiek risināts katrā projektā individuāli, izvērtējot labāko variantu rezultātu sasniegšanā.</p>
33	Deloitte	<p>131. lapā 4.4.9.3 Pilnībā digitalizēta un datu vadīta valsts pārvaldes pamatdarbība precizēt: Jāmodernizē arī valsts pārvaldes uzraudzības un kontroles funkcijas – relatīvi dārgās konkrēta objekta un transakcijas kontroles aizstājot ar datos balstītām sistēmiskām kontrolēm, kurās, racionāli izvēloties kontroles mērķi, ar IKT palīdzību iespējams veikt mērķtiecīgu un sekmīgu kontroli un uzraudzību. Piemēram, ieviešot risku analīzē balstītas datu apstrādes metodes, izmantojot zemes virsmas attēlu, kas iegūti ar aerofotografēšanas un satelīta palīdzību, analīzi, kā arī izvietojot dažādus sensorus automatizētai datu iegūšanai fiziskajā vidē. Situācijās, kurās nepieciešama situācijas vizuāla novērtēšana dabā, ir izmantojami ar attēlu apstrādes iespējām aprīkoti droni. <u>Piemēram, blokķēdes slāņa (layer) pielietojums uzraudzības un kontroles IKT risinājumos nodrošina labāku informācijas caurskatāmību, ļaujot regulatoram bez informācijas asimetrijas pārraudīt visu sistēmu un nekavējoties atklāt apdraudējumus vai pārkāpumus, kā arī samazināt izmaksas.</u>^[1]</p> <p>Sagaidāmie rezultāti</p> <p>1. Aktualizēta valsts IKT konceptuālā arhitektūra, iekļaujot tajā valsts pārvaldes digitālās transformācijas atbalsta koplietošanas platformās.</p>	Nav ņemts vērā	<p>Blokķēdes attīstības risinājumi valsts pārvaldes digitālajā transformācijā ir apsverami attiecībā uz drošas vides izveidi starp komersantiem un valsts pārvaldi. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka digitālās transformācijas pamatnostādnes veidojam tehnoloģiski neitrālas. Konkrētu risinājumu noteikšana nav pamatnostādņu uzdevums, tas tiek risināts katrā projektā individuāli, izvērtējot labāko variantu rezultātu sasniegšanā.</p>

		<p>unkomponentēs <u>un blokķēdē</u> balstītu vienotu valsts pakalpojumu IKT risinājumu realizācijas paraugmodeļi</p> <p>^[1] European Commission. Blockchain for Digital Government https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/document/2019-04/JRC115049%20blockchain%20for%20digital%20government.pdf, p. 41</p>		
34	Deloitte	<p>148 lapā 4.4.10.1 Cilvēkresursi – kompetenču centri un prasmes precizēt: Specializēto kompetenču centru pakalpojumi tiks balstīti uz produktiem un pakalpojumiem, kas tiks iegādāti no komersantiem, kā arī tiks attīstīti citi veidi caurskatāmai un abpusēji izdevīgai valsts pārvaldes sadarbībai ar IKT jomas komersantiem digitālās transformācijas veicināšanai, nodrošinot Latvijas sabiedrībai nepieciešamos tehnoloģisko risinājumus un digitālās prasmes. <u>Tiks nodrošināts strukturēts moderno tehnoloģiju pilotēšanas un aprobācijas process sadarbībā ar privāto sektoru, it īpašu tādu starpsektorālo tehnoloģiju ieviešanā kā blokķēde, kurā ir nepieciešama dažādu ieinteresēto pušu savstarpējā mijiedarbība. Tiks nodrošināta sabiedrības informēšana par moderno tehnoloģiju sniegtajām priekšrocībām un praktisko pielietojumu</u></p>	Ņemts vērā	<p>Precizētas pamatnostādnes: “... <u>Tiks nodrošināts strukturēts moderno tehnoloģiju pilotēšanas un aprobācijas process sadarbībā ar privāto sektoru, it īpašu tādu starpsektorālo tehnoloģiju ieviešanā. Tiks nodrošināta sabiedrības informēšana par moderno tehnoloģiju sniegtajām priekšrocībām un praktisko pielietojumu.</u>” Blokķēdes attīstības risinājumi valsts pārvaldes digitālajā transformācijā ir apsverami attiecībā uz drošas vides izveidi starp komersantiem un valsts pārvaldi. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka digitālās transformācijas pamatnostādnes veidojam tehnoloģiski neitrālas. Konkrētu risinājumu noteikšana nav pamatnostādņu uzdevums, tas tiek risināts katrā projektā individuāli, izvērtējot labāko variantu rezultātu sasniegšanā.</p>
35	Deloitte	<p>149. lapā 4.4.10.2 Informācijas sistēmas (IS) precizēt: 2. Valsts pārvalde radot IS efektīvi izmanto izstrādes resursus, tai skaitā izmantojot atvērtā koda tehnoloģijas un risinājumus, bez to</p>	Nav ņemts vērā	<p>Blokķēdes attīstības risinājumi valsts pārvaldes digitālajā transformācijā ir</p>

		<p>tālākās izmantošanas ierobežojumiem. Valsts pārvaldes IS rada primāri balstoties uz atvērtā koda risinājumiem, lai nodrošinātu to tālāku izmantošanu iespējas gan Latvijā, gan ES. Izņēmumi tiek atsevišķi saskaņoti. Latvijas publiskā pārvaldē plaši izmanto ES jau radītu platformu un komponentu iespējas, nodrošinot Latvijas publiskās pārvaldes radīto platformu koplietošanas iespējas ar citām ES dalībvalstīm.</p> <p><u>Atbildīgo valsts institūciju pārstāvji (VARAM) aktīvi piedalās ES tehniskajās darba grupās, kuras izstrādā un aprobē modernajās tehnoloģijās balstītās ES mēroga IS un sniedz ierosinājumus ES IS tehniskajai arhitektūrai, nodrošinot nacionālo IS savietojamību ar tajām (piemērām, Eiropas Blokkēdes Pakalpojumu Infrastruktūra^[1]). Viens no ES mēroga IS piemēriem ir Eiropas Blokkēdes Pakalpojumu Infrastruktūra (EBPI)^[2], kas tiek izstrādāta Eiropas blokkēdes partnerības (turpmāk – EBP) ietvaros. Plānots, ka EBPI nodrošinās ES mēroga pārrobežu sabiedriskos pakalpojumus, izmantojot blokkēdes tehnoloģiju. Viens no iniciatīvas mērķiem ir izveidot izkliedētu mezglu (ang. <i>node</i>) tīklu visā ES, vienlaikus, turpinot identificēt jaunas potenciālā pielietojuma iespējas, kas būtu vērstas uz noteiktām jomām un konkrētiem pielietojuma gadījumiem. Šobrīd tiek aprobēti risinājumi automatizētas atbilstības pārbaudes (<i>compliance</i>), pārbaudāmo akreditācijas datu (<i>credentials</i>), personīgās identitātes pārvaldības (<i>Self Sovereign Identity</i>) un starp-institūciju datu apmaiņas jomās.</u>^[3]</p> <p>^[1] European Commission. What is EBSI? https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/EBSI</p> <p>^[2] European Commission. What is EBSI? https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/EBSI</p> <p>^[3] European Commission. What is EBSI? https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/EBSI</p>		<p>apsverami attiecībā uz drošas vides izveidi starp komersantiem un valsts pārvaldi. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka digitālās transformācijas pamatnostādnes veidojam tehnoloģiski neitrālas. Konkrētu risinājumu noteikšana nav pamatnostādņu uzdevums, tas tiek risināts katrā projektā individuāli, izvērtējot labāko variantu rezultātu sasniegšanā.</p>
36	Deloitte	<p>150. lapā 4.4.10.2 Informācijas sistēmas (IS) precizēt: Tehnoloģisko risinājumu nomaiņu ir jāplāno un jāveic atbilstoši tehnoloģisko risinājumu dzīves cikla fāzes novērtējumam, kas, savukārt, ir veicams, ņemot vērā gan funkcionālo</p>	Ņemts vērā	

		<p>prasību izpildes, gan sistēmas uzturēšanas un attīstības efektivitātes, kā arī drošības un darbības nepārtrauktības aspektus. <u>Turklāt, ir nepieciešams apsvērt moderno digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas optimizēt, uzlabot un/ vai modificēt iekšējos (back-office) procesus un/vai sniegtos pakalpojumus.</u> Tehnoloģisko risinājumu uzturēšanas izmaksas var būtiski ietekmēt arī izmantoto komerciālo platformu izmaksas, <u>kā arī moderno digitālo tehnoloģiju pielietošanas un integrācijas iespējas.</u> Tāpēc, dodot priekšroku atvērta koda risinājumiem ar risinājuma jomas kritiskumam atbilstošu tehniskā atbalsta nodrošinājumu, ir kritiski svarīgi izvairīties no risinājuma specifikai neatbilstošu – to nepamatoti sadārdzinošu komerciālu produktu un platformu izmantošanas <u>un ieviest modernās digitālās tehnoloģijas (piemērām, blokķēde), kuru pielietošana konkrēta risinājuma ietvaros spēj samazināt izmaksas un/ vai savādāk paaugstināt risinājuma efektivitāti,</u> kā arī ņemt vērā šos aspektus, vērtējot un plānojot tehnoloģisko risinājumu dzīves ciklus.</p>		
37	Deloitte	<p>158. lapā 4.4.11 Komerccdarbības digitalizācijas veicināšana precizēt: 2. Lai paaugstinātu privātā un publiskā sektora efektivitāti, jāattīsta valsts, pašvaldību, komersantu un nevalstisko organizāciju savstarpējā sadarbība un koordinēta inovācijas ekosistēmas izveide un funkcionēšana, ar īpašām mērķtiecīgām savstarpējo mijiedarbību veicinošām aktivitātēm tādu starpsektorālo tehnoloģiju izstrādē, pilotēšanā un ieviešanā kā blokķēde.</p>	Nav ņemts vērā	Blokķēdes attīstības risinājumi valsts pārvaldes digitālajā transformācijā ir apsverami attiecībā uz drošas vides izveidi starp komersantiem un valsts pārvaldi. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka digitālās transformācijas pamatnostādnes veidojam tehnoloģiski neitrālas. Konkrētu risinājumu noteikšana nav pamatnostādņu uzdevums, tas tiek risināts katrā projektā individuāli, izvērtējot labāko variantu rezultātu sasniegšanā.
38	Deloitte	<p>159. lapā 4.4.11 Komerccdarbības digitalizācijas veicināšana precizēt: Centrāls elements inovāciju ekosistēmā ir Digitālo inovāciju centru izveide, kā</p>	Ņemts vērā	

		arī Reģionālo digitālo aģentu tīkls, kurās tiktu nodrošināta moderno digitālo tehnoloģiju demonstrācija un iespējas izmēģināt un pārbaudīt digitālās inovācijas .		
39	Finanšu ministrija	Aicinām VARAM izvērtēt iespējas pārskatīt DTP struktūru, DTP atstājot tikai rīcības virzienu līmeni un nepieciešamo rīcību, bet detalizētus pasākumus un to aprakstus iekļaujot DTP pielikumā.	Ņemts vērā	
40	Finanšu ministrija	Lūdzam pārskatīt DTP sniegto informāciju attiecībā uz paredzēto mērķu un uzdevumu sasaisti ar konkrētām aktivitātēm, kas orientētas uz minēto mērķu un uzdevumu sasniegšanu. Informējam, ka vairākās apakšsadaļās minētā sinerģija nav identificējama (piemēram, apakšsadaļā “4.2.3 Patērētāju tiesību aizsardzība digitālajā vidē”, kā arī citās dokumenta vietās), proti, trūkst informācija attiecībā uz plānoto darbību ieguldījumu DTP mērķos.	Ņemts vērā	
41	Finanšu ministrija	Lūdzam izvērtēt iespēju DTP vispārējā un rīcības virzienu noteiktajos mērķos un sagaidāmos rezultātos iekļaut arī kvantitatīvas vērtības, kādas plānots sasniegt DTP īstenošanas ietvaros, lai veidotos sasaiste ar DTP 5.1. sadaļu “Sasniedzamie politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji”. Papildus vēršam uzmanību, ka DTP iekļautie rezultāti kopumā ir pārāk vispārīgi un nekonkrēti.	Ņemts vērā	
42	Finanšu ministrija	Lūdzam DTP detalizētāk atspoguļot DTP sasaisti ar Nacionālo attīstības plānu 2021.-2027. gadam (turpmāk – NAP), izmantojot konkrētas atsauces uz NAP, t.sk. lūdzam atspoguļot DTP 5.2.sadaļā “Rīcības virzieni un uzdevumi” norādīto uzdevumu sasaisti ar NAP uzdevumiem un 5.1.sadaļā “Sasniedzamie politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji” norādīto rādītāju sasaisti ar NAP noteiktajiem indikatoriem.	Ņemts vērā	Papildināts pamatnostādņu sadaļa “Ievads”.
43	Finanšu ministrija	Lūdzam DTP <u>īsi</u> aprakstīt DTP sinerģiju ar citu nozaru pamatnostādnēm. DTP 6.2.sadaļa “Sasaiste ar attīstības plānošanas dokumentiem, kas ir izstrādes stadijā.” iezīmē, ka DTP ir sasaiste ar citām nozaru pamatnostādnēm, tomēr nav ietverts apraksts, kāda konkrēti sasaiste un kādā virzienā. Papildus jāparedz demarkācija starp DTP plānotajām darbībām un Ekonomikas ministrijas	Ņemts vērā	Sniedzam skaidrojumu, ka izstrādājot gan DTP, gan Ekonomikas ministrijas un Izglītības un Zinātnes ministrijas pārstāvji darba grupā noteica šo demarkāciju. VARAM koncentrējas uz vispārīgajiem

		un Izglītības un Zinātnes ministrijas paredzētajām darbībām IKT prasmju veicināšanā.		uzstādījumiem un to digitālo komponenti, atstājot specifiskus nozaru projektus un detalizētu izklāstu par to ieviešanu attiecīgās ministrijas kompetencē un nozares plānošanas dokumentos. Piemēram digitālā komponente, kas tiks ieviesta caur Ekonomikas ministrijas Nacionālo Industrijas Pamatnostādnēm atspoguļojas šajā dokumentā, kamēr citas jomas un apraksts tiks ietverts Ekonomikas ministrijas dokumentā.
44	Finanšu ministrija	Lūdzam DTP papildināt ar informāciju par DTP īstenošanai plānoto finansējumu, t.sk. norādot informāciju par kopējo plānoto finansējuma piesaisti pamatnostādņu Kopsavilkumā (piemēram, pamatnostādņu paredzēto rīcību īstenošanai ir plānots piesaistīt gan valsts budžeta, gan ES struktūrfondu, gan citu finanšu instrumentu finansējumu vismaz "x" apmērā). Vienlaicīgi lūdzam ietvert norādes par tā sasaisti ar NAP.	Ņemts vērā	
45	Finanšu ministrija	Lūdzam sniegt informāciju par to, kā DTP kontekstā ar Nacionālajām industriālajām politikas pamatnostādnēm 2021.-2027. gadam iekļaujas 2021. – 2027. gada plānošanas perioda Kopējās fondu regulas IV pielikumā noteiktā ieguldījumu priekšnosacījuma Nr.1 "Labas pārvaldības valsts vai reģionālā viedās specializācijas stratēģija" kritēriju izpildē, ņemot vērā to, ka DTP ir norādīts kā viens no plānošanas dokumentiem, kas nodrošina minētā priekšnosacījuma izpildi.	Ņemts vērā	Digitālā komponente tiek atspoguļota Digitālās transformācijas pamatnostādnēs, bet parējās komponentes Nacionālajās industriālajās pamatnostādnēs. Tādejādi Digitālās transformācijas pamatnostādnes ir jumta dokuments digitālo aspektu iekļaušanai un izpildei.
46	Finanšu ministrija	Lūdzam pārskatīt DTP iekļauto pasākumu risku aprakstus. Informējam, ka vairākās apakšsadaļās zem virsraksta "Sagaidāmie rezultāti un riski"	Ņemts vērā	Riska faktori nav obligātā pamatnostādņu sastāvdaļa nav izcelta

		informācija attiecībā uz riskiem nav atrodamā. Turklāt vēršam uzmanību, ka risku apraksti jāpapildina arī ar informāciju attiecībā uz risku iestāšanos varbūtības mazināšanu, kā arī riska iestāšanās gadījumā jāparedz riska negatīva efekta mazināšanas mehānismi (piemēram, 46.lpp, 49.-50.lpp., 52.lpp).		atsevišķi, bet iekļauta pamattekstā.
47	Finanšu ministrija	Lūdzam precizēt DTP, papildinot to ar informāciju attiecībā uz potenciālajām par DTP iekļauto pasākumu ieviešanu atbildīgajām institūcijām.	Ņemts vērā	
48	Finanšu ministrija	Lūdzam skaidrot, kāpēc DTP “4.1.1 Līdzdalība un praktiskā e-pakalpojumu izmantošana – katra iedzīvotāja digitālo prasmju un digitālo rīku pamata komplekts” apakšsadaļā (20.lpp) uzņēmēji tika ievietoti grūti sasniedzamā sabiedrības mērķa grupā.	Ņemts vērā	Uzņēmēji svītroti no grūti sasniedzamajām grupām
49	Finanšu ministrija	Lūdzam izteikt 20.lpp pēdējās rindkopas pirmo teikumu šādā redakcijā: “Lai nodrošinātu iespēju apgūt digitālās pamatprasmes katram iedzīvotājam, kam tās nepieciešamas neatkarīgi no vecuma, dzimuma, sociālā statusa un nodrošinātības līmeņa, to vidū bērniem, jauniešiem, MVU, nodarbinātajiem, izglītības jomas personālam, darba meklētājiem, personām ar īpašām vajadzībām, senioriem, digitālajiem aģentiem, u.c. sabiedrības grupām, nepieciešama dažādu institūciju, NVO un sociālo partneru koordinēta sadarbība, lai efektīvi izmantotu to rīcībā esošo kompetenci, resursus un kapacitāti.”	Ņemts vērā	
50	Finanšu ministrija	Lūdzam papildināt DTP “4.1.3. “Pakalpojumu un sistēmu veidošana” apakšsadaļu (27. lpp.) ar skaidrojumu attiecībā uz standarta ISO20000 “Informācijas tehnoloģiju pakalpojumu vadības sistēmas” būtību.	Ņemts vērā	
51	Finanšu ministrija	Lūdzam precizēt, vai mācībspēku un izglītības iestāžu vadītāju digitālo prasmju attīstības ietvaros (4.1.5. “Digitālās prasmes izglītības sektorā” apakšsadaļa (34.lpp.)) ir plānota pasniedzēju sagatavošana Buffalo universitātē? Lūdzu papildināt DTP ar pamatojumu šāda veida izmaksām.	Ņemts vērā	Tajā skaita var tikt iekļauta šī programma.
52	Finanšu ministrija	Lūdzam precizēt, kādus finanšu instrumentus ir plānots izmantot nodarbināto pieaugušo digitālo prasmju attīstības ietvaros (35.lpp.).	Ņemts vērā	Precizēta 37.lpp.

				<p>Atbalsts nodarbināto pieaugušo digitālo prasmju attīstībai</p> <ol style="list-style-type: none">1. Turpināt atbalstu pieaugušajiem tautsaimniecības attīstībai nepieciešamo zināšanu un prasmju apguvei darbam, tostarp darba vietā, padarot digitālās prasmes par caurviju apgūstāmo kompetenci un veicinot IKT prasmju attīstību spējai pārorientēties darbam IKT nozarē;2. Paplašināt atbalstu pieaugušajiem, paredzot vispārējo digitālo prasmju attīstību efektīvākai iekļaušanai digitālajā sabiedrībā, tostarp attīstot daudzveidīgus digitālus risinājumus (piem., mācību aplikācijas, mācību ierakstus u.c.);3. Attīstīt publiskās un privātās partnerības,
--	--	--	--	---

				tostarp finanšu instrumentu, attīstību pieaugušo izglītības nodrošināšanai un mācību barjeru mazināšanai, piem., prasmju fondu attīstība un pilotēšana atsevišķās nozarēs, t.sk. IKT.
53	Finanšu ministrija	Lūdzam precizēt DTP “4.2.1 Digitālās drošības politika” apakšsadaļā (turpmāk – 4.2.1. apakšsadaļa) sniegto informāciju attiecībā uz esošās situācijas un problēmas apraksta otrā rindkopā sniegto informāciju (43.lpp). Esošā redakcija ir neskaidra.	Ņemts vērā	
54	Finanšu ministrija	Lūdzam aizvietot DTP 45. lpp. vārdu “onboarding” ar latviešu valodas ekvivalentu. Esošā redakcija nav skaidra.	Ņemts vērā	
55	Finanšu ministrija	Lūdzam precizēt, kādā veidā bērni un jaunieši no 7 līdz 14 gadiem izmantos 4.2.1. apakšsadaļā minētās (46.lpp.) izstrādātās mobilās lietotnes, ja tiem nebūs pieejami mobilie telefoni, datori un citas elektroniskas ierīces.	Nav ņemts vērā	Šīs nav pamatnostādņu līmeņa izdevums, jautājums risinājums izstrādājot konkrētus projektus un ieviešot nosprausto mērķi.
56	Finanšu ministrija	Lūdzam izvērtēt iespēju pārskatīt apakšsadaļā “4.3.1.1. Vidējās un pēdējās jūdzes elektronisko sakaru tīklu infrastruktūras attīstīšana” (turpmāk – 4.3.1.1. apakšsadaļa) (55.lpp) iekļauto mērķi visām mājsaimniecībām nodrošināt interneta pieslēguma pieejamību ar vismaz 100 Mb/s lejupielādes ātrumu, ko var uzlabot līdz gigabita ātrumam. Aicinām izvērtēt, vai minētais mērķis ir pārāk ambiciozs.	Ņemts vērā	Mērķis noteikts pamatojoties uz Eiropas Komisijas 2019.gadā noteiktajiem mērķiem attiecībā uz Gigabit sabiedrības izveidi, kā arī 2020. Gada 18. Septembra rekomendācijām (C(2020) 6270 final) “par kopīgu Savienības instrumentu kopumu, lai samazinātu izmaksas, kas rodas, izvēršot ļoti jaudīgus tīklus un nodrošinot savlaicīgu un ieguldījumiem labvēlīgu piekļuvi 5G

				radiofrekvenču spektram, lai veicinātu savienojamību, atbalstot ekonomikas atveseļošanos no KRĪZES Savienībā, kas saistīta ar COVID-19"
57	Finanšu ministrija	Lūdzam skaidrot 4.3.1.1 apakšsadaļā iekļautos terminus "vidējā jūdze", "pēdējā jūdze" (56. lpp).	Ņemts vērā	
58	Finanšu ministrija	Lūdzam papildināt DTP 2. attēlu ar skaidrojošo informāciju attiecībā uz procesā iesaistītām pusēm un to funkcijām. Esošā redakcija nav skaidra.	Ņemts vērā	
59	Finanšu ministrija	4.4.3.3 Inovatīva un efektīva maksājumu infrastruktūra" apakšsadaļā kā rezultāts ir norādīta šāda informācija: "tiks veikts izvērtējums par zibmaksājumu, starpbanku zibmaksājumu pieprasījumu apstrādes servisa ieviešanas iespējām un līdz 2021.gada 1.jūlijam noteiktā kārtībā iesniegts informatīvais ziņojums izskatīšanai Ministru kabinetā." Lūdzam skaidrot, kādā veidā informatīvā ziņojumā iesniegšana veicinās inovatīvas un efektīvas maksājumu infrastruktūras veidošanu (88.lpp.).	Ņemts vērā	Informatīvais ziņojums iezīmēs aktuālo situāciju, veicamās darbības un noteiks turpmākās ieviešanai nepieciešamās darbības.
60	Finanšu ministrija	Lūdzam sniegt detalizētu informāciju attiecībā uz "4.4.9. Moderna un atvērta valsts pārvalde" apakšsadaļā plānoto vienoto pakalpojumu centra izveidi, proti, kādas ir centra funkcijas, sasniedzami rezultāti, par centra izveidi atbildīgā iestāde. Līdzīga informācija ir jāparedz arī attiecībā "4.4.10.1 Cilvēkresursi – kompetenču centri un prasmes" apakšdaļa minētajiem kompetenču centriem.	Ņemts vērā	
61	Finanšu ministrija	Vēršam uzmanību, ka "5.1. Sasniedzamie politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji" apakšsadaļā nav sniegtas visas rādītāju vērtības. Lūdzam atbilstoši precizēt.	Ņemts vērā	
62	Labklājības ministrija	Sadaļā Atbalsts nodarbināto pieaugušo digitālo prasmju attīstībai Priekšlikums ir svītrot vārdu nodarbinātie, atstājot pieaugušos, vai papildināt redakciju ar pārējām mērķa grupām: Atbalsts nodarbināto, kā arī bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto pieaugušo digitālo prasmju attīstībai.	Ņemts vērā	

63	Labklājības ministrija	viedoklis: pamatnostādņēs ietvertais atbalsts būtu jāveido tā, lai ietvertu visas mērķa grupas valstiskā mērogā, ne tikai viena projekta ietvaros noteikto. Turklāt vērojams, ka VIAA projektā ir gana daudz izaicinājumu saistībā ar nodarbināto ar zemām prasmēm sasniegšanu un iesaisti prasmju pilnveidē vai pārkvalifikācijā. Arī nodarbinātās personas jebkurā brīdī var nonākt bezdarba situācijā, tāpēc atbalsts ir jāpiemēro, kā vienai, tā otrai mērķa grupai Latvijā. Laika posmā no 2012.gada līdz 2017.gadam NVA kā bezdarbnieki vismaz vienu reizi reģistrējās 400 000 personas, kas ir būtiska daļa no Latvijas ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem, bezdarbnieki tiek profilēti, nosakot tiem piemērotāko atbalstu, arī apmācību jomā, kā arī bezdarba periodā nav citu būtisko šķēršļu (piemēram, darba devējs nesaskaņo mācības, nav pietiekami laika vai finanšu resursu apmācību finansēšanai) padziļinātāku mācību kursu apguvei.	Ņemts vērā	
64	Labklājības ministrija	35. Lapā Papildināt ar jaunu uzdevumu: 4. Piedāvāt mācības elastīgā formā un attālināti, kā arī sniegt tiešsaistes mācību platformu kursu apguves iespējas, līdzfinansējot sertifikāta ieguvu.	Ņemts vērā	
65	Labklājības ministrija	5.2 Rīcības virzieni un uzdevumi 199.lapā 9 uzdevumu precizēt redakcijā: "Digitālo prasmju pilnveide izglītības sektorā tostarp mācībspēku un izglītības iestāžu vadītāju digitālo prasmju attīstība; Digitālo prasmju attīstība un izmantošana izglītības procesā; Atbalsts nodarbināto, bezdarba riskam pakļauto, bezdarbnieku un darba meklētāju pieaugušo mērķa grupu digitālo prasmju attīstībai." Un Labklājības ministriju kopā ar Izglītības un zinātnes ministriju norādīt kā atbildīgās.	Ņemts vērā	
66	Labklājības ministrija	Papildināt 4.4.13. Izglītības digitalizācija aizstāt ar "Izglītības un nodarbinātības procesu digitalizācija"; Papildināt esošās situācijas apraksta pēdējo rindkopu: "Arī pieaugušo izglītības ietvaros, reaģējot uz digitālo transformāciju, papildus nepieciešams veicināt tādas darbības, kuru rezultātā tiek veicināta mācību un prasmju vajadzību apzināšana izglītības pakalpojuma sasniegšanai un piemērošanai (darba devēju	Ņemts vērā	

		<p>aptaujas, darba tirgus prognozēšana, t.sk prasmju griezumā, elastīgu un digitālu platformu mācību piemērošana u.c.).”</p> <p>Precizēt nosaukumu Sasniedzamie mērķi izglītības procesu digitalizācijā šādā redakcijā: “Sasniedzamie mērķi izglītības procesu un nodarbinātības pakalpojumu digitalizācijā ”</p> <p>Vienlaikus papildināt ar jaunu punktu: “3. Izstrādāts pieejams darba tirgus barometrs, pilnveidotas darba tirgus prognozēšanas metodes prognozēšana, nodrošināta ciešāka sasaiste ar karjeras konsultācijām nodarbinātības un izglītības pakalpojumu ietvaros, kā arī pilnveidoti digitālie rīki/e-pakalpojumi, t.sk., pielietojot mākslīgā intelekta elementus, un veicināta to pieejamība sabiedrībai, tos integrējot VIS BURVIS.”</p>		
67	Latvijas Universitāšu asociācija	<p>4.1.6 Digitālās prasmes veselības sektorā</p> <p>Lai izveidotu sistēmisku un uz zināšanām un medicīnas straujo tehnoloģisko attīstību balstītu pieeju veselības sektorā strādājošo digitālo prasmju pilnveidošanai, ierosinām papildināt nepieciešamo rīcību ar jaunu virzienu: <i>Atbalsīt jaunu studiju kursu un studiju programmu izveidi veselības sektorā strādājošo digitālo prasmju pilnveidošanai veselības aprūpes līdzcipoma un pēcdiploma studiju virzienos.</i></p> <p>Lai īstenotu Eiropas Datu stratēģijā norādīto – padziļināt veselības datu izmantošanu, cita starpā nodrošināt šo datu izmantošanu veselības aprūpes speciālistu līdzcipoma un pēcdiploma izglītībā un pētniecībā, ierosinām papildināt nepieciešamo rīcību ar jaunu virzienu: <i>Nodrošināt veselības nozares datu atvēršanu un pieejamību gan publiskajai pētniecībai un zinātnei, gan arī komerciālo pētījumu iespējām.</i></p> <p>Lai īstenotu datu drošības prasības veselības nozarē, uzlabotu speciālistu zināšanas un izpratni par personas datu apstrādi un drošību, tostarp par iespējamiem riskiem un to novēršanas mehānismiem, ierosinām papildināt nepieciešamo rīcību ar jaunu virzienu:</p>	Ņemts vērā	<p>Papildināmā informācija iekļauta sadaļā “Nepieciešamā rīcība”.</p> <p>Ņemts vērā, precizējot esošos pasākumus</p> <p>Precizēta 1.nepieciešamā rīcība (42.lpp): <i>Izveidot veselības nozares profesionāļiem obligātas un pielāgotas izglītības programmas un studiju kursus veselības sektorā strādājošo digitālo prasmju pilnveidošanai veselības aprūpes līdzcipoma un pēcdiploma studiju virzienos, tai skaitā profesionālās pilnveides programmas.</i></p> <p>Precizēts 10.uzdevums (226.lpp): <i>Ārstniecības personu digitālo prasmju pilnveide (obligātu un pielāgotu izglītības programmu un</i></p>

		<p><i>Izveidot veselības datu drošības regulējumu, kas nebremzētu datu pieejamību ārstniecības procesa, kā arī veselības aprūpes nozares speciālistu līdzdiploma un pēcdiploma līmeņa izglītības procesa un pētniecības vajadzībām.</i></p> <p>Lai uzlabotu ārstniecības personu kvalifikācijas celšanas procesu un rezultātus un, ņemot vērā Latvijas augstākās izglītības reformas ietvaros plānoto zinātņu universitāšu izveidi, tajā skaitā ar specializāciju veselības un medicīnas nozarēs un tām piekrietošo izglītības un tālākizglītības funkciju Eiropas likumdošanas kontekstā kā izglītības un pētniecības organizācijām, kā arī ieguldīto ES fondu līdzekļu efektīvas izmantošanas nodrošināšanu, ierosinām papildināt nepieciešamo rīcību ar jaunu virzienu: <i>Veselības nozares tālākizglītības sistēmu veidot uz universitāšu bāzes, kuru līdzdalība ir kritiska gan sasniedzamo mērķu ilgtspējas, gan zināšanās un pētniecībā balstītas prakses atbalstam.</i></p> <p>Vēršam uzmanību, ka tautsaimniecības digitālās transformācijas veselības jomā nepieciešams priekšnosacījums ir jauno medicīnas un veselības jomas speciālistu prasmes darbam ar veselības aprūpes jomā izmantotajām informācijas sistēmām un tehnoloģijām. Tāpēc ierosinām papildināt rīcību ar jaunu virzienu:</p> <p><i>Integrēt veselības aprūpes virziena studiju procesā zināšanu un prasmju apguvi par veselības nozarē izmantotajām informācijas sistēmām un to demo versijām.</i></p>		<p><i>studiju kursu izveide veselības sektorā strādājošo digitālo prasmju pilnveidošanai veselības aprūpes līdzdiploma un pēcdiploma studiju virzienos, tai skaitā profesionālās pilnveides programmas), tai skaitā darbam ar veselības informācijas sistēmu, telemedicīnas rīku izmantošanā darbā ar pacientiem, konsultāciju sniegšanai un pacientu slimības gaitas uzraudzības rādītāju uzskaitē u.c. Ārstniecības personu profesionālās kompetences pilnveide izmantojot digitālos rīkus.</i></p> <p>Priekšlikumu “Nodrošināt veselības nozares datu atvēršanu un pieejamību gan publiskajai pētniecībai un zinātnē, gan arī komerciālo pētījumu iespējām” VM ir saņēmusi Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2021-2027 projekta sabiedriskās apspriedes laikā. Tā kā priekšlikums ir plašāks un attiecināms ne tikai uz digitālajām prasmēm, bet uz veselības datu aizsardzību un pārvaldību, tad tas tiks iekļauts veselības nozares politikas plānošanas dokumentā.</p>
68	Latvijas Universitāšu asociācija	<p>4.4.6. Sabiedrības sociālā labklājība un veselība</p> <p>Pirmkārt, vēršam uzmanību uz to, ka nav skaidrs, kāpēc sadaļai 4.4.6. ir mainīts nosaukums un līdz ar to fokuss no “Veselība un labklājība” uz “Sociālā labklājība un veselība”. Iebilstam pret šādu fokusa maiņu un lūdzam, tāpat kā iepriekš,</p>	Ņemts vērā	

sadaļu saukt “Veselība un labklājība”, jo, tostarp, tas precīzi atbilst sadaļas vīzijai un sadaļā ietvertie mērķi un rezultāti pēc būtības ir primāri saistīti ar veselību un labklājību, vairāk nekā tikai ar labklājības sociālajiem aspektiem. Bez tam, Latvijas valdības panākumi COVID-19 izraisītās krīzes vadībā apliecina to, cik liela loma ir tieši funkcionējošai veselības sistēmai, kas var nodrošināt datus un ekspertīzi uz pierādījumiem balstītiem lēmumiem, iespējai mobilizēt Latvijas universitātēs pieejamo zinātnisko ekspertīzi efektīvāko risinājumu izvēlei un integrācijai starptautiskos tīklos un infrastruktūrās.

Otrkārt, vēršam uzmanību uz to, ka tautsaimniecības digitālās transformācijas nepieciešams priekšnosacījums veselības jomā ir Latvijas datu atvēršana publiskā sektora pētniecībai un inovācijām publiskajā un privātajā sektorā. Izsakām neizpratni, kāpēc no situācijas apraksta ir dzēsts teksts par datu saturu un kvalitāti. Lūdzam 101. un 102. lpp. esošās situācijas pirmo punktu papildināt ar datu kvalitātes jautājumiem, pasakot arī to, ka veselības, medicīnas un sociālo datu pieraksta formāts nereti ir atšķirīgs un nav pārnesams starp dažādām sistēmām; nav paredzēta sistēmās ietvertās informācijas papildināšana ar jauniem datu laukiem, parādoties jaunām vajadzībām un funkcionālām iespējām.

Treškārt, iebilstam pret to, ka problēmas aprakstā nav ietverta informācija par to, ka Latvijā līdz šim nav izveidota personas datu drošības prasībām atbilstoša veselības aprūpes jomas datu atkārtotas izmantošanas sistēma publiskajai pētniecībai un veselības aprūpes inovācijām, kā arī veselības aprūpes un medicīnas izglītībai. Rezultātā piedāvātie risinājumi ir tikai daļēji un nevar nodrošināt pamatnostādņu mērķu sasniegšanu. Medicīnas un veselības datu atvēršana un integrācija vienotajā Eiropas Savienības atvērto datu sistēmā jeb atvērto datu mākonī ir nepieciešama gan digitālās transformācijas nodrošināšanai medicīnā un veselībā, gan pētniecībai un inovācijām, gan arī, lai nodrošinātu Latvijai piekļuvi Eiropas Savienības digitālās stratēģijas īstenošanas

programmu resursiem un dalībai programmas Apvārsnis Eiropa projektos. Tāpēc lūdzam papildināt esošās situācijas un problēmas aprakstu, mērķu un nepieciešamās rīcības ar informāciju un risinājumiem, kas ietver medicīnas un veselības datu atvēršanu, t.sk. depersonalizāciju, sagatavošanu publiskošanai un integrāciju Eiropas atvērto datu mākonī. Lūdzam papildināt mērķu sadaļu ar atsevišķu mērķi šādā redakcijā:

Izveidots veselības un medicīnas atvērto datu mākonis, kurā ir publiskoti depersonalizēti dati lietošanai publiskā sektora pētniecībā un izglītībā un, kurš ir integrēts Eiropas atvērto datu mākonī.

Ceturtkārt, kategoriski iebilstam pret 4.4.6. sadaļā ietvertā 7.mērķa formulējumu, kas paredz vienas Nacionālās biobankas izveidi. No mērķa apraksta ir saprotams, ka ir runa par BMC valsts iedzīvotāju genoma datu bāzi, ko ir plānots paplašināt. Vēršam uzmanību uz to, ka šī ir tikai viena no zinātniskajās institūcijās un ārstniecības iestādēs esošajām biobankām. Pamatnostādņu mērķu sasniegšanai ir būtiski apvienot pēc iespējas vairāk resursu un veidojot esošo biobanku tīklojumu, kas atbilst Eiropas digitālo infrastruktūru labajai praksei.

Lūdzam precizēt 7. mērķi to izsakot šādā redakcijā:

Izveidots biobanku tīkls, kas, izmantojot valsts datu apmaiņas koplietošanas risinājumus, apvieno pēc iespējas lielāku skaitu Latvijas biobanku un tādējādi nodrošina iedzīvotāju medicīnas un veselības datu un genoma sekvenču datu izmantošanu medicīnas izglītībai, pētniecībai un inovācijām, kā arī personalizētās medicīnas attīstībai.

Šī mērķa sasniegšanai lūdzam nepieciešamo rīcību papildināt ar atsevišķu punktu, kas paredz izveidot Eiropas atvērto datu mākonī integrētu Latvijas atvērto medicīnas un veselības datu mākonī.

Tāpat lūdzam papildināt nepieciešamās rīcības 5. punkta c apakšpunktu ar sekojošu tekstu “un personalizētās medicīnas attīstībai”. Personalizēto medicīnu attīsta privātais sektors un tāpēc ir

		nepieciešams skaidrs regulējums personas sensitīvo datu izmantošanai.		
69	Latvijas Universitāšu asociācija	<p>4.4.12 Zinātnes procesu digitālā transformācija</p> <p>Vēršam Jūsu uzmanību uz to, ka nav saprotama piedāvātā transformācijas vīzija. Pētniecība vienmēr ir bijusi saistīta ar datu radīšanu, apstrādāšanu un analizēšanu, tāpēc nav skaidrs kas ir domāts ar, piemēram, sekojošo apgalvojumu “<i>Globālo tendenču ietekmē pētniecība kļūst arvien vairāk datos balstīta</i>”. Lūdzam Jūs precizēt piedāvāto zinātnes procesu digitalizācijas vīziju, tostarp skaidri iezīmējot sasaisti ar publisko datu atkārtotu izmantošanu un Latvijā veidoto risinājumu un sistēmu integrāciju Eiropas digitālajās infrastruktūrās.</p> <p>Ņemot vērā, ka medicīnas un veselības datu pieejamība pētniecībai ir priekšnosacījums šo datu atkārtotai izmantošanai publiskajā pētniecībā un ar to saistītai efektīvai veselības nozares zinātnes procesu digitalizācijai, lūdzam papildināt 4.4.12. punkta Nepieciešamās rīcības sadaļas 2. punktu ar e) apakšpunktu “atbalsta sistēmas veidošana personas datu depersonalizācijai pētniecības vajadzībām”.</p>	Ņemts vērā	
70	Latvijas Universitāšu asociācija	<p>4.4.13 Izglītības procesu digitalizācija</p> <p>Pirmkārt, iebilstam pret to, ka Izglītības procesu digitalizācija nav attiecināta uz augstāko izglītību. Augstākās izglītības digitalizācija ir prioritāri risināma, jo augstskolu beidzēji nonāks darba tirgū visātrāk, tādējādi nodrošinot pamatnostādnēs paredzēto transformāciju. Tāpēc lūdzam precizēt 4.4.13 punkta sadaļas “Sasniedzamie mērķi izglītības procesu digitalizācijā” 1. apakšpunktu, to attiecinot arī uz augstāko izglītību, tādējādi paredzot pilnībā digitalizēt studiju procesa administrēšanu. Lūdzam pievienot papildu sasniedzamo rezultātu kā 3. apakšpunktu:</p> <p><i>Izveidota simulēta mācību (izglītības) vide (primāri tādās nozarēs, kurās simulācijas mazina profesionālos riskus, t.sk., veselības aprūpes, medicīnas, tiesību zinātnes, drošības un iekšlietu jomās).</i></p> <p>Lūdzam arī papildināt nepieciešamās rīcības sarakstu ar jaunu virzienu “Simulētas mācību</p>	Ņemts vērā	

		<p>vides izveide” un tajā paredzēt sekojošas aktivitātes: <i>Akadēmiskā personāla kompetenču attīstība un pilnveide simulācijā balstītas izglītības kontekstā; Simulētu mācību risinājumu ieviešana (piemēram, virtuāls pacients, digitālu simulāciju scenāriju izstrādes platforma, u.c.); Mākslīgā intelekta risinājuma ieviešanu prasmju apguves un vērtēšanas atbalstam (piemēram, patstāvīgo darbu vai attālināto studiju formā).</i></p> <p>Bez tam, lūdzam rīcības virzienu “Mācību procesa digitalizācija” attiecināt ne tikai uz skolām, bet arī uz augstāko izglītību, nodrošinot studiju programmu digitālo transformāciju un starptautisko konkurētspēju, iekļaujot sekojošas aktivitātes: <i>Simulētas studiju vides izveide (piemēram, starpnozaru simulāciju īstenošanai, VR, simulatori, simulatoru lom spēles, virtuāls pacients); Mākslīgā intelekta un mašīnmācīšanās tehnoloģiju integrācija studiju programmu saturā (Infrastruktūra un saturs); Mācību procesa datu analīzes rīku iegāde un ieviešana (learning analytics).</i></p> <p>Tāpat lūdzam virzienu “Administratīvo procesu (izglītības pārvaldības) digitalizācija” papildināt ar sekojošām aktivitātēm, kas vērstas uz augstākās izglītības institūciju pārvaldības pilnveidi: <i>Resursu (t.sk. finanšu, personāla, telpu u.c. infrastruktūras) plānošanas un pārvaldības sistēmu pilnveide un saistīto datu analītikas risinājumu ieviešana; Pāreja uz elektronisko studējošo lietu (līgums, iesniegumi, rīkojumi, sekmju izraksti, diplomu, u.c.) un elektronisku datu apmaiņa starp ES un EEZ valstu augstākās izglītības iestādēm; Apgūstamo prasmju klasifikācija (piemēram, atbilstoši ESCO https://ec.europa.eu/esco/portal), vērtēšana un iekļaušana izglītību apliecinošos dokumentos.</i></p>		
71	Latvijas Universitāšu asociācija	<p>Papildināt 5.punktu Digitālās transformācijas pārvaldība</p> <p>Ņemot vērā Rīgas Stradiņa universitātes esošo un nākotnes lomu zinātnes, izglītības un</p>	Nav ņemts vērā	Priekšlikums piefiksēts, vienlaikus, šis nav pamatnostādņu ietvarā risināms jautājums.

		veselības jomas digitālajā transformācijā, ierosinām līdztekus Latvijas Universitātei un Rīgas Tehniskajai universitātei papildināt Padomes pastāvīgo sastāvu ar Rīgas Stradiņa universitāti.		
72	Latvijas Universitāšu asociācija	<p>5.2. sadaļu Rīcības virzieni un uzdevumi</p> <p>Neizprotam, kāpēc sadaļā 4.6. Apakšrīcības virziens “Sabiedrības sociālā labklājība un veselība” ir ietverti tikai divi uzdevumi – veselības aprūpes komerciālo informācijas sistēmu integrācija ar e-veselību un vienotas e-aprūpes platformas nodrošinājums Sociālās rehabilitācijas un ilgstošās aprūpes iestādē. Iebilstam pret šādu vienkāršotu pieeju un aicinām papildināt rīcības virzienus ar uzdevumiem, kas ļaus sasniegt pamatnostādņu mērķus.</p> <p>Lūdzam papildināt sadaļas 5.2 Rīcības virzieni un uzdevumi 6. tabulā Rīcības virzieni un uzdevumi šādu minēto pasākumu pārskaitījumu:</p> <p>Pirmkārt, attiecībā uz 4.8. Apakšrīcības virziens Kultūras mantojuma saglabāšana un attīstība digitālajā vidē, nevaram piekrist, ka kultūras mantojums drīkstētu saturēt tikai digitālās humanitārās zinātnes.</p> <p>Piedāvājam izteikt 3. aktivitāti šādā redakcijā: 3. <i>Attīstīt digitālo humanitāro zinātņu, kā arī medicīnas un inženierzinātņu infrastruktūru un pakalpojumus, izmantojot mūsdienu tehnoloģiju iespējas. 2027 LNB LU, RSU, RTU, IZM</i></p> <p>Otrkārt, 5. Rīcības virziens Inovācijas, IKT industrija un IKT zinātne 4. pasākumu papildināt šādi “4. <i>Integrēta mākslīgā intelekta izcilības centra izveide, attīstot Latvijas potenciālu un starptautisko sadarbību šajā jomā, balsoties uz Latvijas IT klastera digitālā inovāciju centra un LU Mākslīgā intelekta laboratorijas un RTU Mākslīgā intelekta un sistēmu inženierijas katedras esošajām kompetencēm un veiktajām aktivitātēm</i>”.</p>	Ņemts vērā	
73	Latvijas Drošības un aizsardzības	Atbalsta Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādātās "Digitālās	Ņemts vērā	

	industriju federācija	transformācijas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam" un noteiktās ilgtermiņa prioritātes un stratēģiskās vadlīnijas valsts digitālajai attīstībai un pārmaiņām. Vienlaikus vēršam uzmanību uz šī politikas plānošanas dokumenta integritāti ar Latvijas kiberdrošības stratēģiju. DAIF Latvija aicina paplašināt Latvijas digitālās transformācijas ieviešanu un rosina ne tikai izglītēt sabiedrību par drošas IT resursu lietošanu, bet veidot un iedzīvināt drošu IT resursu lietošanas kultūru, kas iezīmē plašāku un dziļāku sabiedrības gatavību dzīvei digitālajā laikmetā.		
74	Huawei	Pievienojamies Pamatnostādnēs paustajam viedoklim, ka IKT produktu un pakalpojumu drošības nodrošināšanai ir nepieciešams arī turpmāk noteikt un pilnveidot drošības prasības un ierobežojumus, taču tiem ir jābūt samērīgiem, lai bez sevišķa iemesla neierobežotu Latvijas digitālo attīstību un valsts konkurētspēju.	Nemts vērā	
75	Huawei	Pamatnostādņu 4.2. rīcības virziena "Digitālās drošības politika" mērķa sasniegšanai ir iekļauts apakšpunkts 4.2.1 "Digitālās drošības politika" (Pamatnostādņu 39.– 42. lpp), kas cita starpā ietver piektās mobilo sakaru standartu paaudzes (5G) un informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) produktu un pakalpojumu drošības prasības. Lai gan Pamatnostādnes nosaka, ka drošības pilnveidošanai ir jābūt samērīgai, Pamatnostādnēs, kā politikas plānošanas dokumentā, ir ieviestas netiešas atsauces uz IKT produktu ražotājiem, gan neminot konkrētus Latvijas un Eiropas Savienības normatīvos aktus, bet atstājot iespēju pēc nepieciešamības veikt izmaiņas esošajos normatīvajos aktos.	Nemts vērā	
76	Edvīns Kāpostiņš	Papildināt pamatnostādņu kopsavilkuma 4.4.4. apakšpunkta Mērķu 1.punkta pirmā teikuma iekavas ar vārdiem "zemes un augsnes degradācija".	Nemts vērā	

77	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	Pamatnostādnes balstās pieņēmumā, ka Latvijas uzņēmumi pilnībā neizmanto savu digitalizācijas potenciālu, jo Digitālās ekonomikas un sabiedrības (DESI) 2020 indeksa mērījumos netiek sasniegti ES vidējie rādītāji. Pamatnostādnēs nav sniegts objektīvs pamatojums, kā tieši un cik lielā mērā paaugstināti rādītāji DESI indeksā sekmēs Pamatnostādņu mērķa sasniegšanu.	Ņemts vērā	Skatīt 5.1.sadaļas Sasniedzamie politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji 4.11. Politikas rezultāts (PR) Rast politikas risinājumus uzņēmēju atbalstam digitālās transformācijas īstenošanai, veicinot modernu tehnoloģiju un inovatīvu uzņēmējdarbības modeļu ieviešanu, sekmējot uzņēmējdarbības vides, īpaši MVU un ekonomikas procesu digitalizāciju.
78	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	Tāpat Pamatnostādnēs nav sniegts objektīvs pamats apgalvojumam, ka progresa ziņojumā par Latvijas nacionālās reformu programmas “Eiropa 2020” stratēģijas (NRP) īstenošanu minētais sasniegums, ka 83% interneta lietotāju (salīdzinājumā ar 67% ES), kas ir izmantojuši e-pārvaldes pakalpojumus ir sasniegts, realizējot komunikācijas un mācību programmu “Mana Latvija. Dari digitāli!”.	Nav ņemts vērā	Detalizēta informācija par kampaņas "Mana Latvija. Dari Digitāli!" Rezultātiem iespēja iepazīties: https://mana.latvija.lv/pr ogrammas-mana-latvija-lv-dari-digitali-laika-portala-latvija-lv-lietotaju-skaitis-audzis-par-teju-40-2/
79	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	Pamatnostādnēs netiek analizēta radusies situācija, ka IKT jomā starp Rīgas pilsētu, tuvākajiem pierīgas reģioniem (tur atrodas vairums lielo IKT jomā strādājošo vairumtirgotāju) un pārējiem reģioniem ir novērojamas milzīgas atšķirības IKT uzņēmumu apgrozījumā, valstij nomaksāto nodokļu apjomā. Pamatnostādnēs netiek piedāvāti nekādi pasākumi, lai atbilstoši Nacionālajā attīstības plānā ietvertajam rīcības virzienam “Līdzsvarota reģionālā attīstība” nodrošinātu reģionu attīstību un ekonomisko atšķirību mazināšanu. Tāpat netiek analizētas reģionos jau uzsāktās pašvaldību, valsts izglītības iestāžu, nevalstisko organizāciju un citas iniciatīvas, kas stiprina reģionu iekšējo un ārējo konkurētspēju, tādejādi netiek nodrošināta teritoriju specifikai atbilstošu risinājumu	Nav ņemts vērā	Vēršam uzmanību, ka tik detalizēts reģionālais griezumam un mērķu iekļaušana skatāma Reģionālās politikas pamatnostādnēm 2021.–2027. gadam

		plānošana apdzīvojuma un dzīves vides attīstībai un Pamatnostādnēs šādas iniciatīvas netiek ietvertas. Netiek ievēroti arī ES politikas plānošanas dokumentos “Territorial Agenda 2030”, “Principles on Urban Policy and on Rural Policy” “Cork 2.0 Declaration on a Better Life in Rural Areas” noteikto mērķu sasniegšana un principu ievērošana		
80	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	Pamatnostādnēs netiek ņemts vērā fakts, ka visvairāk izmantotā publiskās pārvaldes nodrošinātā pakalpojumu grupa ir sabiedriskā transporta pakalpojumi, ko vairums iedzīvotāju izmanto pat vairākas reizes dienā. Pēc izmantošanas biežuma tiem seko izglītības, komunālie pakalpojumi un pirmsskolas un skolas vecuma bērnu nodrošināšana ar izglītības pakalpojumiem, kurus ik dienas saņem gandrīz katra ģimene, administratīvās teritorijas labiekārtošanas un sanitāro tīrību nodrošinošie pakalpojumi, veselības aprūpes un sociālā palīdzība u.c. pašvaldību sniegtie pakalpojumi. Visus šos pakalpojumus iedzīvotāji izmanto simtiem reižu biežāk, nekā valsts centrālās pārvaldes institūciju sniegtos pakalpojumus. Līdz ar to iedzīvotājiem vissvarīgākās, visbiežāk izmantotās publisko pakalpojumu grupas un digitālo tehnoloģiju iespējamais pienesums šo pakalpojumu uzlabošanā ar sekojošu iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabojumu Pamatnostādnēs nekādi netiek apskatīts, lai arī ir saprotams, ka šo pakalpojumu kvalitātei ir tiešs iespaids uz uzņēmējdarbības attīstību reģionos un jebkurš trūkums pastiprina iedzīvotāju aizplūšanu no reģioniem un no valsts.	Nav ņemts vērā	Vēršam uzmanību, ka šis ir kā “jumta” dokuments un norādīto mērķu sasniegšana un pakalpojumu digitalizācija atspoguļojama Satiksmes ministrijas Transporta attīstības pamatnostādnēs 2021.-2027.gadam
81	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	Nav nevienas aktivitātes, kas atbalstītu pašvaldību iniciatīvas attiecībā uz Pamatnostādņu īstenošanai noteiktajiem pieciem rīcības virzieniem: 1. Digitālās prasmes un izglītība; 2. Digitālā drošība un uzticamība; 3. Telekomunikāciju un skaitļošanas pieejamība; 4. Tautsaimniecības (t.sk valsts pārvaldes) digitālā transformācija; 5. Inovācijas, IKT industrija un IKT zinātne; Kā arī nav aktivitāšu, kas atbalstītu pašvaldību iniciatīvas attiecībā uz uzņēmējdarbības atbalstu un inovācijām.	Nav ņemts vērā	Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk - VPIL) 3.panta pirmo daļu, šis likums nosaka Ministru kabinetam padotās valsts pārvaldes institucionālo sistēmu un valsts pārvaldes darbības pamatnoteikumus. Valsts pārvaldi realizē publiska persona — Latvijas

			<p>Republika kā sākotnējā publisko tiesību juridiskā persona un atvasinātas publiskas personas (pašvaldība vai cita ar likumu vai uz likuma pamata izveidota publiska persona). VPIL 4 pants nosaka, ka Latvijas Republika kā sākotnējā publiskā persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar tiesās un pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību. Atvasināta publiska persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību.</p> <p>Ievērojot minēto, VPIL izpratnē valsts pārvaldes iestādes jēdzienā tiek ietvertas gan tiesās, gan pastarpinātās valsts pārvaldes iestādes, tostarp pašvaldības.</p> <p>Saskaņā ar Valsts kancelejas Normatīvo aktu projektu izstrādes rokasgrāmatā^[1] norādīto, ja tiesību nozarē, apakšnozarē vai attiecīgajā jomā jau pastāv spēkā esošs tiesiskais regulējums, formulējot jaunā normatīvā akta tiesību normas, ievēro un turpina iepriekšējā regulējuma valodas lietojumu, stilu un terminoloģiju, ciktāl tas ir nepieciešams un iespējams. Normatīvā</p>
--	--	--	---

				<p>akta projektā lietotajai terminoloģijai jāatbilst citiem normatīvajiem aktiem.</p> <p>Tiesiskās skaidrības nodrošināšanai IS pamatnostādnēs tiek izmantots analogisks princips, proti citos tiesību aktos esošās terminoloģijas konsekventa pielietošana.</p> <p>[1] https://tai.mk.gov.lv/book/1/chapter/80</p>
82	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>Pamatnostādņu rīcības virzieni bieži nesaskan ES plānošanas dokumentos ietvertajiem mērķiem un tādejādi netiek nodrošināta ES politikas mērķu sasniegšana, piemēram:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pamatnostādņu rīcības virziens 4.1. “Digitālās prasmes un izglītība” netietver ES politikas plānošanas dokumentā “Digital Education Action Plan (2021-2027)” noteikto mērķu sasniegšanu. 2. Pamatnostādņu rīcības virziens 4.2. “Digitālā drošība un uzticamība” neietver ES politikas plānošanas dokumentā “EU Security Union Strategy for 2020 to 2025” noteikto mērķu sasniegšanu. 3. Pamatnostādņu rīcības virziens 4.3. “Telekomunikāciju pakalpojumu pieejamība” neietver ES politikas plānošanas dokumentā “Connectivity for a European Gigabit Society” noteikto mērķu sasniegšanu. 4. Pamatnostādņu rīcības virziens 4.4. “Tautsaimniecības (t.sk. valsts pārvaldes) digitālā transformācija” neietver ES politikas plānošanas dokumentos “European data strategy”, “A New Industrial Strategy for Europe”, “White Paper on Artificial Intelligence – A European approach to 	Nav ņemts vērā	<p>Vēršam uzmanību, ka šis ir kā “jumta” dokuments un norādīto mērķu sasniegšana konkrētajos dokumentos ir jau iesaistīto ministriju: Izglītības un zinātnes, Aizsardzības, Satiksmes un Ekonomikas piekritošie dokumenti, kuri tiek integrēti katras nozares attīstībā. Līdz ar to tiek veikta atbildības demarkācija, lai nedublējās jomu specifiskajos plānošanas dokumentos ietvertie rīcības virzieni un uzdevumi.</p>

		excellence and trust”, “An SME Strategy for a sustainable and digital Europe”, “Long term action plan for better implementation and enforcement of single market rules”, “Rolling Plan for ICT Standardisation” noteikto mērķu sasniegšanu. Tāpat Pamatnostādnēs nav izsekojams to pienesums Eiropas Komisijas 6 izvirzīto prioritāšu 2019-24 sasniegšanai.		
83	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	19.lapa 4.4.1. Aicina papildināt ar “Pašvaldības klientu apkalpošanas speciālistu IKT zināšanu līmeņu celšana ir tik pat būtiska kā valsts pārvaldē strādājošiem un pat būtiskāka, jo visbiežāk tieši pašvaldībās iedzīvotāji griežas gadījumos, kad nav pieejams reģionālais birojs valsts pārvaldei un pašvaldības darbiniekam jāpalīdz iedzīvotājam saprast gan valsts gan pašvaldības pārvaldes pakalpojumu izmantošanas iespējas. Aicinām papildināt ar pašvaldību darbinieku profesionālās kompetences pilnveidi.”	Ņemts vērā	
84	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	21.lapa 4.1.1. attīstīts kvalitatīvs un visaptverošs digitālo aģentu tīkls atbalsta un iedrošina dažādas sabiedrības grupas valsts pārvaldes e-risinājumu lietošanā un valsts elektronisko risinājumu pieteikšanā un saņemšanā, kā arī caur digitālo prasmju pilnveidi uzlabo vietējo kopienu dzīves kvalitāti. Sasniedzamajos rezultātos pie digitālajiem aģentiem tiek pieminēti tikai valsts pakalpojumi, lūdzam norādīt, kā tas attieksies uz pašvaldībām un to pakalpojumiem.	Ņemts vērā	
85	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	23.lapa 4.1.2. Digitāli prasmīgi un zinoši darbinieki ir nepieciešami arī pašvaldībās. Lūdzam papildināt attiecīgās vietas dokumentā, kur pieminēta tikai valsts pārvalde. Aicina papildināt Valsts pārvaldē un pašvaldībās nodarbināto kompetence ir regulāri jāpilnveido atbilstoši digitālo tehnoloģiju izmantošanas un attīstības tendencēm, [..]	Nav ņemts vērā	Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk - VPIL) 3.panta pirmo daļu, šis likums nosaka Ministru kabinetam padotās valsts pārvaldes institucionālo sistēmu un valsts pārvaldes darbības pamatnoteikumus. Valsts pārvaldi realizē publiska persona — Latvijas Republika kā sākotnējā publisko tiesību juridiskā persona un atvasinātas

			<p>publiskas personas (pašvaldība vai cita ar likumu vai uz likuma pamata izveidota publiska persona). VPIL 4 pants nosaka, ka Latvijas Republika kā sākotnējā publiskā persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar tiešās un pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību. Atvasināta publiska persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību.</p> <p>Ievērojot minēto, VPIL izpratnē valsts pārvaldes iestādes jēdzienā tiek ietvertas gan tiešās, gan pastarpinātās valsts pārvaldes iestādes, tostarp pašvaldības.</p> <p>Saskaņā ar Valsts kancelejas Normatīvo aktu projektu izstrādes rokasgrāmatā^[1] norādīto, ja tiesību nozarē, apakšnozarē vai attiecīgajā jomā jau pastāv spēkā esošs tiesiskais regulējums, formulējot jaunā normatīvā akta tiesību normas, ievēro un turpina iepriekšējā regulējuma valodas lietojumu, stilu un terminoloģiju, ciktāl tas ir nepieciešams un iespējams. Normatīvā akta projektā lietotajai terminoloģijai jāatbilst</p>
--	--	--	--

				<p>citiem normatīvajiem aktiem.</p> <p>Tiesiskās skaidrības nodrošināšanai IS pamatnostādnēs tiek izmantots analogisks princips, proti citos tiesību aktos esošās terminoloģijas konsekventa pielietošana.</p> <p>[1] https://tai.mk.gov.lv/book/1/chapter/80</p>
86	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>26.lapa 4.1.3. Digitāli prasmīgi un zinoši darbinieki ir nepieciešami arī pašvaldībās. Lūdzam papildināt attiecīgās vietas dokumentā, kur pieminēta tikai valsts pārvalde:</p> <p>4. Valsts pārvaldē un pašvaldībās nodarbinātie, kuri ir atbildīgi vai iesaistīti pakalpojumu un sistēmu izstrādē un nodrošināšanā, kā arī IKT projektu īstenošanā, tiek apmācīti digitālās transformācijas un sabiedrības pārvaldības prasmēs, tai skaitā IKT, pakalpojumu un kvalitātes pārvaldības standartos, IT risinājumos, mākslīgajā intelektā, informācijpratībā u.c.;</p> <p>5. Valsts pārvalde un pašvaldības digitālās transformācijas procesā tiek atbalstīta caur IKT kompetenču centriem – pakalpojumu pārvaldības, koplietošanas komponentu u.c. IKT kompetenču centri tiek sertificēti atbilstoši ISO20000 standartam “Informācijas tehnoloģiju pakalpojumu vadības sistēmas”</p>	Nav ņemts vērā	<p>Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk - VPIL) 3.panta pirmo daļu, šis likums nosaka Ministru kabinetam padotās valsts pārvaldes institucionālo sistēmu un valsts pārvaldes darbības pamatnoteikumus. Valsts pārvaldi realizē publiska persona — Latvijas Republika kā sākotnējā publisko tiesību juridiskā persona un atvasinātas publiskas personas (pašvaldība vai cita ar likumu vai uz likuma pamata izveidota publiska persona). VPIL 4 pants nosaka, ka Latvijas Republika kā sākotnējā publiskā persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar tiesās un pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību. Atvasināta publiska</p>

			<p>persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību.</p> <p>Ievērojot minēto, VPIL izpratnē valsts pārvaldes iestādes jēdzienā tiek ietvertas gan tiešās, gan pastarpinātās valsts pārvaldes iestādes, tostarp pašvaldības.</p> <p>Saskaņā ar Valsts kancelejas Normatīvo aktu projektu izstrādes rokasgrāmatā^[1] norādīto, ja tiesību nozarē, apakšnozarē vai attiecīgajā jomā jau pastāv spēkā esošs tiesiskais regulējums, formulējot jaunā normatīvā akta tiesību normas, ievēro un turpina iepriekšējā regulējuma valodas lietojumu, stilu un terminoloģiju, ciktāl tas ir nepieciešams un iespējams. Normatīvā akta projektā lietotajai terminoloģijai jāatbilst citiem normatīvajiem aktiem.</p> <p>Tiesiskās skaidrības nodrošināšanai IS pamatnostādnēs tiek izmantots analogisks princips, proti citos tiesību aktos esošās terminoloģijas konsekventa pielietošana.</p> <p>[1] https://tai.mk.gov.lv/book/1/chapter/80</p>
--	--	--	--

87	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>33.lapa 4.1.5 Digitālās transformācijas un inovāciju jomās nozīme ir arī pašvaldību administrācijām, pašvaldību uzņēmumiem, jo vietējie iedzīvotāji primāri vēršas pie zemākā pārvaldes līmeņa (skat. komentāru par 19.lpp.).</p> <p>Lūdzam papildināt attiecīgās vietas dokumentā, kur pieminēta valsts pārvalde: Digitālās transformācijas ietvaros, ir jāmainās universitāšu lomai. Augstākās izglītības iestādes ir jāstiprina kā zināšanu radīšanas, tehnoloģiju pārneses un inovāciju centri gudrai izaugsmei - digitālās inovācijas centri, lai tie varētu veikt mērķtiecīgu darbību digitālās transformācijas vadīšanā, t.sk. atbalstot, NVO, pašvaldības, uzņēmumus (t.sk. valsts un pašvaldības)</p>	Ņemts vērā	
88	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>58.lap 4.3.1.2. Nav norādīts, kurā attīstības plānošanas dokumentā un vai vispār pašvaldībai būtu jānosaka savas uzņēmējdarbības specializācija. Teritorijas specializāciju pašvaldība var daļēji noteikt attīstības programmā (prioritātēs, rīcību virzienos, uzdevumos, darbībās, investīciju plāna projektos un citās sadaļās) vai ilgtspējīgas attīstības stratēģijā (teritorijas specializācija). Vienlaikus vēršam uzmanību, ka saskaņā ar mūsu rīcībā esošo Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumu Nr. 628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” grozījumu projektu, 19.1. apakšpunktā (ilgtspējīgas attīstības stratēģijas saturs) tiek dzēsts termins “teritorijas specializācija”. Lūdzam precizēt pamatnostādnēs minēto terminoloģiju uz teritoriju attīstības plānošanai atbilstošu, tostarp, norādot, kādos dokumentos tieši pašvaldībai jāparedz savas teritorijas specializācija un attīstības virzieni.</p>	Ņemts vērā	
89	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>57.lapa 4.3.1.2. Papildus iecerēts nodrošināt vienoto klientu apkalpošanas centru pieejamību un darbību. Uzdevuma īstenošanai pašvaldībām sadarbībā ar Satiksmes ministriju un citiem iesaistītajiem partneriem nepieciešams būtiski sekmēt mobilā pārklājuma un interneta pieslēguma pieejamības nodrošinājumu attālinātajās teritorijās tostarp, ierobežojot</p>	Ņemts vērā	

		<p>paaugstinātu izmaksu piemērošanu gala lietotājiem.</p> <p>No rakstītā izriet, ka mobilā pārklājuma un interneta pieslēguma pieejamības nodrošināšana primāri jāveic pašvaldībām lai gan to sekmēšana nav pašvaldības autonomā funkcija. Šīs jomas ieguldījumi jāveic komersantiem, plānošana Satiksmes ministrijai un pašvaldības var tikt piesaistītas kā sadarbības partneris.</p> <p>Lūdzam precizēt šo rindkopu tādā redakcijā, kas raksturo šīs jomas ieguldījumus atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.</p>		
90	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	Lūdzam skaidrot, kas ar to domāts – vai 5G un elektronisko sakaru ieviešanas jomā risinājumi būs jāaskaņo ar Satiksmes ministriju.	Ņemts vērā	Sniedzam skaidrojumu, ka būs jāaskaņo ar SM
91	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>59.lapa [...] pašvaldībām būtu nepieciešams sniegt atbalstu un iekļaut savos attīstības plānošanas dokumentos nosacījumus platjoslas infrastruktūras attīstībai. Satiksmes ministrija izvērtējot un sniedzot atzinumus par pašvaldību attīstības plānošanas dokumentiem, tostarp teritorijas plānojumiem, ir izteikusi aicinājumu pašvaldībām sadarboties ar elektronisko sakaru komersantiem un pieprasījuma gadījumā rast risinājumu vietas nodrošināšanā elektronisko sakaru infrastruktūras izvietojumam pašvaldības teritorijā (piemēram, kabeļu izvietojumam kanalizācijā, mobilo sakaru piektās paaudzes 5G “mazo šūnu” iekārtu izvietojumam, piemēram, pie apgaismojuma stabiem utt.).</p> <p>Lūdzam skaidrot, kas ar to domāts – vai 5G un elektronisko sakaru ieviešanas jomā risinājumi būs jāaskaņo ar Satiksmes ministriju?</p>	Ņemts vērā	Sniedzam skaidrojumu, ka 5G tīkla izvērtēšana Latvijas teritorijā pašvaldību iesaiste un iniciatīvas ir ārkārtīgi svarīgas. Skaņošana ar Satiksmes ministriju vērtējama katrā projekta ieviešanā individuāli.
92	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	61. lapa 4.3.1.3. Veikt elektronisko sakaru pakalpojumu, infrastruktūras pieejamības un kvalitātes ģeogrāfisko kartēšanu un nodrošināt reāllaika monitoringu un tiešsaistes informācijas pieejamību par pakalpojumu kvalitāti. Platjoslas pieejamības ģeogrāfiskās informācijas sistēma nodrošinās iespēju visiem lietotājiem noskaidrot informāciju par platjoslas interneta pakalpojuma pieejamību un kvalitātes parametriem adreses līmenī, kā arī sistēmā tiks iekļauta informācija par	Ņemts vērā	Sniedzam skaidrojumu, ka minētā kartēšanas informācijai būs jābūt pieejamai arī pašvaldībām.

		<p>platjoslas infrastruktūru, kas izbūvēta valsts atbalsta programmas ietvaros, tādējādi veicinot platjoslas pakalpojumu attīstību un stimulējot pieprasījumu.</p> <p>Lūdzam skaidrot, vai šī kartēšanas informācija būs pieejama arī pašvaldībām, lai pieņemtu datus balstītus lēmumus.</p>		
93	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>4.3.2. Nepieciešams izvērtējums par iespēju valsts pārvaldes vajadzībām izveidot nacionālu interneta reģistru (LIR – Local Internet registry), izveidot valsts pārvaldei centralizētu IPv6 (un iespējams arī IPv4) adresācijas pārvaldības un izmantošanas politiku.</p> <p>Lūdzam skaidrot, vai šeit valsts pārvaldes jēdziens ietver arī pašvaldības.</p>	Ņemts vērā	Sniedzam skaidrojumu, ka atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likumam tiek ietvertas arī pašvaldības.
94	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>67. lapa 4.4.1 Vai ir plānots iesaistīt arī pašvaldības, veidojot kādas nacionāla mēroga platformas? Piemēram, VID nodokļu administrēšanas sistēmā varēja iekļaut arī pašvaldības administrēto nekustamā īpašuma nodokli.</p>	Nav ņemts vērā	<p>Attīstot platformas plānots iesaistīt arī pašvaldības.</p> <p>Konkrētās platformas attīstība nav paredzēta kā platforma. Detalizētāks informācijas sistēmas apraksts jāplāno pie 4.sadaļas par finansēm un nodokļiem.</p>
95	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>4.4.1. Rezultāti [..]</p> <p>2. Līdz 2027.g. pilnveidotas vai izveidotas 17 centrālās valsts platformas, kas ir modulāras un atvērtas trešo pušu pakalpojumu attīstītājiem; [..]</p> <p>5. No 2021 nodrošinātas valsts pārvaldes speciālistu apmācības digitālo prasmju un pakalpojumu modeļu kompetences pilnveidei un realizētas izglītošanas un veicināšanas aktivitātes platformu izmantošanas sekmēšanai.</p> <p>Digitālās transformācijas un inovāciju jomās nozīme ir arī pašvaldību administrācijām, pašvaldību uzņēmumiem, jo vietējie iedzīvotāji primāri vērsas pie zemākā pārvaldes līmeņa (skat. komentāru par 19.lpp.). Lūdzam papildināt attiecīgās vietas dokumentā, kur pieminēta tikai valsts pārvalde: 5. No 2021 nodrošinātas valsts pārvaldes un pašvaldību speciālistu apmācības</p>	Nav ņemts vērā	Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk - VPIL) 3.panta pirmo daļu, šis likums nosaka Ministru kabinetam padotās valsts pārvaldes institucionālo sistēmu un valsts pārvaldes darbības pamatnoteikumus. Valsts pārvaldi realizē publiska persona — Latvijas Republika kā sākotnējā publisko tiesību juridiskā persona un atvasinātas publiskas personas (pašvaldība vai cita ar likumu vai uz likuma

digitālo prasmju un pakalpojumu modeļu kompetences pilnveidei un realizētas izglītošanas un veicināšanas aktivitātes platformu izmantošanas sekmēšanai.

pamata izveidota publiska persona). VPIL 4 pants nosaka, ka Latvijas Republika kā sākotnējā publiskā persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar tiesās un pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību. Atvasināta publiska persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību.

Ievērojot minēto, VPIL izpratnē valsts pārvaldes iestādes jēdzienā tiek ietvertas gan tiesās, gan pastarpinātās valsts pārvaldes iestādes, tostarp pašvaldības.

Saskaņā ar Valsts kancelejas Normatīvo aktu projektu izstrādes rokasgrāmatā^[1] norādīto, ja tiesību nozarē, apakšnozarē vai attiecīgajā jomā jau pastāv spēkā esošs tiesiskais regulējums, formulējot jaunā normatīvā akta tiesību normas, ievēro un turpina iepriekšējā regulējuma valodas lietojumu, stilu un terminoloģiju, ciktāl tas ir nepieciešams un iespējams. Normatīvā akta projektā lietotajai terminoloģijai jāatbilst citiem normatīvajiem aktiem.

				<p>Tiesiskās skaidrības nodrošināšanai IS pamatnostādnēs tiek izmantots analogisks princips, proti citos tiesību aktos esošās terminoloģijas konsekventa pielietošana.</p> <p>[1] https://tai.mk.gov.lv/book/1/chapter/80</p>
96	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>73. lapa 4.4.2.1 Ieviest vienotu datu pārvaldības modeli (mehānismu), ko iestādes pārņem savos iekšējos datu pārvaldības procesos un saskaņā ar kuriem tiek nodrošināta savstarpēja datu apmaiņa, savietojamība un kvalitāte, kas sakņojas Eiropas vērtībās un tiesību normās. 3. Noteikt kompetento organizāciju (strukturvienību) par vienotas datu pārvaldības ieviešanu valsts pārvaldē.</p> <p>Nav saprotams, kā tas attieksies uz pašvaldībām - vai tikai vienotie datu pārvaldības principi vai jāpakļaujas noteiktajai kompetentajai organizācijai.</p> <p>74.lapa 4.4.2.1. Vai datu apmaiņa starp Eiropas savienības datu bāzēm būs pieejama pašvaldībām, jo atsevišķiem pakalpojumiem, piemēram, tirdzniecības atļauju izsniegšanai tas ir aktuāli?</p>	Nemts vērā	Sniedzam skaidrojumu, ka datu apmaiņa starp ES datu bāzēm būs pieejama arī pašvaldībām.
97	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>78.-79.lapa 4.4.2.3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. definēt datu kopīgošanas nosacījumus un sekmēt starpiestāžu un privātā sektora piekļuvi datiem (B2B, B2G, B2G, G2B, G2G); 2. attīstīt datu koplietošanu un pārvaldību atbalstošas atvērtas valsts pakalpojumu platformas; 3. apzināt valsts un pašvaldību informācijas sistēmās uzkrātos datus, to savstarpējo apmaiņu un piekļuves nosacījumus; 4. sadarbībā ar privāto sektoru identificēt un atvērt nozarēs prioritāri atveramās datu kopas/ saskarnes ar augstu komercializācijas potenciālu, kas sniegtu būtisku pienesumu jaunu inovatīvu produktu un 	Nemts vērā	Sniedzam skaidrojumu: Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk - VPIL) 3.panta pirmo daļu, šis likums nosaka Ministru kabinetam padotās valsts pārvaldes institucionālo sistēmu un valsts pārvaldes darbības pamatnoteikumus. Valsts pārvaldi realizē publiska persona — Latvijas Republika kā sākotnējā

pakalpojumu radīšanā vai esošo pilnveidē, kā arī kopas, kas veicinātu digitālo transformāciju tautsaimniecībā;

5. noteikt kā obligātu visu valsts sektora vispārpieejamā informācijā ietverto datu publicēšanu Latvijas Atvērto datu portālā, sekmējot ērtu pieejamību valsts pārvaldes atvērtajiem datiem.

Nav skaidrs kāda šeit ir pašvaldību loma, jo tā pieminēta tikai pie datu apzināšanas, bet pārējos punktos nevar saprast vai pašvaldības ir iekļautas vai nav. Tiesiskais regulējums starp valsts pārvaldi un pašvaldībām par datu apmaiņu – šobrīd katra pašvaldība slēdz atsevišķu līgumu ar ministrijām par datu apmaiņu, neskatoties uz to, ka datu apjomus un apmaiņas kārtība ir noteikta MK noteikumos. **Nepieciešams izstrādāt sistēmu kā mazināt birokrātisko slogu.**

publisko tiesību juridiskā persona un atvasinātas publiskas personas (pašvaldība vai cita ar likumu vai uz likuma pamata izveidota publiska persona). VPIL 4 pants nosaka, ka Latvijas Republika kā sākotnējā publiskā persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar tiesās un pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību. Atvasināta publiska persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību.

Ievērojot minēto, VPIL izpratnē valsts pārvaldes iestādes jēdzienā tiek ietvertas gan tiesās, gan pastarpinātās valsts pārvaldes iestādes, tostarp pašvaldības.

Saskaņā ar Valsts kancelejas Normatīvo aktu projektu izstrādes rokasgrāmatā^[1] norādīto, ja tiesību nozarē, apakšnozarē vai attiecīgajā jomā jau pastāv spēkā esošs tiesiskais regulējums, formulējot jaunā normatīvā akta tiesību normas, ievēro un turpina iepriekšējā regulējuma valodas lietojumu, stilu un terminoloģiju, ciktāl tas ir nepieciešams un iespējams. Normatīvā akta projektā lietotajai

				<p>terminoloģijai jāatbilst citiem normatīvajiem aktiem.</p> <p>Tiesiskās skaidrības nodrošināšanai IS pamatnostādnēs tiek izmantots analogisks princips, proti citos tiesību aktos esošās terminoloģijas konsekventa pielietošana.</p> <p>[1] https://tai.mk.gov.lv/book/1/chapter/80</p>
98	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>87.lapa 4.4.3.3. Ja valsts pārvaldē tiktu (piemēram, Uzņēmumu reģistra vai PMLP) ieviesti zibmaksājumu pieprasījumi, tas uzlabotu samaksas procesu, kurā, izmantojot zibmaksājumus tiktu novērsta kļūdišanās iespējas no maksātāja puses un tiktu garantēta zibmaksājuma saņemšana, šādi maksātājam būtiski taupot resursus un laiku, lai sagatavotu un veiktu precīzus zibmaksājumus ar iestādei nepieciešamām maksājuma detaļām un identifikatoriem</p> <p>Nav iesaistītas pašvaldības. Neskatoties uz to, ka daudzas pašvaldības izmanto to pašu Finanšu vadības sistēmu (piemēram, Horizon), ko valsts pārvaldē katrai pašvaldībai atsevišķi jāveic integrācijas pielāgojumi.</p>	Nav ņemts vērā	<p>Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk - VPIL) 3.panta pirmo daļu, šis likums nosaka Ministru kabinetam padotās valsts pārvaldes institucionālo sistēmu un valsts pārvaldes darbības pamatnoteikumus. Valsts pārvaldi realizē publiska persona — Latvijas Republika kā sākotnējā publisko tiesību juridiskā persona un atvasinātas publiskas personas (pašvaldība vai cita ar likumu vai uz likuma pamata izveidota publiska persona). VPIL 4 pants nosaka, ka Latvijas Republika kā sākotnējā publiskā persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar tiesās un pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību. Atvasināta publiska persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar</p>

			<p>pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību.</p> <p>Ievērojot minēto, VPIL izpratnē valsts pārvaldes iestādes jēdzienā tiek ietvertas gan tiešās, gan pastarpinātās valsts pārvaldes iestādes, tostarp pašvaldības.</p> <p>Saskaņā ar Valsts kancelejas Normatīvo aktu projektu izstrādes rokasgrāmatā^[1] norādīto, ja tiesību nozarē, apakšnozarē vai attiecīgajā jomā jau pastāv spēkā esošs tiesiskais regulējums, formulējot jaunā normatīvā akta tiesību normas, ievēro un turpina iepriekšējā regulējuma valodas lietojumu, stilu un terminoloģiju, ciktāl tas ir nepieciešams un iespējams. Normatīvā akta projektā lietotajai terminoloģijai jāatbilst citiem normatīvajiem aktiem.</p> <p>Tiesiskās skaidrības nodrošināšanai IS pamatnostādnēs tiek izmantots analogisks princips, proti citos tiesību aktos esošās terminoloģijas konsekventa pielietošana.</p> <p>[1] https://tai.mk.gov.lv/book/1/chapter/80</p>
--	--	--	--

99	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>88.lapa 4.4.3.4. Ir izveidots viedo līgumu izveides, apstrādes un uzglabāšanas tiesiskais regulējums. Valsts informācijas sistēmas, kuru darbības jomā ir paredzams plašs viedo līgumu pielietojums, ir savietojamas ar viedo līgumu risinājumiem.</p> <p>Pieminēta tikai valsts pārvalde, bet nav analizētas iespējas pašvaldībās.</p>	Nav ņemts vērā	<p>Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk - VPIL) 3.panta pirmo daļu, šis likums nosaka Ministru kabinetam padotās valsts pārvaldes institucionālo sistēmu un valsts pārvaldes darbības pamatnoteikumus. Valsts pārvaldi realizē publiska persona — Latvijas Republika kā sākotnējā publisko tiesību juridiskā persona un atvasinātas publiskas personas (pašvaldība vai cita ar likumu vai uz likuma pamata izveidota publiska persona). VPIL 4 pants nosaka, ka Latvijas Republika kā sākotnējā publiskā persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar tiešās un pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību. Atvasināta publiska persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību.</p> <p>Ievērojot minēto, VPIL izpratnē valsts pārvaldes iestādes jēdzienā tiek ietvertas gan tiešās, gan pastarpinātās valsts pārvaldes iestādes, tostarp pašvaldības.</p> <p>Saskaņā ar Valsts kancelejas Normatīvo aktu projektu izstrādes rokasgrāmatā^[1] norādīto, ja tiesību nozarē,</p>
----	-----------------------------------	--	----------------	---

				<p>apakšnozarē vai attiecīgajā jomā jau pastāv spēkā esošs tiesiskais regulējums, formulējot jaunā normatīvā akta tiesību normas, ievēro un turpina iepriekšējā regulējuma valodas lietojumu, stilu un terminoloģiju, ciktāl tas ir nepieciešams un iespējams. Normatīvā akta projektā lietotajai terminoloģijai jāatbilst citiem normatīvajiem aktiem.</p> <p>Tiesiskās skaidrības nodrošināšanai IS pamatnostādnēs tiek izmantots analogisks princips, proti citos tiesību aktos esošās terminoloģijas konsekventa pielietošana.</p> <p>[1] https://tai.mk.gov.lv/book/1/chapter/80</p>
100	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>119. lapa 4.4.9. Savukārt pakalpojumu izveide, pārprojektēšana, kā arī nemitīgā pilnveide īstenojama izmantojot dizaina domāšanas un sistēmu pieeju, mērķtiecīgi izzinot sabiedrības un pakalpojumu lietotāju vajadzības, atbilstoši tām pielāgojot pakalpojumus un nemitīgi rūpējoties par vērtību, ko pakalpojums sniedz tā saņēmējam.</p> <p>Vai šī pieeja tiks izmantota arī www.latvija.lv pārprojektēšanai, jo šobrīd portāls nav lietotājam draudzīgs un saprotams</p>	Nemts vērā	
101	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>120. lapa 4.4.9. Šobrīd inovācija publiskajā sektorā lielā mērā balstās uz individuālās darbības rezultātiem un fragmentētām iniciatīvām, bet, lai inovācija kļūtu par normu, jāattīsta daudz sistemātiskāka pieeja, sākot ar kopīgu izpratni par inovāciju un pamata prasmēm, beidzot ar</p>	Nemts vērā	<p>Diskusija par šādu pieeju turpināsies arī turpmākajā pamatnostādņu izstrādes gaitā.</p>

		<p>dizaineru (piemēram, UX) piesaisti valsts pārvaldei un kopīgas dizaina sistēmas izstrādi valsts pārvadē.</p> <p>Iniciatīva ļoti atbalstāma, bet jāapzinās, ka ir iespējams arī kļūdīties un dažreiz procesi jāsāk no sākuma, norakstot līdz tam procesā ieguldītos līdzekļus. Vai šādām situācijām piekrīt arī publisko līdzekļu ieguldīšanas uzraugošās un kontrolējošās valsts institūcijas?</p>			
102	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>126.lapa 4.4.9.2. Digitālajā vidē radīta iespēja pieprasīt valsts pakalpojumus un sazināties ar valsts un pašvaldību iestādēm, izmantojot audio un video komunikācijas iespējas, piemēram, video iesnieguma formā.</p> <p>Nav skaidrs, kā varēs noteikt personas identitāti video iesnieguma formā? Jo ar pases vai ID kartes parādīšanu kamerā, personas identitāti noteikt nebūtu prātīgi, jo mūsdienās var izprintēt jebkāda veida viltotus dokumentus</p>	Nemts vērā	Sniedzam skaidrojumu, ka ar e-parakstu iespējams parakstīt jebkāda formāta datni. Tai skaitā audio vai video failu	
103	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	<p>137.lapa 4.4.9.5. Lūdzam papildināt Sagaidāms, ka šāds centrs akumulēs [...] nodrošinās digitālās transformācijas padziļinātas kompetences koplietošanas pakalpojumus valsts un pašvaldību pārvaldes iestādēm.</p>	Nav ņemts vērā	Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk - VPIL) 3.panta pirmo daļu, šis likums nosaka Ministru kabinetam padotās valsts pārvaldes institucionālo sistēmu un valsts pārvaldes darbības pamatnoteikumus. Valsts pārvaldi realizē publiska persona — Latvijas Republika kā sākotnējā publisko tiesību juridiskā persona un atvasinātas publiskas personas (pašvaldība vai cita ar likumu vai uz likuma pamata izveidota publiska persona). VPIL 4 pants nosaka, ka Latvijas Republika kā sākotnējā publiskā persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar tiešās un	

			<p>pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību. Atvasināta publiska persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību.</p> <p>Ievērojot minēto, VPIL izpratnē valsts pārvaldes iestādes jēdzienā tiek ietvertas gan tiešās, gan pastarpinātās valsts pārvaldes iestādes, tostarp pašvaldības.</p> <p>Saskaņā ar Valsts kancelejas Normatīvo aktu projektu izstrādes rokasgrāmatā^[1] norādīto, ja tiesību nozarē, apakšnozarē vai attiecīgajā jomā jau pastāv spēkā esošs tiesiskais regulējums, formulējot jaunā normatīvā akta tiesību normas, ievēro un turpina iepriekšējā regulējuma valodas lietojumu, stilu un terminoloģiju, ciktāl tas ir nepieciešams un iespējams. Normatīvā akta projektā lietotajai terminoloģijai jāatbilst citiem normatīvajiem aktiem.</p> <p>Tiesiskās skaidrības nodrošināšanai IS pamatnostādnēs tiek izmantots analogisks princips, proti citos tiesību aktos esošās</p>
--	--	--	--

				terminoloģijas konsekventa pielietošana. [1] https://tai.mk.gov.lv/book/1/chapter/80
104	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	150.lapa 4.4.10.2. Programmatūras attīstības projektiem ir ieteicama atvērtā koda platformu un bezmaksas tehnoloģisko rīku izmantošana, programmatūras izstrādi organizējot ar spējās attīstības (agile) pieeju un nodrošinot attīstāmā risinājuma atbilstību mūsdienīgas – modulāras un sadarbībspējīgas IKT risinājumu arhitektūras prasībām (skat. VARAM 2020. gada informatīvo ziņojumu par valsts pārvaldes informācijas sistēmu arhitektūras reformu ⁹⁹). Pilnībā atbalstām šādu pieeju programmatūru un IS izstrādē. Lūdzam skaidrot - vai tiks definēts juridiskais ietvars šādai iespējai?	Ņemts vērā	Specifisks ietvars nav nepieciešams, jau šobrīd iespējams šīs pieejas izmantot.
105	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	185.lapa 4.5.2.1. 8. Izstrādāt pilotteritoriju struktūras un nepieciešamā valsts atbalsta piedāvājumu, tai skaitā piedāvājumu pārvaldības mehānismam un izvērtēt potenciālo pienesumu inovatīvu viedās mobilitātes risinājumu veicināšanai; Lūdzam skaidrot, kas ar šo ir domāts.	Nav ņemts vērā	Teikums svītrots.
106	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	185. lapa Lai veicinātu viedās mobilitātes inovatīvus risinājumus: Pašvaldību administrācijai, piesaistot valsts pārvaldes institūcijas, industrijas un pētniecības organizācijas pārstāvjus, nepieciešams izstrādāt pilotteritoriju ieviešanas stratēģiju -tālāk uzskaitīti konkrēti 10 punkti par to, kas tieši jādara pašvaldību administrācijām viedo pilsētu jomā: Vai sekos kāds finansējums šo punktu izpildīšanai?	Nav ņemts vērā	Šajā dokumentā netiek apskatīts konkrēts finansēšanas mehānisms.
107	Latvijas Lielo pilsētu asociācija	4.10. 9. Nodrošināt, ka vismaz 30% no valsts pārvaldē nodarbināto ir apmeklējuši kādu pasākumu, kas saistīts ar izpratnes veicināšanu par dizaina domāšanu, datu analītiku, tehnoloģiju izmantošanu vai tml. zināšanām un prasmēm, kas sekmē inovētspēju.	Nav ņemts vērā	Sniedzam skaidrojumu, ka diskusija par šī uzdevuma sasniedzamajiem rādītājiem turpināma pie pamatnostādņu

		Ja līdz 2027 .gadam tikai 30% no valsts pārvaldē nodarbinātajiem ir plānots iesaistīt apmācībās un izpratnes veidošanā, tad nav iespējams sasniegt pamatnostādnēs definētos uzdevumus. Minimums ir jābūt iesaistītiem vismaz 90%.		izsludināšanas valsts sekretāru sanāksmē.
108	Latvijas Nacionālā bibliotēka	116.lpp. Nepieciešamā rīcība: 7., 8., 9. rīcība dublē 1., 2. un 4.rīcību.	Nemts vērā	
109	Latvijas Nacionālā bibliotēka	165.lpp pie 4.4.13 virziena "Izglītības procesu digitalizācija" apakšsadaļas "Mācību procesu digitalizācija" 5.punkts. Teikumā "Nepieciešams nodrošināt piekļuvi izglītības iestādēm pie Latvijas Nacionālās bibliotēkas digitālajiem tiešsaistes resursiem, kā piemēram, periodika.lv, filmas.lv, u.c. resursiem, kuru izmantošanu neierobežo abonēšanas līgumu nosacījumi" nepieciešams precizēt "izglītības iestādēm un to personālam" - lai piekļuve digitālās bibliotēkas resursiem būtu ne tikai iestādei kā institūcijai, bet arī skolotājiem un skolēniem, kuri, piemēram, izmantos digitālo bibliotēku gatavojoties stundām no mājām	Nemts vērā	
110	Latvijas Nacionālā bibliotēka	113.lpp (tai skaitā, mērķu kopsavilkumā) Lūdzu, precizēt vīziju sekojoši: Digitālais kultūras mantojums ir plaši pieejams sabiedrībai, ir izveidota tāda digitālā kultūras mantojuma platforma un datu ekosistēma, kas nodrošina modernu pētniecības metožu pielietojumu, satur izmantošanu izglītības procesos un tā atkalizmantošanu uzņēmēju risinājumos un pakalpojumos. Kultūras mantojums tiek plaši izmantots virtuālās un paplašinātās realitātes produktos. Izmantojot modernās tehnoloģijas, ir nodrošināta kultūras mantojuma vērtību pieejamība, tai skaitā, iedzīvotājiem ar īpašām vajadzībām, kā arī nodrošināta Latvijas digitālā kultūras mantojuma pilnīga iekļaušanās Eiropas un pasaules digitālajā kultūrtelpā.	Nemts vērā	
111	Latvijas Nacionālā bibliotēka	115.lpp (tai skaitā, mērķu kopsavilkumā) Lūdzu precizēt mērķus sekojoši: 1. Valsts nodrošina platformu un saturu kultūras mantojuma vērtību digitālai izplatīšanai, kas ļauj attīstīties pakalpojumu ar pievienoto vērtību kas vērsti uz augstvērtīgas lietotāja pieredzes radīšanu	Nemts vērā	

		<p>un atkārtotas izmantošanas veicināšanu, īpaši akcentējot papildinātās un virtuālās realitātes pakalpojumiem. Izveidota Platforma tiek pilnveidota publiskai pieejamībai, tai skaitā bibliotēka ar virtuāliem kultūrvēsturiskiem 3D objektiem, tai skaitā muzeju u.c. krājumos esošo objektu digitālo dvīni, un tie kas ir pieejami sevišķi virtuālās un paplašinātās realitātes lietojumiem. Nodrošināta kultūras mantojuma informācijas semantiskā un tehnoloģiskā sadarbība.</p> <p>2.Nacionālā mašīnmācīšanās resursu attīstība - nodrošināt latviešu valodai svarīgākos valodas resursus ilgtspējīgai valodas tehnoloģiju attīstībai un plašam pielietojumam digitālajā telpā.</p> <p>3.Starptautiskā dabīgās valodas mašīnmācīšanās akadēmijas izveide virtuālo robotu apmācībai, dabīgo valodu semantikas digitalizācijas nodrošināšanai.</p> <p>4.Bibliotēkas nozare nodrošina kultūras vēsturiskā mantojuma satura digitālās formas (digitālā dvīņa) pielāgošanu un pieejamību inovatīvu risinājumu mašīnmācīšanās vajadzībām. Latvijas Kultūras mantojuma integrētās platformas infrastruktūrā iekļauti mākslīgā intelekta, dabīgās valodas apstrādes, mašīntulkošanas, mašīnmācīšanās u.c. automatizētie risinājumi, kas nodrošina digitālā kultūras mantojuma datu efektīvu vākšanu, apstrādi, strukturēšanu, bagātināšanu, kontekstualizāciju un atvērtību, kā arī sekmē digitālās pētniecības pakalpojumu izveidi. Nodrošināta kultūras mantojuma informācijas semantiskā un tehnoloģiskā sadarbība.</p> <p>5. Izveidota uz digitālās telpas attīstību vērsta humanitāro zinātņu un kultūras infrastruktūra un tās pakalpojumi, tai skaitā teksta, skaņas un attēlu atpazīšanai, personu identificēšanai, rokrakstu atpazīšanai u. c. risinājumiem, kā arī pētniecībai ar matemātiskām metodēm.</p>		
112	Latvijas Tirdzniecība un rūpniecības kamera	Ierosinām pievienot atsauksmes uz Eiropas izglītības telpas izveides iniciatīvu, paziņojums 2020. gada 30. septembrī: https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area_lv un saistīto Rīcības plānu digitālās izglītības jomā (2021–2027) :	Ņemts vērā	

		<p>https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_lv,</p> <p>https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/document-library-docs/deap-communication-sept2020_en.pdf.</p> <p>DidComp 2.1., ar ko ir pamatota dokumentā aprakstītā zināšanu līmeņu pieeja un 5 līmeņu klasifikācija, kura piedāvāta lai definētu politikas mērķus, ietvaru un mācību mērķus konkrētām mērķauditorijām.</p> <p>Šeit vietā būtu arī atsauces uz vēl agrāk izstrādātajiem ietvaru digitāli kompetentajām izglītības iestādēm DigCompOrg https://ec.europa.eu/jrc/en/digcomporg un ietvaru digitālajiem izglītotājiem DigCompEdu https://ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu.</p>		
113	Rīgas Stradiņa universitāte	<p>4.1.6. Digitālās prasmes veselības sektorā ierosinām papildināt nepieciešamo rīcību ar jaunu virzienu:</p> <p><i>Atbalstīt jaunu studiju kursu un studiju programmu izveidi veselības sektorā strādājošo digitālo prasmju pilnveidošanai veselības aprūpes līdzdiploma un pēcdiploma studiju virzienos.</i></p>	Nemts vērā	<p>Precizēti pasākumi un 1.nepieciešamā rīcība (43.lpp):</p> <p><u><i>Izveidot veselības nozares profesionāļiem obligātas un pielāgotas izglītības programmas un studiju kursus veselības sektorā strādājošo digitālo prasmju pilnveidošanai veselības aprūpes līdzdiploma un pēcdiploma studiju virzienos, tai skaitā profesionālās pilnveides programmas.</i></u></p> <p>Precizēts 10.uzdevums (226.lpp):</p> <p><u><i>Ārstniecības personu digitālo prasmju pilnveide (obligātu un pielāgotu izglītības programmu un studiju kursu izveide veselības sektorā strādājošo digitālo</i></u></p>

				<u>prasmju pilnveidošanai veselības aprūpes līdzdiploma un pēcdiploma studiju virzienos, tai skaitā profesionālās pilnveides programmas), tai skaitā darbam ar veselības informācijas sistēmu, telemedicīnas rīku izmantošanā darbā ar pacientiem, konsultāciju sniegšanai un pacientu slimības gaitas uzraudzības rādītāju uzskaitē u.c. Ārstniecības personu profesionālās kompetences pilnveide izmantojot digitālos rīkus.</u>
114	Rīgas Stradiņa universitāte	<p>4.1.6. Digitālās prasmes veselības sektorā ierosinām papildināt nepieciešamo rīcību ar jaunu virzienu:</p> <p><i>Nodrošināt veselības nozares datu atvēršanu un pieejamību gan publiskajai pētniecībai un zinātnei, gan arī komerciālo pētījumu iespējām.</i></p>	Ņemts vērā pēc būtības, bet attiecināms uz citu politikas dokumentu	Šādu priekšlikumu VM ir saņēmusi Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2021-2027 projekta sabiedriskās apspriedes laikā. Tā kā priekšlikums ir plašāks un attiecināms ne tikai uz digitālajām prasmēm, bet uz veselības datu aizsardzību un pārvaldību, tad tas tiks iekļauts veselības nozares politikas plānošanas dokumentā.
115	Rīgas Stradiņa universitāte	<p>4.1.6. Digitālās prasmes veselības sektorā ierosinām papildināt nepieciešamo rīcību ar jaunu virzienu:</p> <p><i>Izveidot veselības datu drošības regulējumu, kas nebremzētu datu pieejamību ārstniecības procesa, kā arī veselības aprūpes nozares speciālistu līdzdiploma un pēcdiploma līmeņa izglītības procesa un pētniecības vajadzībām.</i></p>	Ņemts vērā pēc būtības, bet attiecināms uz citu politikas dokumentu	Priekšlikumu ir saņēmusi VM Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2021-2027 <i>Veselības nozares tālākizglītības sistēmu veidot uz universitāšu bāzes</i> projekta sabiedriskās apspriedes laikā. Tā kā

				priekšlikums ir plašāks un attiecināms ne tikai uz digitālajām prasmēm, bet uz veselības datu aizsardzību un pārvaldību, tad to iekļausim nozares politikas plānošanas dokumentā.
116	Rīgas Stradiņa universitāte	<p>4.1.6. Digitālās prasmes veselības sektorā ierosinām papildināt nepieciešamo rīcību ar jaunu virzienu:</p> <p><i>Veselības nozares tālākizglītības sistēmu veidot uz universitāšu bāzes, kuru līdzdalība ir kritiska gan sasniedzamo mērķu ilgtspējas, gan zināšanās un pētniecībā balstītas prakses atbalstam.</i></p>	Nemts vērā pēc būtības, papildināt s situācijas apraksts, bet pasākums attiecināms uz citu politikas dokumentu	Papildināts situācijas apraksts (42.lpp): <u>Šobrīd ārstniecības personas profesionālās pilnveides procesā saskaras ar neefektīvu mācību procesa organizāciju, neparedzot procesa pēctecību. Uzlabojot ārstniecības personu profesionālās pilnveides iespējas, plānots veidot vienotu tālākizglītības procesa koordinācijas sistēmu, kurā iekļautos uz attīstību un izaugsmi vērsti visaugstākā līmeņa klīnisko universitāšu slimnīcu kompetenču (izcilības) centri, kas apvienotu sevī pieejamas un kvalitatīvas mācību programmas, ko vada speciālisti, izmantojot mūsdienu digitalizācijas iespējas mācību procesā. Tai skaitā sadarbībā ar augstskolām jāturpina ieviest simulāciju apmācības visu līmeņu izglītības posmos (pamatstudijas, rezidentūra, tālākizglītība), kuru darbības pamatā tiek izmantoti digitāli</u>

				<p><u>risinājumi. Augstskolu līdzdalība ir svarīga augsta līmeņa digitālo prasmju kā caurviju prasmju nodrošināšanai veselības jomas profesionālās izglītības, augstākās izglītības un ārstniecības personu tālākizglītības satura ietvaros (t.sk. kibernetika, darbs ar lielajiem datiem, nozares digitālo tehnoloģiju apguve u.c.) kā to paredz rīcības virziens 4.1.5. Digitālās prasmes izglītības sektorā.</u></p> <p>Pasākums par veselības nozares tālākizglītības sistēmas izveidi ir iekļauts Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2021-2027 projektā. Tā kā priekšlikums ir plašāks un attiecināms ne tikai uz digitālajām prasmēm, bet uz kopumā uz tālākizglītību veselības nozarē, tad tas tiks iekļauts veselības nozares politikas plānošanas dokumentā.</p>
117	Rīgas Stradiņa universitāte	<p>4.1.6. Digitālās prasmes veselības sektorā ierosinām papildināt rīcību ar jaunu virzienu:</p> <p><i>Integrēt veselības aprūpes virziena studiju procesā zināšanu un prasmju apguvi par veselības nozarē izmantotajām informācijas sistēmām un to demo versijām.</i></p>	Nemts vērā	<p><u>Precizēta nepieciešamā 3.rīcība 43.lpp. “Integrēt veselības aprūpes virziena studiju 3.procesā zināšanu un prasmju apguvi par veselības nozarē izmantotajām informācijas sistēmām (rīcības virziena “4.4.6.Sabiedrības sociālā labklājība un veselība” sasniegamo mērķu īstenošanai jānodrošina mācības izstrādāto risinājumu</u></p>

				<i>lietotājiem, tai skaitā ārstniecības personām)</i> ".
118	Rīgas Stradiņa universitāte	4.4.6. Sabiedrības sociālā labklājība un veselība sadaļai ir mainīts nosaukums un, līdz ar to, fokuss no "Veselība un labklājība" uz "Sociālā labklājība un veselība". Iebilstam pret šādu fokusa maiņu un lūdzam tāpat kā iepriekš sadaļu saukt "Veselība un labklājība", jo, tostarp, tas precīzi atbilst sadaļas vīzijai un sadaļā ietvertie mērķi un rezultāti pēc būtības ir primāri saistīti ar veselību un labklājību, vairāk nekā tikai ar labklājības sociālajiem aspektiem.	Nav ņemts vērā	Diskusija par iespējamo nodaļas maiņu turpināna turpmākajā pamatnostādņu izstrādēs procesā – iesniegšana valsts sekretāru sanāksmē.
119	Rīgas Stradiņa universitāte	4.4.6. Sabiedrības sociālā labklājība un veselība Lūdzam 101. un 102. lpp. esošās situācijas pirmo punktu papildināt ar datu kvalitātes jautājumiem, pasakot arī to, ka veselības, medicīnas un sociālo datu pieraksta formāts nereti ir atšķirīgs un nav pārnesams starp dažādām sistēmām; nav paredzēta sistēmās ietvertās informācijas papildināšana ar jauniem datu laukiem, parādoties jaunām vajadzībām un funkcionālām iespējām.	Ņemts vērā	
120	Rīgas Stradiņa universitāte	4.4.6. Sabiedrības sociālā labklājība un veselība Lūdzam papildināt esošās situācijas un problēmas aprakstu, mērķu un nepieciešamās rīcības ar informāciju un risinājumiem, kas ietver medicīnas un veselības datu atvēršanu, t.sk. depersonalizāciju, sagatavošanu publiskošanai un integrāciju Eiropas atvērto datu mākonī. Lūdzam papildināt mērķu sadaļu ar atsevišķu mērķi šādā redakcijā: <i>"Izveidots veselības un medicīnas atvērto datu mākonis, kurā ir publicēti depersonalizēti dati lietošanai publiskā sektora pētniecībā un izglītībā un, kurš ir integrēts Eiropas atvērto datu mākonī."</i>	Ņemts vērā	Lūdzam skatīt precizētos mērķus, kuri papildināti ar vairākiem uzdevumiem datu jomā. Veselības un
121	Rīgas Stradiņa universitāte	4.4.6. Sabiedrības sociālā labklājība un veselība	Ņemts vērā	

		<p>Kategoriski iebilstam pret 4.4.6. sadaļā ietvertā 7.mērķa formulējumu, kas paredz vienas Nacionālās biobankas izveidi. Lūdzam precizēt 7.mērķi to izsakot šādā redakcijā:</p> <p><i>“Izveidots biobanku tīkls, kas izmantojot valsts datu apmaiņas koplietošanas risinājumus apvieno pēc iespējas lielāku skaitu Latvijas biobanku un, tādējādi, nodrošina iedzīvotāju medicīnas un veselības datu un genoma sekvenču datu izmantošanu medicīnas izglītībai, pētniecībai un inovācijām, kā arī personalizētās medicīnas attīstībai.”</i></p> <p>Šī mērķa sasniegšanai lūdzam nepieciešamo rīcību papildināt ar atsevišķu punktu, kas paredz izveidot Eiropas atvērto datu mākonī integrētu Latvijas atvērto medicīnas un veselības datu mākonī.</p>		
122	Rīgas Stradiņa universitāte	<p>4.4.6. Sabiedrības sociālā labklājība un veselība</p> <p>Lūdzam papildināt nepieciešamās rīcības 5.punkta c apakšpunktu ar sekojošu tekstu “un personalizētās medicīnas attīstībai”. Personalizēto medicīnu attīsta privātais sektors un tāpēc ir nepieciešams skaidrs regulējums personas sensitīvo datu izmantošanai.</p>	Nemts vērā	
123	Rīgas Stradiņa universitāte	<p>4.4.12 Zinātnes procesu digitālā transformācija</p> <p>Nav skaidrs kas ir domāts ar, piemēram, sekojošo apgalvojumu “<i>Globālo tendenču ietekmē pētniecība kļūst arvien vairāk datos balstīta</i>”. Lūdzam Jūs precizēt piedāvāto zinātnes procesu digitalizācijas vīziju, tostarp skaidri iezīmējot sasaisti ar publisko datu atkārtotu izmantošanu un Latvijā veidoto risinājumu un sistēmu integrāciju Eiropas digitālajās infrastruktūrās.</p>	Nemts vērā	
124	Rīgas Stradiņa universitāte	<p>4.4.12 Zinātnes procesu digitālā transformācija</p>	Nemts vērā	

		<p>Ņemot vērā, ka medicīnas un veselības datu pieejamība pētniecībai ir priekšnosacījums šo datu atkārtotai izmantošanai publiskajā pētniecībā un ar to saistītai efektīvai veselības nozares zinātnes procesu digitalizācijai, lūdzam papildināt 4.4.12. punkta Nepieciešamās rīcības sadaļas 2. punktu ar e) apakšpunktu “atbalsta sistēmas veidošana personas datu depersonalizācijai pētniecības vajadzībām”.</p>		
125	Rīgas Stradiņa universitāte	<p>4.4.13 Izglītības procesu digitalizācija</p> <p>Iebilstam pret to, ka Izglītības procesu digitalizācija nav attiecināta uz augstāko izglītību. Augstākās izglītības digitalizācija ir prioritāri risināma, jo augstskolu beidzēji nonāks darba tirgū visātrāk, tādējādi nodrošinot pamatnostādnes paredzēto transformāciju. Tāpēc lūdzam precizēt 4.4.13 punkta sadaļas “Sasniedzamie mērķi izglītības procesu digitalizācijā” 1. apakšpunktu, to attiecinot arī uz augstāko izglītību, tādējādi paredzot pilnībā digitalizēt studiju procesa administrēšanu. Lūdzam pievienot papildus sasniedzamo rezultātu kā 3. apakšpunktu:</p> <p><i>“Izveidota simulēta mācību (izglītības) vide (primāri tādās nozarēs, kurās simulācijas mazina profesionālos riskus, t.sk., veselības aprūpes, medicīnas, tiesību zinātnes, drošības un iekšlietu jomās).”</i></p> <p>Lūdzam arī papildināt nepieciešamās rīcības sarakstu ar jaunu virzienu “Simulētas mācību vides izveide” un tajā paredzēt sekojošas aktivitātes:</p> <p><i>“Akadēmiskā personāla kompetenču attīstība un pilnveide simulācijā balstītas izglītības kontekstā; Simulētu mācību risinājumu ieviešana (piemēram, virtuāls pacients, digitālu simulāciju scenāriju izstrādes platforma, u.c.);</i></p>	Ņemts vērā	

		<i>Mākslīgā intelekta risinājuma ieviešanu prasmju apguves un vērtēšanas atbalstam (piemēram, patstāvīgo darbu vai attālināto studiju formā).”</i>		
126	Rīgas Stradiņa universitāte	<p>4.4.13 Izglītības procesu digitalizācija</p> <p>Lūdzam rīcības virzienu “Mācību procesa digitalizācija” attiecināt ne tikai uz skolām, bet arī uz augstāko izglītību, nodrošinot studiju programmu digitālo transformāciju un starptautisko konkurētspēju, iekļaujot sekojošas aktivitātes:</p> <p><i>“Simulētas studiju vides izveide (piemēram, starpnozaru simulāciju īstenošanai, VR, simulatori, simulatoru lomu spēles, virtuāls pacients);</i></p> <p><i>Mākslīgā intelekta un mašīnmācīšanās tehnoloģiju integrācija studiju programmu saturā (Infrastrukturā un saturs);</i></p> <p><i>Mācību procesa datu analīzes rīku iegāde un ieviešana (learning analytics).”</i></p>	Nemts vērā	
127	Rīgas Stradiņa universitāte	<p>4.4.13 Izglītības procesu digitalizācija</p> <p>Lūdzam virzienu “Administratīvo procesu (izglītības pārvaldības) digitalizācija” papildināt ar sekojošām aktivitātēm, kas vērstas uz augstākās izglītības institūciju pārvaldības pilnveidi:</p> <p><i>“Resursu (t.sk. finanšu, personāla, telpu u.c. infrastruktūras) plānošanas un pārvaldības sistēmu pilnveide un saistīto datu analītikas risinājumu ieviešana;</i></p> <p><i>Pāreja uz elektronisko studējošo lietu (līgums, iesniegumi, rīkojumi, sekmju izraksti, diplomu, u.c.) un elektronisku datu apmaiņa starp ES un EEZ valstu augstākās izglītības iestādēm;</i></p> <p><i>Apgūstamo prasmju klasifikācija (piemēram, atbilstoši ESCO https://ec.europa.eu/esco/portal),</i></p>	Nemts vērā	

		<i>vērtēšana un iekļaušana izglītību apliecināšos dokumentos.”</i>		
128	Rīgas Stradiņa universitāte	<p>5.punkts Digitālās transformācijas pārvaldība</p> <p>Ņemot vērā RSU esošo un nākotnes lomu zinātnes, izglītības un veselības jomas digitālajā transformācijā, ierosinām līdztekus Latvijas Universitātei un Rīgas Tehniskajai universitātei papildināt Padomes pastāvīgo sastāvu ar Rīgas Stradiņa universitāti.</p>	Nav ņemts vērā	Sniedzam skaidrojumu, ka jautājums nav risināms Digitālās transformācijas pamatnostādņēs, bet ņemts vērā precizējot Padomes nolikumu.
129	Rīgas Stradiņa universitāte	<p>5.2. sadaļa Rīcības virzieni un uzdevumi</p> <p>Neizprotam, kāpēc sadaļā 4.6. Apakšrīcības virziens “Sabiedrības sociālā labklājība un veselība” ir ietverti tikai 2 uzdevumi - veselības aprūpes komerciālo informācijas sistēmu integrācija ar e-veselību un vienotas e-aprūpes platformas nodrošinājums Sociālās rehabilitācijas un ilgstošās aprūpes iestādē. Iebilstam pret šādu vienkāršotu pieeju un aicinām papildināt rīcības virzienus ar uzdevumiem, kas ļaus sasniegt pamatnostādņu mērķus.</p>	Ņemts vērā	
130	Rīgas Stradiņa universitāte	<p>19. un 41. lpp - Ieteikums visā dokumentā ievērot vienotu formu abreviatūru lietojumā, šeit korektāk ir lietot OECD, kas ir norādīta ziņojuma 4.lpp, kā arī ir starptautiski lietota un atpazīstama, biežāk lietota Latvijas un citu ministriju dokumentos un komunikācijā un līdz ar to lasītājam vieglāk uztverama.</p> <p>Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (turpmāk <u>ESAO OECD</u>) ālās zināšanas un prasmes ekselencei, tostarp sagatavojot Latvijas digitalizācijas pasniedzēju kodolu pasaules līmeņa saturā, pedagoģijā un pasniegšanas tehnoloģijās</p>	Ņemts vērā	
131	Rīgas Stradiņa universitāte	<p>21.lpp pievienot tekstu Digitālo pamatprasmju apguvei nepieciešams <u>tehnoloģiju bagātināts</u>, interaktīvs un mūsdienīgs mācību process un digitāls saturs.</p> <p>21.lpp pievienot tekstu Lai to nodrošinātu, jāveicina <u>skolotāju akadēmiskā personāla pedagoģiski digitālā</u></p>	Ņemts vērā	

		<p>kompetence, daudzveidīga digitālā satura un mācību materiālu izstrāde un brīva pieejamība valsts valodā</p> <p>21.lpp pievienot tekstu [...] kā arī drukāto mācību materiālu papildināšana ar elektroniskiem atbalsta resursiem, tostarp plašāk izmantojot tiešsaistes kursus. <u>Tehnoloģijas izglītībā jāizmanto ne tikai kā atbalsta rīks izglītības procesu nodrošināšanai, bet arī kā mācību rīks, vērsot izglītojamo uzmanību uz tehnoloģiju mērķtiecīgu izmantošanu, eksperimentēšanu un reflektēšanu mācīšanās nolūkā.</u></p> <p>21.lpp korigēt tekstu digitālo prasmju saturs <u>apgūve</u> integrēts izglītības un mūžizglītības mācību programmās</p>		
132	Rīgas Stradiņa universitāte	23.lpp pievienot tekstu īpaši tiek atbalstīta un sekmēta skolēnu, <u>studējošo</u> un jauniešu digitālās jaunrades spēju attīstība formālās un neformālās izglītības ietvaros	Nemts vērā	
133	Rīgas Stradiņa universitāte	32.lpp pievienot tekstu Augstas digitālās prasmes <u>un pedagoģiski digitālā kompetence</u> mācībspēkiem ir nozīmīgs faktors mūsdienīga mācību procesa nodrošināšanai visos izglītības posmos un veidos.	Nemts vērā	
134	Rīgas Stradiņa universitāte	34.lpp korigēt tekstu Pilnveidot augstskolu <u>augstākās izglītības institūciju</u> pasniedzēju <u>pedagoģiski digitālo kompetenci</u> , digitālās zināšanas un prasmes ekselencei, tostarp sagatavojot Latvijas digitalizācijas pasniedzēju kodolu pasaules līmeņa saturā, pedagoģijā un pasniegšanas tehnoloģijās	Nemts vērā	
135	Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija (LATA)	Dokumenta informatīvajā daļā ietvertie rezultātu formulējumi ir tehniski, vērsti uz konkrētu projektu pamatošanu, nevis ieguvumu sabiedrībai vai indivīdam. Piemēram, 4.4.1 nodaļā kā rezultāts ir minēts “Līdz 2027.g. pilnveidotas vai izveidotas 17 centrālās valsts platformas, kas ir modulāras un atvērtas trešo pušu pakalpojumu attīstītājiem”. Nav saprotams, kādu labumu dos tieši 17 platformas, vai lielāks platformu skaits ir	Nemts vērā	

		uzskatāms par labāku (vai sliktāku) rezultātu un kādu faktisko ietekmi tas radīs tautsaimniecībā.		
136	Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija (LATA)	ietvertie mērķi ir neviendabīgi un lielākoties neizmērāmi. Lai gan atsevišķiem mērķiem ir ietverti konkrēti sasniedzami rezultātīvie rādītāji (piemēram, 4.3.2 – “ieviests IPv6”), tomēr lielākoties tie ir vai nu neizmērāmi (piemēram, 4.4.9.1 – “Valsts pārvaldes pakalpojumi pārveidoti, organizējot tos no personas skatu punkta, un to piedāvājums ir proaktīvs un personalizēts un vērsts uz vērtību personai”) vai arī nav skaidra aprēķina bāze (piemēram, 4.4.3 – “Finanšu apkalpošanas izmaksas samazinātas par 20%.”).	Nemts vērā	
137	Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija (LATA)	Informatīvās daļas 5.1 nodaļā ietvertie rezultātīvie rādītāji skaidri nekorelē ar mērķu kopsavilkumā un informatīvās daļas izvēsumā aprakstītajiem mērķiem. Daļai no mērķiem vispār nav atrodami rezultātīvie rādītāji, piemēram, viedās pilsētas (4.5.2 nodaļa mērķu kopsavilkumā). Citviet savukārt rezultātīviem rādītājiem ir norādītas atšķirīgas mērķu vērtības dažādās politikas jomās. Piemēram, “Jaunu un pilnveidotu publisku digitālo pakalpojumu un lietojumprogrammu lietotāji (komersanti, kas izmantojuši valsts platformas savu digitālo pakalpojumu attīstībai, vai savu procesu digitalizācijai)” ir norādīts gan rezultātīvajos rādītājos 4.1. grupā (2027.gada mērķis – 71 uzņēmums), gan 4.4. grupā (2027.gada mērķis – 100 uzņēmumi). Trim no četriem 4.7. grupas rezultātīvajiem rādītājiem vispār nav norādītas mērķa vērtības.	Nemts vērā.	
138	Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija (LATA)	Dokumenta informatīvās daļas 5.2 nodaļa satur tādas norādes kā “xxx” – sk. 4.6. apakšrīcības virziena pirmo pozīciju.	Nemts vērā	
139	Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija (LATA)	Formulēt vienotu, uz indivīdu un uzņēmēju vērstu, plašai sabiedrības daļai saprotamu virsmērķi, kam pakārtoti visi pārējie dokumentā ietvertie rīcības virzieni un to apakšmērķi. Dokumentā ietvertiem mērķiem ir jābūt izaicinošiem, bet sasniedzamiem pārskata periodā un būtiski – izmērāmiem, lai perioda beigās varētu konstatēt to sasniegšanas pakāpi.	Nemts vērā	

140	Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija (LATA)	<p>pamatnostādņu 4.2.1 punktā formulētais mērķis “..ieviest kvantu tehnoloģijas datu pārraides un datu apstrādes risinājumos.” ir nesasniedzams līdz 2027. gadam attiecībā uz kvantu tehnoloģijām datu apstrādes risinājumos. Lai īstenotu šo mērķi līdz 2027.gadam, tad ne tikai ir jābūt izpētītām šādām tehnoloģijām, bet ir jābūt arī plaši pieejamiem praktiskiem risinājumiem, ko ieviest. Tomēr LATA eksperti uzsver, ka pētījumi par kvantu tehnoloģijām pagaidām datu apstrādē notiek laboratorijās un to nonākšana līdz patērētāju iekārtām netiek prognozēta pārskatāmā nākotnē. Šobrīd kā risinājumi eksistē un var tikt plaši lietotas kvantu tehnoloģijas, piemēram, kvantu atslēgas sadalījums (quantum key distribution) un kvantu gadījuma skaitļu ģeneratori. LATA uzsver, ka kvantu datora parādīšanās radīs masveida pieprasījumu IT drošības sektorā pēc kvantu fizikāliem un/vai matemātiskiem, kas saprot kvantu algoritmus. Šo speciālistu sagatavošana ir būtiska un iekļaujama Pamatnostādnēs rīcības virzienā “Digitālās prasmes un izglītība”</p>	Ņemts vērā	<p>Lai veicinātu izpētītu, kā padarīt pieejamu kvantu komunikāciju infrastruktūru Eiropā, veicināt Eiropas iespējas kvantu tehnoloģijās, kibernetiķu un rūpniecības konkurētspējā. Kā arī paredzēts tieši kvantu tehnoloģijas angļiski <i>Quantum Key Distribution</i>. Vienlaikus 2021. gada Janvārī VARAM iesniegs Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par pievienošanos 2019.gadā Bukarestē parakstītajai Kvantu skaitļošanas deklarācijai. Plašāka informācija pieejama: https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/future-quantum-eu-countries-plan-ultra-secure-communication-network</p>
141	Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija (LATA)	<p>4.4.9.6 punktā norādītie sasniedzamie mērķi un nepieciešamā rīcība attiecībā uz elektronisku vēlēšanu un balsošanas procesiem ir neskaidri un iespējams tos pārprast.</p>	Ņemts vērā	
142	Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija (LATA)	<p>Kategoriski iebilst pret interneta vēlēšanu sistēmas, tostarp elektroniskas balsošanas sistēmas vietējo pašvaldību referendumos izveidi. Jau tuvākajos gados bez esošajiem drošības riskiem digitālajā vidē sagaidāmi konstruktīvi draudi Interneta drošībai kopumā sakarā ar straujo kvantu datoru tehnoloģiju attīstību. 2012. un 2013. gadā Latvijas ekspertu veiktās drošības risku analīzes rezultāti un pasaules vadošo kriptologu viedoklis kategoriski nepieļauj apzinātu finansiālo resursu izšķiešanu aizklātu balsojumu e-vēlēšanu sistēmu pseidopētījumiem, izstrādei vai ieviešanai. Latvijas likumdošana paredz, ka balsošana gan Saecimas, gan pašvaldību</p>	Nav ņemts vērā	<p>Digitālās transformācijas pamatnostādnes nenosaka virzību uz interneta balsošanas ieviešanu, bet attīstoties laikam, ir nepieciešams turpināt vēlēšanu procesa digitalizāciju, digitalizējot organizēšanas un norises procesus. Uzskatām, ka pašvaldību referendumu norise, kur tiek lemts par ierobežotu jautājumu</p>

		vēlēšanās ir aizklāta. Aizklātu balsojumu paredz arī Vietējo pašvaldību referendumu likumprojekts. Aizklātuma principa neievērošana ir pretrunā ar noteikto Latvijas Satversmes 6. pantā, Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likuma 28. panta 1. punktā, ANO Vispārīgās cilvēktiesības deklarācijas 21. panta 3.punktā, Vietējo pašvaldību referendumu likumprojekta 17. punktā. Balsošana, izmantojot internetu, pieļauj riskus brīvu, aizklātu, drošu un demokrātisku vēlēšanu un referendumu norisei un ir tiešs apdraudējums Latvijas kā neatkarīgas valsts pastāvēšanai. LATA atkārtoti uzsver, ka tehnoloģiski neiespējama ir divu nosacījumu vienlaicīga izpilde – nodrošināt vienlaikus gan drošu, gan aizklātu balsojumu.		loku, kas neietver stratēģiskus lēmumus (valsts līmeņa), šādā līmenī digitāla piedalīšanās referendumos ir attīstāma. Vienlaikus nodrošinot nepieciešamos drošības pasākumus.
143	Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija (LATA)	no pamatnostādņu 4.4.9.6 punkta sadaļas Sasniedzamo mērķu teksta izslēgt: “...kā arī digitāli piedaloties referendumos un digitalizējot vēlēšanu procesa organizēšanu, tai skaitā uzlabojot drošību un kvalitāti.”	Nav ņemts vērā	Attīstoties laikam, ir nepieciešams turpināt vēlēšanu procesa digitalizāciju, digitalizējot organizēšanas un norises procesus. Uzskatām, ka pašvaldību referendumu norise, kur tiek lemts par ierobežotu jautājumu loku, kas neietver stratēģiskus lēmumus (valsts līmeņa), šādā līmenī digitāla piedalīšanās referendumos ir attīstāma. Vienlaikus nodrošinot nepieciešamos drošības pasākumus.
144	Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija (LATA)	mainīt sadaļas Sasniedzamo mērķu tekstu šādi: “Izmantojot digitālās tehnoloģijas, nodrošināt sabiedrībai iespēju sekot valsts pārvaldes darbam visos līmeņos, realizēt atgriezenisko saiti, ierosināt likumdošanas iniciatīvas, piedalīties politikas plānošanas dokumentu izstrādē, organizēt sabiedriskās apspriešanas (ieskaitot pašvaldību saistošos noteikumus).”	Ņemts vērā	
145	Latvijas Atvērto tehnoloģiju	4.4.9.6 punkta sadaļas Nepieciešamā rīcība teksta izslēgt: “Jāizvērtē iespējas attīstīt valsts un pašvaldību vēlēšanu procesa turpmākas pilnveides	Nav ņemts vērā	Attīstoties laikam, ir nepieciešams turpināt vēlēšanu procesa

	asociācija (LATA)	un digitalizācijas iespējas, lai veicinātu sabiedrības plašāku iesaisti, vienlaikus saglabājot augstu uzticību vēlēšanu procesam.”		digitalizāciju, digitalizējot to organizēšanas un norises procesus.
146	Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija (LATA)	4.4.9.6 punktā sadaļā Nepieciešamā rīcība iekļaut tekstu: “Valsts pārvaldei un pašvaldībām: • aizklātu balsojumu gadījumā attīstīt un ieviest Latvijā tādas e-balsošanas un e-vēlēšanu elementus, kas neļauj manipulēt ar vēlēšanu rezultātiem vai pārkāpj balsojuma aizklātuma prasību, piemēram, vēlētāju elektronizēta reģistrācija klātienē; • atklātu balsojumu gadījumā paātrināti attīstīt iedzīvotāju e-līdzdalības valsts pārvaldē platformas, ņemot vērā pozitīvo manabals.lv pieredzi.”	Ņemts vērā	
147	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	Pamatnostādnēs uzstādītie mērķi ir svarīgi, vienlaikus ierosinām tos precizēt, visā dokumentā norādot skaidrus un ambiciozus, kā arī izmērāmus mērķus. Piemēram, Latvijas vieta DESI indeksā: apakškatēgorija digitālo tehnoloģiju integrācija uzņēmumos – plānots sasniegt 21.vietu 2027.gadā (šobrīd 23.vieta). Ierosinām septiņu gadu laikā par mērķi uzstādīt panākt lielāku progresu – sasniegt TOP 10. Līdzīgi pārskatāmi arī citi mērķi.	Nav ņemts vērā	Diskusija par rādītāja noteikšanu turpināma līdz ar pamatnostādņu izsludināšanu valsts sekretāru sanāksmē. Lai kopā ar Ekonomikas ministriju noteiktu konkrētu un sasniedzamu rādītāju.
148	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	Dažas jomas ir aprakstītas pārāk detalizēti, bet citas – nav izstrādātas pietiekami detalizēti. Aicinām veidot līdzvērtīgu detalizācijas līmeni visā dokumentā.	Ņemts vērā	
149	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	Nepieciešama konkrēta rīcības programma (aktivitāšu plāns) ar plānoto finansējumu, jānosaka izmērāmus sasniedzamos rādītājus. Piemēram, formulējot kritērijus iedzīvotāju apmierinātībai ar valsts sniegtajiem E-pakalpojumiem. Jāatzīmē, ka šobrīd dokumentā ir jāpapildina sadaļa 5.1 Sasniedzamie politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji, jo tā nav pilnībā pabeigta.	Ņemts vērā	
150	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	4.4.9.6 Sabiedrības informēšana un iesaiste, izmantojot digitālās vides iespējas paredzēta sekojoša nepieciešamā rīcība “Jāizvērtē iespējas attīstīt valsts un pašvaldību vēlēšanu procesa turpmākas pilnveides un digitalizācijas iespējas, lai veicinātu sabiedrības plašāku iesaisti,	Nav ņemts vērā	Attīstoties laikam, ir nepieciešams turpināt vēlēšanu procesa digitalizāciju, digitalizējot organizēšanas un norises

		<p>vienlaikus saglabājot augstu uzticību vēlēšanu procesam.”</p> <p>Balsošana, izmantojot internetu, pieļauj riskus brīvu, aizklātu, drošu un demokrātisku vēlēšanu un referendumu norisei. LIKTA ekspertu diskusijās esam secinājuši, ka tehnoloģiski principā nav iespējama divu nosacījumu vienlaicīga izpilde – nodrošināt vienlaikus gan drošu, gan aizklātu balsojumu internetā. Tādēļ aicinām izmantot IKT tehnoloģiju sniegtās iespējas, lai stiprinātu Centrālās vēlēšanu komisijas kapacitāti, atbalstot vēlēšanu atbalsta procesu digitalizāciju, piemēram, nodrošinot operatīvu pieeju vēlētāju reģistriem, ļaujot pilsoņiem brīvi nobalsot jebkurā vēlēšanu iecirknī, vēlētāju digitālu reģistrāciju klātienē u.tml. Aicinām šo riskus un darbības virzienus atspoguļot Pamatnostādņēs.</p>		<p>procesus. Uzskatām, ka pašvaldību referendumu norise, kur tiek lemts par ierobežotu jautājumu loku, kas neietver stratēģiskus lēmumus (valsts līmeņa), šādā līmenī digitāla piedalīšanās referendumos ir attīstāma. Vienlaikus nodrošinot nepieciešamos drošības pasākumus. Detalizēta risku analīze tiks izvēsta īstenojot šo rīcību.</p>
151	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	<p>Papildināt sadaļu “Digitālās prasmes un izglītība” ar Rīcības virzienu Eiropas komisijas rekomendēto un atzīto Digitālo prasmju ietvaru un sertifikācijas sistēmu izmantošana valsts un EK finansēto digitālo prasmju atbalsta programmās.</p> <p>1. Digitālo prasmju novērtēšanas un attīstības programmas veidot, izmantojot EK izstrādātos digitālo prasmju ietvarus, tai skaitā:</p> <p>a. <u>Digitālo Kompetenču ietvars</u> (nosaka digitālās kompetences, kas nepieciešamas ikvienam iedzīvotājam, nodarbinātajam, uzņēmējam);</p> <p>b. <u>E-kompetenču ietvars</u> (nosaka IKT speciālistu nepieciešamās kompetences).</p> <p>Šo ietvaru izmantošanu rekomendē vairāki EK politikas dokumenti, tostarp š.g. 30.septembrī pieņemtais <u>Digitālās izglītības Attīstības plāns</u>.</p> <p>2. No valsts un EK līdzekļiem finansēto digitālo prasmju attīstības programmās ietvert apgūto prasmju novērtēšanas un Eiropas atzītajiem standartiem atbilstošas sertifikācijas programmas.</p>	Nav ņemts vērā	<p>Ņemts vērā, integrējot attīstības virziena tekstā 20.lpp. nevis ieviešot jaunu rīcības virzienu.</p> <p>Pamatnostādņu 4.1.1. sadaļa “Līdzdalība un praktiskā e-risinājumu izmantošana katra iedzīvotāja digitālo prasmju un digitālo rīku pamata komplekts” satur digitālo prasmju komponenti kā caurvijošu elementu mūžizglītībā.</p> <p>Priekšlikums ņemams vērā arī vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentā “Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027. gadam “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai””, kas ir Izglītība un zinātnes ministrijas kompetencē.</p>
152	Latvijas Informācijas un komunikācijas	<p>Uzskatām, ka dokumenta 19.lpp. pēdējā rindkopā nav korekti apgalvots “Līdz šim mācības digitālo pamatprasmju apguvei, ko nosaka ES Digitālo</p>	Ņemts vērā	

	asociācija (LIKTA)	kompetenču ietvars, iedzīvotājiem nenodrošina neviena no valsts pārvaldes iestādēm, pašvaldībām vai organizācijām” precizēt šādā redakcijā: “Līdz šim mācības digitālo pamatprasmju apguvei, ko nosaka ES Digitālo kompetenču ietvars, iedzīvotājiem plašā apmērā netiek nodrošinātas no valsts pārvaldes iestādēm, pašvaldībām vai organizācijām, lai tās būtu pieejamas visiem iedzīvotājiem. Tās vairāk ir atsevišķas iniciatīvas, kas nespēj sasniegt nepieciešamo apjomu, lai veicinātu būtisku digitālo prasmju izaugsmi.”		
153	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	199.lpp. aili Nr. 6. Digitālo apmācību programma komersantu nodarbinātajiem (pasākumi Covid-19 krīzes pārvarēšanai paredzēti kā īstermiņa pasākumi ilgtermiņa izaugsmes veicināšanai uzņēmējdarbības attīstībā un tautsaimniecības veicināšanā ar digitālu risinājumu piemērošanu.) Atbildīgā institūcija: EM Līdzatbildīgās institūcijas: Apstrādes rūpniecības, tūrisma, IKT nozares, globālo biznesa pakalpojumu centru sektora asociācijas, IT klasteris. Lūdzam pie līdzatbildīgām institūcijām pievienot arī LIKTA.	Nemts vērā	
154	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	209.lpp. aili Nr. 2. (turp.) Izveidot rokasgrāmatu (digitālajā vidē) uzņēmējiem par valsts un IT uzņēmumu piedāvātajām digitālajām iespējām - vienots portāls, platforma, kurā pieejama informācija par mācībām un konsultācijām, rīkiem, kompetences centru tīklu, pieejamiem finanšu atbalsta instrumentiem. Atbildīgā institūcija: EM Līdzatbildīgās institūcijas: IT Klasteris Lūdzam pie līdzatbildīgām institūcijām pievienot arī LIKTA.	Nemts vērā	
155	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	Aile 209.lpp Nr. 2. (turp.) Veicināt pašvaldību iesaistīšanos digitālās transformācijas politikas rīcību plāna izpildē, stiprināt aktīvāku sadarbību ar reģionālajiem uzņēmējdarbības centriem, sniegt lielāku atbalstu plānošanas reģionu aktivitātēm, kuriem ir piekļuve mērķauditorijai (MVU datu bāzes). Atbildīgā institūcija: EM Līdzatbildīgās institūcijas: VARAM/ LPS/Plānošanas reģioni, IT Klasteris Lūdzam pie līdzatbildīgām institūcijām pievienot arī LIKTA.	Nemts vērā	

156	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	Papildināt 20.lpp. "Rīcības apakšvirziena mērķa sasniegšanai ir noteikti šādi kritiskie veiksmes faktori" ar vēl vienu papildus punktu: "5. mērķtiecīgi organizētas mūžizglītības aktivitātes ir pieejamas dažādām iedzīvotāju mērķa grupām pēc iespējas tuvāk viņu dzīves vietai, lai veicinātu digitālo prasmju apguvi."	Ņemts vērā	
157	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	Uzskatām, ka nepietiek izstrādāt mācību materiālus un pieņemt, ka visi tos izmantos. Nepieciešami arī metodiskie materiāli, kā izveidoto saturu izmantot un pielietot dažādu mērķa grupu mācībām. "..Lai to nodrošinātu, jāveicina daudzveidīga digitālā satura un mācību materiālu izstrāde, balstoties uz pamatotu mācību metodiku un brīva pieejamība valodā, kā arī drukāto mācību materiālu papildināšana ar elektroniskiem atbalsta resursiem, tostarp plašāk izmantojot tiešsaistes kursus. Tai skaitā nodrošinot mērķtiecīgas aktivitātes informācijas nodošanām mācību mērķa grupām, lai nodrošinātu mācību materiālu izmantošanu."	Ņemts vērā	
158	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	21.lpp "... Tam, izmantojot bibliotēku infrastruktūru, nepieciešams izvērst digitālo prasmju mācību centru tīklu, nodrošinot iespējas apgūt digitālās prasmes iedzīvotājiem un nodrošināt bibliotēkas ar tehniskajiem, programmatūras un metodoloģiskajiem resursiem mācību īstenošanai." Pēc šīs rindkopas lūdzam ievietot papildu rindkopu: "Latvijā ir plašs nevalstisko organizāciju tīkls, kas aktīvi darbojas un pārstāv savu organizāciju mērķa grupu vajadzības. Līdz ar to būtiski izmantot nevalstisko organizāciju resursu, lai tiešā veidā uzrunātu mērķa grupas, kuras ir grūti sasniegt (seniorus, cilvēkus ar īpašām vajadzībām u.c.), nodrošinot mācības un veidojot kopīgas informēšanas un mācību aktivitātes, lai veicinātu digitālo prasmju apguvi."	Ņemts vērā	
159	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	Papildināt 23. lpp. iekļauto aprakstu ar privāto sektoru, jo šobrīd pamatnostādnēs ir apraksts tikai par valsts pārvaldi. "Lai veicinātu digitālo pakalpojumu attīstību un izmantošanu privātajā sektorā, ir jāturpina iniciatīvas mācību nodrošināšanai nodarbinātām	Ņemts vērā	

		personām, uzņēmumiem, kā arī inovāciju un konkurētspējas paaugstināšanu komersantiem. Iniciatīvām ir jābūt tieši vērstām uz konkrētajām mērķa grupām, kas aptver ne tikai valsts e-risinājumu izmantošanu, bet kopumā digitālo pakalpojumu attīstību valstiskā līmenī un privātajā sektorā. Tikai veicinot digitālo pakalpojumu attīstību valsts un privātajā sektorā var kopumā veicināt digitālo pakalpojumu attīstību un plašāku izmantošanu.”		
160	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	Papildināt 23. lpp. sadaļas “Rīcības apakšvirziena mērķi” 2.punktu izsakot to šādā redakcijā: “2. Privātais sektors ir prasmīgs ieviest digitālās tehnoloģijas ražošanā un pakalpojumu sniegšanā (tajā skaitā mākslīgo intelektu, datu analītiku, automatizāciju), lai paaugstinātu konkurētspēju uzlabotu esošos un veidotu jaunus produktus un pakalpojumus. Katrā nozarē ir attīstītas spējas pielietot un ieviest digitālos risinājumus, lai transformētu darbības procesus un pilnveidotu produktus un pakalpojumus. Tiek veicināta komersantu inovācija un konkurētspēja caur dažādām aktivitātēm.”	Nemts vērā	
161	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	Papildināt 23.lpp. sadaļu “Rezultāti” ar vēl vienu papildu punktu: “5. Uzņēmuma darbinieki ir izglītoti un spēj pielietot un ieviest inovatīvus digitālos risinājumus, kā arī izmantojot digitālos risinājumus ir uzlabojusies darbinieku produktivitāte, kas veicina uzņēmumu konkurētspēju.”	Nemts vērā	
162	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	Papildināt 23.lpp. sadaļu “Riski” ar vēl vienu papildu punktu: “4. Nepietiekami izglītoti uzņēmumu darbinieki, līdz ar ko tiek ietekmēta uzņēmuma digitalizācija, kā arī jaunu digitālo pakalpojumu attīstība. Nepietiekamas zināšanas un prasmes izmantot digitālos risinājumus neveicina digitālo risinājumu un pakalpojumu ieviešanu un izmantošanu uzņēmumos.”	Nemts vērā	
163	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	24.lpp. pirms sadaļas “Sagaidāmie rezultāti un riski” lūgums iekļaut papildus: “Tai skaitā veicināt uzņēmumu darbinieku efektivitāti, konkurētspēju un inovāciju ieviešanu, nodrošinot iespēju uzņēmumiem pilnveidot savu darbinieku digitālās prasmes un ar šo jomu	Nemts vērā	

		saistītās nepieciešamās prasmes, tādu kā kritiskā domāšana, komunikācija u.tml.”		
164	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	Papildināt 34.lpp. sadaļu “Kritiskie faktori mērķa sasniegšanai”: Ir izveidoti ilgtspējīgi mūžizglītības risinājumi, kas veicina digitālo prasmju apguvi un pieaugušo iesaisti profesionālo kompetenču pilnveidošanā. Mūžizglītības piedāvājums ir plašs un pieejams iedzīvotājiem viņu dzīves vietā (atbilstoši OECD ziņojumam un rekomendācijām).	Nav ņemts vērā	Integrēts tekstā 36.lpp, jo sadaļa “Kritiskie faktori mērķa sasniegšanai” ir dzēsta visā dokumentā.
165	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	Papildināt 36.lpp. sadaļas “Atbalsts nodarbināto pieaugušo digitālo prasmju attīstībai” 3.punktu, izsakot to šādā redakcijā: “3. Attīstīt publiskās un privātās partnerības, tostarp finanšu instrumentu, attīstību pieaugušo izglītības nodrošināšanai un mācību barjeru mazināšanai, piemēram, prasmju fondu attīstība un pilotēšana atsevišķās nozarēs, t.sk. IKT. Veidot sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām un nozaru asociācijām izstrādājot mērķa grupām atbilstošus risinājumus, kas veicina digitālo prasmju apguvi un nodarbinātību.”	Ņemts vērā	
166	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	Kopumā visā dokumentā tiek izmantots vārds “apmācīt” vai “mācīt”. Pareizāk būtu aizstāt uz “mācīt” nevis “apmācīt”.	Ņemts vērā	
167	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	4.5.1 Optimāla cilvēkresursu attīstība IKT industrijas ilgtspējai Vīzija: Latvijā ir ierobežots cilvēku resurss. IKT nozares ilgtspējīgai attīstībai <u>IKT nozare transformē biznesa modeli no koda ražošanas uz produktu un pakalpojumu attīstību</u> , optimāli izmantojot nacionālos IKT risinājumu attīstībā iesaistāmos cilvēku resursus un primāri rūpējoties par cilvēku resursu novirzīšanu augstākas pievienotās vērtības radīšanā. Mērķis: Pielāgot esošās mācību programmas atbilstoši mūsdienu un nākotnes profesiju veicamiem uzdevumiem digitālās transformācijas jomā, <u>veicinot IKT nozares spēju pārorientēties no koda ražošanas uz produktu un pakalpojumu attīstības biznesu</u> , tajā skaitā digitāli transformējot citu nozaru speciālistus, piemēram, pielāgojot esošās humanitāro zinātņu programmas	Ņemts vērā.	4.5. sadaļā iestrādāts

		<p>speciālistu sagatavošanai ar IKT nozari saistītās humanitāro zinātņu profesijās, pārkvalificējot mazāk pieprasītu profesiju speciālistus vidējas kvalifikācijas IKT nozares uzdevumu izpildei.</p> <p>Uzskatām, ka IKT nozarei Latvijā vairs nav prioritāra <u>koda ražošana</u>, aicinām šos apbalvojumus precizēt, orientējoties uz IKT nozares izaugsmi un transformāciju 7 gadu periodā.</p>		
168	Latvijas Informācijas un komunikācijas asociācija (LIKTA)	<p>4.3 nodaļu Rīcības virziens “Telekomunikāciju pakalpojumu pieejamība” šādā redakcijā:</p> <p>- 4.3.1.1. punktu Vidējās un pēdējās jūdzes elektronisko sakaru tīklu infrastruktūras attīstīšana ar šādu rindkopu (57. lpp. pēc trešās rindkopas):</p> <p>“Platjoslas elektronisko sakaru pakalpojumi ir dziļi integrējušies tautsaimniecībā un sabiedriskajos procesos, ka sakaru pārklājuma pieejamība ir kļuvusi par cilvēka pamatvajadzību. Tas rada nepieciešamību nodrošināt platjoslas elektronisko sakaru pārklājumu (tajā skaitā gan 5G, gan optiku vismaz līdz ēkai)) ne vien sabiedriskās vietās ārtelpās (uz autoceļu maģistrālēm, parkos u.tml.), bet arī iekštelpās (tirdzniecības vietās, biroju, sabiedriskās un dzīvojamās ēkās). Līdz ar to nepieciešams radīt mehānismu, lai plānojot konkrētu teritoriju, infrastruktūras objektu vai sabiedrisku ēku, tā plānošanas vai projektēšanas procesā būtu paredzēta platjoslas pārklājuma pieejamība, it īpaši objektu iekštelpās. Lai nodrošinātu patiesu digitālo transformāciju, būtiski platjoslas elektronisko sakaru tīklu izvēršanu un pārklājuma nodrošināšanu neatstāt vienīgi kā elektronisko sakaru komersantu problēmu, bet nodrošināt plašu iesaistīto pušu (īpaši valsts, pašvaldību, publisko personu un to kapitālsabiedrību) sadarbību sakaru tīklu izvēršanā un pārklājuma nodrošināšanā, it īpaši, nodrošinot piekļuvi nepieciešamajām vietām, nosakot samērīgu maksu par īpašuma apgrūtinājumu un rodot risinājumu problēmsituāciju gadījumos.”</p>	Nemts vērā	
169	Latvijas Informācijas un komunikācijas	4.3.1.2. Infrastruktūras koplietošanas veicināšana un atbalsta infrastruktūras pieejamība ar jaunu rindkopu (pēc 3.rindkopas 58.lpp.)	Nemts vērā	

	asociācija (LIKTA)	“Atbilstoši Latvijas un starptautiskajai praksē atzītajam (piemēram, Eiropas Elektronisko sakaru kodeksā 27.atkāpe), visefektīvākā konkurence, tajā skaitā patērētāju interesēm visatbilstošākā pakalpojumu cenas un kvalitātes attiecība, ir nodrošināma ar efektīvas infrastruktūras konkurences palīdzību, nodrošinot investīcijas jaunā vai esošā tīkla infrastruktūrā”.		
170	Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde	Aicinām 4.4.8 punktā “Kultūras mantojuma saglabāšana un attīstība digitālajā vidē”: 4.4.8 Vīziju formulēt šādi: digitālais kultūras mantojums ir plaši pieejams sabiedrībai, ir izveidota tāda digitālā kultūras mantojuma platforma un datu ekosistēma, kas nodrošina kultūras mantojuma mūsdienīgu dokumentēšanu, uzskaiti, izpēti, saglabāšanu un aizsardzību, sabiedrības izglītošanu, kā arī tā izmantošanu uzņēmēju risinājumos un pakalpojumos	Ņemts vērā	
171	Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde	4.4.8 1. mērķi formulēt šādi: Valsts izveido platformu un nodrošina satura radīšanu kultūras vērtību digitālai izplatīšanai.	Ņemts vērā	
172	Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde	4.4.8 2. mērķi un 3. mērķi svītrot, ņemot vērā, ka tas attiecas uz Pamatnostādņu 4.4.7. punkta tematiku.	Ņemts vērā	
173	Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde	4.4.8 Papildināt ar šādu mērķi: valsts nodrošina digitālo tehnoloģiju izmantošanu kultūras mantojuma inovatīvai pētniecībai, dokumentēšanai, interpretēšanai un pārvaldībai, kā arī atbilstošu aizsardzības metožu piemērošanai.	Ņemts vērā	
174	Satiksmes ministrija	Lūdzam projekta sadaļas Autonomie bezpilota lidaparāti (bezpilota gaisa kuģi (BGK), droni) pēdējās rindkopas pēdējo teikumu 183 lpp. izteikt šādā redakcijā: “Lai sagatavotu nepieciešamos grozījumus normatīvajos aktos, ir izveidota darba grupa, kas strādā pie iepriekš minēto Ministru kabineta noteikumu Nr.368 grozījumu projekta”.	Ņemts vērā	
175	Pārresoru koordinācijas centrs	Lūdzam veidot dokumenta struktūru atbilstoši 02.12.2014. Ministru kabineta noteikumu Nr.737 “Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” prasībām, tai skaitā: 7.punktā noteiktajam: dokumentu veidot, īsi, skaidri un loģiski formulējot tā satura izklāstu;	Ņemts vērā	

		<p>18.punktā un 1.pielikumā noteiktajām prasībām dokumenta saturam un struktūrai;</p> <p>19.punktā noteiktajām prasībām par pamatnostādņu pielikumos ietveramo informāciju (<i>pamatnostādņu pielikumā ietver esošās situācijas raksturojumu pamatnostādņu aptvertajās nozarēs (tajā skaitā aktuālo statistisko informāciju), identificētās problēmas, kuru risināšanai nepieciešama noteiktas politikas īstenošana (tajā skaitā sniedzot pamatojumu, ja atsevišķas problēmas netiks risinātas), kā arī piedāvātā risinājuma sākotnējās ietekmes izvērtējuma rezultātus</i>)</p> <p>vēršam uzmanību, ka dokumenta projekta esošā redakcija satur apjomīgu materiālu, kur ir konstatējami arī <i>ex ante</i> analīzes elementi, kas būtu norādāmi projekta pielikumos. Saproto, ka digitālās transformācijas politika ir horizontāla un ieinteresēto pušu loks tās izmantošanā būs gan plašs, gan daudzveidīgs, tomēr uzskatām, ka svarīgāk ir nevis apkopot visu informāciju par tēmu, bet koncentrēti un skaidri norādīt uz būtiskākajiem jaunajiem īstenojamiem politikas soļiem tās definēto mērķu sasniegšanā.</p>		
176	Pārresoru koordinācijas centrs	<p>Lūdzam precizēt informāciju par pamatnostādņu projektā definēto rezultatīvo rādītāju sasaisti ar Nacionālo attīstības plānu 2021.-2027.gadam: sadaļā 5.1. "Politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji" 5.tabulas rindās "Sasaiste" norādīt NAP2027 indikatorus (nevis NAP investīciju projektu/pasākumu Nr.), kuru sasniegšanu ietekmēs attiecīgā pamatnostādņu politikas rezultāta sasniegšana;</p> <p>sadaļā 5.2. "Rīcības virzieni un uzdevumi" 6.tabulā, lūgums izveidot papildus kolonnas par pamatnostādņu uzdevumu attiecināmību uz konkrētajiem NAP uzdevumiem un (pēc iespējas) arī attiecināmību uz NAP investīciju projektiem/pasākumiem (norādot šajās kolonnās attiecīgi NAP uzdevuma Nr. un NAP pasākuma Nr.)</p>	Nemts vērā	
177	Pārresoru koordinācijas centrs	<p>Pamatnostādņu ievadā ir atzīmēts ļoti būtisks faktors, proti, ka digitālā transformācija ietekmē visas ekonomikas nozares un ikdienu, darbu un</p>	Nemts vērā	

		<p>saziņu, un digitalizācijas turpmāko attīstību identificē kā caurvijošu elementu attiecībā uz visām nozarēm, īpaši tādās jomās kā inovācijas un zinātne, izglītība, veselības aprūpe, iekļaujoša sabiedrība un darba tirgus, infrastruktūra, reģionālā attīstība, drošība, kā arī vide un enerģētika, kas sasaistās ar piedāvāto pamatnostādņu mērķi. Tomēr, iepazīstoties ar pamatnostādņu struktūru un izvirzītajiem rīcības virzieniem, redzams, ka digitālās prasmes kā starpnozaru caurviju prasmes, no kuru kvalitātes digitālās transformācijas procesā ir atkarīgas indivīda iespējas izglītoties, konkurēt darba tirgū un pilnvērtīgi iesaistīties sabiedrības procesos, ir uzrunātas tikai vienā rīcības virzienā „Digitālās prasmes un izglītība”, uzsvaru liekot uz izglītības sistēmas un procesu pilnveidi un cilvēku prasmēm. Nodrošinot vienotu, starpnozaru attīstības plānošanu, aicinām nepazaudēt loģisko saiti un sasaisti kā caurviju elementu digitālajai transformācijai visās nozarēs, proti savstarpēji sasaistot mērķus un aktivitātes visos piedāvātajos rīcības virzienos.</p>		
178	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (PMLP)	<p>Attiecībā uz Pamatnostādņu 2.rīcības virziena 1. uzdevumu informējam - PMLP plāno veikt e-pakalpojuma "Pieteikšanās personu apliecinoša dokumenta izsniegšanai" (Nr. 145) pilnveidošanu, nodrošinot personām iespēju attālināti pieteikties "eParaksts mobile" risinājumam. Kā arī ir uzsāktas sarunas ar Latvijas Valsts radio un televīzijas centru par "eParaksts mobile" pašapkalpošanās kioska izvietojumu PMLP klientu apkalpošanas centrālajā nodaļā.</p>	Nemts vērā	
179	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (PMLP)	<p>Lai PMLP varētu sniegt viedokli par 2.rīcības virziena 2. un 3. uzdevumu, un ievērojot to, ka PMLP nebija iesaistīta Pamatnostādņu projekta sagatavošanā, lūdzam VARAM sniegt plašāku skaidrojumu par 2. un 3. uzdevumiem un PMLP pienākumiem to izpildei.</p>	Nemts vērā	<p>Sniedzam skaidrojumu par PMLP lomu 2.rīcības virziena 2. un 3. uzdevumu īstenošanā (PMLP bija ierakstīta kā līdzatbildīgā iestāde), pēc konsultācijām ar LVRTC, kuri ir pamatā atbildīgi par šo darbību īstenošanu, mēs piedāvājam norādi uz PMLP šajās ailēs dzēst, jo nav domas par kādas īpašu PMLP lomu šo eID</p>

				<p>līdzekļu izsniegšanas vai darbības nodrošināšanas procesos, izņemot iespējamās standarta darbības/automātiskus pieprasījumus pēc PMLP datiem, lai pārliecinātos par attiecīgajām personām eID līdzekļu izsniegšanas un, iespējams, arī izmantošanas situācijās.</p>
180	AS "Sadales tīkls"	<p>Paplašināt Pamatnostādņu rīcības virziena "Tautsaimniecības (t.sk. valsts pārvaldes) digitālā transformācija" tvērumu, iekļaujot tajā arī valsts kapitālsabiedrības, kuras nodrošina zaļā kursa nacionālo mērķu realizāciju.</p>	<p>Nav ņemts vērā</p>	<p>Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk - VPIL) 3.panta pirmo daļu, šis likums nosaka Ministru kabinetam padotās valsts pārvaldes institucionālo sistēmu un valsts pārvaldes darbības pamatnoteikumus. Valsts pārvaldi realizē publiska persona — Latvijas Republika kā sākotnējā publisko tiesību juridiskā persona un atvasinātas publiskas personas (pašvaldība vai cita ar likumu vai uz likuma pamata izveidota publiska persona). VPIL 4 pants nosaka, ka Latvijas Republika kā sākotnējā publiskā persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar tiešās un pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību. Atvasināta publiska persona valsts pārvaldes jomā darbojas ar pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību. Ievērojot minēto, VPIL izpratnē valsts pārvaldes</p>

				<p>iestādes jēdzienā tiek ietvertas gan tiešās, gan pastarpinātās valsts pārvaldes iestādes, tostarp pašvaldības.</p> <p>Saskaņā ar Valsts kancelejas Normatīvo aktu projektu izstrādes rokasgrāmatā^[1] norādīto, ja tiesību nozarē, apakšnozarē vai attiecīgajā jomā jau pastāv spēkā esošs tiesiskais regulējums, formulējot jaunā normatīvā akta tiesību normas, ievēro un turpina iepriekšējā regulējuma valodas lietojumu, stilu un terminoloģiju, ciktāl tas ir nepieciešams un iespējams. Normatīvā akta projektā lietotajai terminoloģijai jāatbilst citiem normatīvajiem aktiem.</p> <p>Tiesiskās skaidrības nodrošināšanai IS pamatnostādnēs tiek izmantots analogisks princips, proti citos tiesību aktos esošās terminoloģijas konsekventa pielietošana.</p> <p>[1] https://tai.mk.gov.lv/book/1/chapter/80</p>
181	AS "Sadales tīkls"	<p>Papildināt Pamatnostādņu rīcības virziena "Tautsaimniecības (t.sk. valsts pārvaldes) digitālā transformācija" mērķi "4.4.4 Vides pārvaldības digitalizācija" ar sekojošo:</p> <ol style="list-style-type: none"> Sadaļu "Vīzija" papildināt sekojošu tekstu: <i>"Vides kvalitāti raksturo arī svarīgāko infrastruktūras faktoru kopums un</i> 	Nemts vērā	<p>Precizēta sadaļa 4.4.11."Komerccarbības digitalizācijas veicināšana" ar aprakstu un uzdevumu par modernas elektroenerģijas tirgus attīstību.</p>

	<p><i>mijiedarbība, piemēram, komunālo pakalpojumu pieejamība un kvalitāte. Savukārt, infrastruktūras kvalitātes uzlabošana ir saimnieciskās darbības ilgtspējīgas attīstības priekšnoteikums";</i></p> <p>2. Sadaļas "Vīzijas" preambula papildināt ar tekstu: "<i>Nodrošināt ilgtspējīgi attīstītu digitālās infrastruktūras vidi, lai nodrošinātu oglekļa mazietilpīgu, resursu efektīvu un klimatnoturīgu tautsaimniecības attīstību un noteiktos klimata, enerģētikas un gaisa piesārņojuma samazināšanās mērķus</i>";</p> <p>3. Sadaļu "Esošās situācija un problēmas apraksts" papildināt ar sadaļu: "<i>Elektroapgādes digitālās infrastruktūras attīstība</i>". Šobrīd nacionālā un starptautiskā elektroenerģijas tirgū notiek fundamentālas pārmaiņas, kuras nosaka normatīvās vides izmaiņas, pieaugošais pieprasījums pēc klimata neitralitātes un straujas dekarbonizācijas. Jaunās tendences veicina elektroapgādes nozares transformāciju no centralizētām tehniskām sistēmām uz izkliedētām jeb decentralizētām sistēmām, tādā veidā izvirzot jaunas prasības gan pret tīklu infrastruktūru, gan būtiski palielinot digitālās infrastruktūras nozīmi. Elektroapgādes digitālā transformācijas mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu elektroenerģijas tirgus digitālo transformāciju, veidojot nepieciešamo informācijas sistēmu infrastruktūru klimata neitrālu risinājumu ieviešanai un darbībai.";</p> <p>4. Sadaļu "Sasniedzami mērķi" papildināt ar jaunu mērķi: "<i>6. Digitāli transformēt elektroapgādes tirgus procesus, nodrošinot efektīvu elektroenerģijas tirgus darbību, energoprātības veicināšanu, kā arī pilnvērtīgu sistēmu nodrošināšanu zaļo tehnoloģiju ieviešanai.</i>";</p>	
--	---	--

		<p>5. Sadaļu "Nepieciešamā rīcība" papildināt ar jaunu punktu: "7. <i>Ieviest ilgtspējīgu elektroenerģijas tirgus digitālo infrastruktūru efektivitātes paaugstināšanai un klimata neitrālu risinājumu ieviešanai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>izveidot vienotu elektroenerģijas tirgus datu apmaiņas un uzglabāšanas platformu, standartizētu datu automatizētai apmaiņai,</i> • <i>ieviest vienotu pieprasījuma vadības un agregācijas vadības platformu, zaļo tehnoloģiju digitālās vadības nodrošināšanai,</i> • <i>ieviest automatizētu viedās uzskaites datu pārvaldības platformu,</i> • <i>atvērt anonimizēto elektroapgādes datu platformu,</i> • <i>veicināt patērētājiem pieejamas zaļās energopratības veicinošas digitālās inovācijas."</i> <p>6. Sadaļu "Sagaidāmie rezultāti un riski" papildināt ar jaunu punktu: "6. <i>Līdz 2026.gadam pilnveidotas vai izveidotas sadales sistēmas operatora, kura sistēmai pieslēgti vairāk par simts tūkstošiem lietotāju, informācijas sistēmas, kuras var nodrošināt šajā sadaļā minēto elektroapgādes tirgus procesu zaļo transformāciju."</i></p>		
182	Rīgas Tehniskā universitāte	<p>Ierosinu sadaļā 4.1 Rīcības virziens „Digitālās prasmes un izglītība” pievienot atsauksmes uz Eiropas izglītības telpas izveides iniciatīvu, paziņojums 2020. gada 30. septembrī: https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area_lv un saistīto Rīcības plānu digitālās izglītības jomā (2021–2027) : https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_lv, https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/document-library-docs/deap-communication-sept2020_en.pdf.</p> <p>Jaunajam rīcības plānam ir divas stratēģiskās prioritātes: 1. Veicināt augstas veiktspējas</p>	Ņemts vērā	Papildināts ar atsaucēm par Rīcības plānu digitālās izglītības jomā un Eiropas izglītības telpas izveides iniciatīvu

		digitālās izglītības ekosistēmas attīstību; un 2. Nostiprināt attiecīgās digitālās prasmes un kompetences digitālās pārveides īstenošanai. Ir lietderīgi piekoriģēt rīcības virziena 4.1. saturu, lai tas vairāk saskan ar EK piedāvāto rīcības plānu digitālās izglītības jomā.		
183	Tieslietu ministrija	Iespējams būtu apsverama doma par pamatnostādņu pielikumu, kurā varētu skaidrot esošo situāciju, bet pamatnostādņu pamatdokuments iekļautu tikai rīcības virzienu aprakstus koncentrētākā veidā.	Ņemts vērā	
184	Tieslietu ministrija	Dokuments būtu strukturējams tā, lai visā tekstā būtu izsekojama vienāda pieceja rīcības virziena aprakstā. Piedāvātajā redakcijā nav šādas konsekvences un nav saprotams, kāpēc vienā rīcības virzienā tiek definēti, piemēram riski, bet citā – nē. Runājot par identificētajiem riskiem, tika novērots, ka tie daļēji dublējas ar esošās situācijas aprakstu, līdz ar ko būtu apsverams, vai vajag šādu atsevišķu iedaļu. Turklāt nebija arī saprotams, kāpēc šāda risku definēšana ir nepieciešama, ja pamatnostādnēs nevar viennozīmīgi izsekot rīcības, uzdevumus, kas novērsīs šos riskus.	Ņemts vērā	
185	Tieslietu ministrija	Pamatnostādņu rīcības virzieniem ir atšķirīgas detalizācijas pakāpes, vienviet runājot par vispārīgiem principiem, priekšnosacījumiem utml., citviet jau par konkrētiem uzdevumiem, projektiem.	Ņemts vērā	
186	Tieslietu ministrija	5.2. sadaļa “Rīcības virzieni un uzdevumi” – attiecībā uz šo sadaļu šobrīd nav iespējams sniegt izsvērtu novērtējumu, jo arī nav saprotama korelācija starp pamatnostādņu rīcības virzienu ietvaros definētajām nepieciešamajām rīcībām, kurām arī nav izsekojams viendabīgums (no ļoti izplūdušām, līdz konkrētām, terminētām darbībām). Uzskatām, ka ļoti konkrēts un detalizētas darbības, uzdevumi, pasākumi būtu definējami pamatnostādņu ieviešanas plānā/ –os. Tas pats būtu norādāms arī uz sagaidāmajiem rezultātiem, kas minēti katrā no rīcības virzieniem un 5.1. sadaļu “Sasniedzamie politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji”. Šī jau būtu viena no pieejām kā sakārtot, minimizēt dokumenta struktūru.	Ņemts vērā	
187	Tieslietu ministrija	Aicinām ievērot konsekvenci dokumenta iedaļu nosaukumos. Piemēram, dažos rīcības virzienos sagaidāmie rezultāti un riski tiek apskatīti vienas saturiskās iedaļas ietvaros, citos – šķirti.	Ņemts vērā	

188	Tieslietu ministrija	<p>4.1.1 Līdzdalība un praktiskā e-pakalpojumu izmantošana – katra iedzīvotāja digitālo prasmju un digitālo rīku pamata komplekts</p> <p>Rīcības apakšvirziena mērķa sasniegšanai ir noteikti šādi kritiskie veiksmes faktori:</p> <p>kvantu datora parādīšanās radīs masveida pieprasījumu IT drošības sektorā pēc kvantu fiziķiem un/vai matemātiķiem, kas saprot kvantu algoritmus. Šo speciālistu sagatavošana ir būtiska un iekļaujama Pamatnostādnēs rīcības virzienā “Digitālās prasmes un izglītība”</p> <p>Nepieciešamā rīcība:</p> <p>3.Rindkopas pirmajā teikumā aiz vārda “senioriem” <i>papildināt ar vārdiem “ieslodzītajiem, probācijas klientiem”</i> kā arī papildināt minēto rindkopu ar teikumu “<i>Tāpat jāmeklē jauni saturiski un tehniski risinājumi attiecībā uz ieslodzīto digitālo prasmju attīstību, tādejādi līdzsvarojot ieslodzījumā noteiktos ierobežojumus un sabiedrības drošībai drošu digitālo prasmju apguves iespējas.</i>”</p>	Ņemts vērā	Precizēts atbilstoši priekšlikumam
189	Tieslietu ministrija	<p>4.1.2 Rīcības apakšvirziena mērķi: 2. punkts - 4.1.5. apakšvirzienā ir šāda tēma - digitālo prasmju attīstību un izmantošanu izglītības procesā- un mērķa uzstādījums labāk iederas tieši tur.</p>	Nav ņemts vērā	Visās pamatnostādņu sadaļās “Rīcības apakšvirziena mērķi” precizēti uz “Rīcības nolūku”. Šajā sadaļā pievērsamies pakalpojumu attīstībai, kas kopā ar prasmju attīstīšanu veido mūsdienīgu un lietotājiem ērtu vidi. Uzņēmēju spēja ieviest pakalpojumu tādā veidolā un saturā kāds ir pieprasījums vistiešākajā mērā saistāms ar prasmju jautājumu. Līdz ar to uzskatām šīs divas jomas kā saistītas un esam izcēluši pie pakalpojumu sniegšanas.
190	Tieslietu ministrija	<p>4.1.4 Nepieciešamā rīcība 2.punkts - par kādu kvalifikācijas paaugstināšanu te tiek runāts? JA tikai par IKT, tad atbilstoši ir jāprecizē 29.lp rindkopa, bet maz ticams, ka visi, kas</p>	Nav ņemts vērā	Šeit nav runa par pārkvalifikāciju tikai IKT nozarē, bet vispār iegūto digitālo prasmju

		<p>automatizācijas rezultātā zaudēs savu darbu, spēs pārkvalificēties par IKT nozares speciālistiem ar spēcīgām zināšanām IKT sistēmu izstrādē, datu zinātnē utt.</p>		<p>izmantošana jaunu profesiju un arodu apgūšanā, lai pēc iespējas labāk integrētos darba tirgū, iegūtas zināšanas automatizācijas iekārtu izmantošanā ražošanā, vai datu analītikas rīku izmantošana.</p> <p>Uzskatām, ka precizējumi nav nepieciešami norādīt2ajā 29.lapas 3. rindkopā "Tomēr būtiski valstiskā līmenī apzināties, ka automatizācija skars visas nozares, līdz ar to būs nepieciešama darbaspēka pārkvalificēšana. Tāpēc jau savlaicīgi jāparedz mehānismi jaunu zināšu un prasmju apguvei, kā arī iespējamās karjeras maiņai. "</p>
191	Tieslietu ministrija	<p>Papildināt 4.2.4 ar teikumiem: <i>"Fizisko personu datu aizsardzība arī ir digitālās transformācijas rīcības virziens, kas ir saistīts ar drošību un uzticamību digitālajā vidē, jo apskata gan fizisko personu datu aizsardzības uzraudzības uzlabojumu aspektus, gan iespēju un gatavību personām (fiziskām) lemt par savu personas datu apzinātu nodošanu apstrādei (t.sk. privātajam sektoram un ārpus valsts robežām), kā arī iegūt pilnvērtīgu informāciju par savu personas datu izmantošanu. Tā kā šis virziens aptver arī citas jomas, tas tiks izvērtēts 4.4.2.2.sadaļā."</i></p>	Nemts vērā	
192	Tieslietu ministrija	<p>4.2.1 Nepieciešamā rīcība</p> <p>1.punkts - Aicinām konkrētāk noteikt, kādā normatīvajā aktā ietvert šādu prasību. Tā kā pamatnostādnes jāsāk īstenot jau nākamgad, tad prasība iekļaujama kādā no šobrīd jau spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Tāpēc būtu jāprecizē, kurš normatīvais akts ir padomā.</p> <p>Papildus iesakām izvērtēt, vai šāda sadaļa par drošības prasību atbilstību un veiktajiem atbilstības verificēšanas pasākumiem nav</p>	Nemts vērā	

		<p>iekļaujama arī tiesību aktu projektu anotācijā, pieņemot, ka lielākā daļa IT sistēmu ir minētas kādā no ārējiem normatīvajiem aktiem. Kad ievieš jaunu IT sistēmu un virza tai pamatā esošo normatīvo aktu, tad arī visas drošības prasības varētu atrunāt anotācijā.</p> <p>2.punkts - Aicinām izvērtēt, vai ir nepieciešams iekļaut šādu punktu, jo tas ir pašsaprotami, ka drošības prasību ievērošana notiek atbilstoši normatīvajam regulējumam.</p> <p>3.punkts - Vai šeit nebūtu jāpiemin Publisko iepirkumu likums, kur šo pieeju varētu nostiprināt?</p>		
193	Tieslietu ministrija	<p>4.2.2 Kvalificēta paaugstinātas drošības e-identitātes un kvalificēta elektroniskā paraksta izsniegšana un personu loks</p> <p>Papildināt ar 3.punktu:</p> <p>“Ieslodzīto identificēšanas nodrošināšana, lai ieslodzītie varētu identificēt sevi informācijas sistēmās, kuras tiek izmantotas ieslodzījuma vietās ikdienas procesu nodrošināšanai. Risinājumu eID karte nevar izmantot ieslodzījuma režīma īpatnību dēļ, jo tā nedrīkst atrasties pie ieslodzītā. Elektroniskais eID arī nav izmantojams, jo pastāv augsts risks, ka identifikācijas līdzekļi piespiedu kārtā vai ar viltu var tikt nodoti/izmantoti citas personas labad. Šī iemesla dēļ nepieciešams risinājumu, kur kā otro autentifikācijas faktoru izmanto kādu no ieslodzītā biometriskajiem datiem. Tas ļautu būtiski efektīvizēt ieslodzīto tiesību realizēšanas ātrumu, vienkāršot procesus un samazināt to apmierināšanai nepieciešamos ieslodzījuma vietu darbinieku resursus, novirzot tos resocializācijas darbam.”</p> <p>5.punkts - Sejas atpazīšanas tehnoloģiju lietošana ikdienā (sniedzot pakalpojumus, veicot ikdienas darbības) nav atbalstāma prakse no personas datu aizsardzības aspekta un tiesību uz privātumu aizsardzību. Biometrijas dati ir sensitīvi dati, līdz ar to apstrādei nepieciešams Datu regulas 9.panta tiesiskais pamatojums. Pašlaik neviens no pamatiem neielasās pie šī vispārīgā virziena. Šis virziens būtu sašaurināms, vai norādāms, ka tas</p>	Nav ņemts vērā	<p>Nenoliedzot uzticamas elektroniskās identifikācijas nepieciešamību ieslodzītajām personām, VARAM tomēr neuzskata par lietderīgu iekļaut šāda risinājuma izstrādes uzdevumu pamatnostādņēs, jo tas ir orientēts uz šauru lietotāju loku un, visticamāk, ir īstenojams tieši ieslodzījuma vietu institūciju iekšēji izmantojamo sistēmu ietvaros bez plašāka pielietojuma iespējām. Attiecībā uz biometrisku identifikācijas risinājumu pielietojumiem lietotāju autentificēšanai, norādām, ka pašreizējā tehnoloģiju attīstības stadijā tie plašam pielietojumam ir pieļaujami tikai sasaistē ar drošām un konkrētu lietotāju individuālām (t.i. viņu pilnīgi kontrolētām) viedierīcēm, kas ieslodzījuma vietu</p>

		<p>tiks izmantots kā galējās nepieciešamības rīks , ievērojot visus personas datu aizsardzības principus (līdz ar to tiks vērtēts, vai kaut ko tādu vispār var ieviests) un to izmantos tikai kompetentas valsts iestādes.</p> <p>Nepieciešamā rīcība - papildināt ar 9.punktu “Radīts ieslodzīto e-identifikācijas risinājums, kas tiek izmantots tikai ieslodzījuma vietās ieslodzījuma laikā”.</p>		<p>gadījumā var nebūt iespējami, līdzīgi kā viedkaršu izmantošana bez īpašiem papildus procedurāliem risinājumiem.</p> <p>Priekšlikumā pieminētā biometrisku datu apstrāde lietotāju autentifikācijas nolūkos ārpus lietotāja kontroles esošā iekārtā (piemēram, sistēmas serverī), vispārējā attālinātas elektroniskās identifikācijas praksē nav pieņemama šo datu nesankcionētas reproducēšanas risku dēļ. Tādi risinājumi varētu būt pieļaujami pilnīgi noslēgtās un stingri kontrolētās sistēmās, tomēr tie pēc būtības drīzāk būtu pielīdzināmi fiziskās piekļuves kontroles, ne attālinātas elektroniskās identifikācijas risinājumiem un tāpēc nav iekļaujami pamatnostādņu sadaļā par uzticamu elektronisko identifikāciju.</p>
194	Tieslietu ministrija	<p>4.4.1 Sagaidāmie rezultāti un riski</p> <p>Rezultāti - līdztekus 4.punktam ir jāparedz punkts par to, ka līdzīgi tiek meklēts risinājums arī publiskās pārvaldes pusei atverot savus datus. Jebkura atvērto datu (brīvi pieejama bezmaksas informācija bez atkalizmantošanas ierobežojumiem) iniciatīva nevar tikt vērtēta šķirti no nepieciešamības horizontāli risināt arī publisko reģistru finansēšanas jautājumu, visticamāk nodrošinot to finansēšanu no valsts budžeta, kam jāaizstāj esošie finansēšanas modeļi no pašu ieņēmumiem.</p>	Ņemts vērā	

195	Tieslietu ministrija	4.4.2.1 Paralēli vajag paredzēt risinājumus tam, kā nodrošināt publiskās pārvaldes IS pastāvīgu un adekvātu uzturēšanu. Un tas ir jāparedz šajā plānošanas dokumentā kā nemainīgs princips. Nepieciešams attiecīgi papildināt sadaļas “nepieciešamā rīcība”, “Rezultāti” un “Riski”.	Ņemts vērā	
196	Tieslietu ministrija	4.4.3.1 Šis jautājums šobrīd nav pietiekami izpētīts, nav zināmas aplēses par potenciālajām jomām utml., līdz ar ko aicinām šo sadaļu neietvert kā atsevišķu tēmu, bet laika gaitā skatīt to kā vienu no DT risinājumiem, ja veidojas pamatota nepieciešamība un priekšnosacījumi šādu līgumu ieviešanai.	Nav ņemts vērā	Rīcības virziens ietver arī sabiedrības informēšanu par digitālo valūtu, viedo līgumu, finanšu datu apmaiņas un attīstības tendencēm. Ņemot vērā straujo digitalizācijas attīstību un tendences, kuras tuvāko gadu laikā var strauji mainīt līdzšinējo situāciju. Vienlaikus tieši darba grupā tika formulētas tās jomas, kuru ietveršana ir nepieciešama, šajā gadījumā bija iesaistīti pārstāvji no Finanšu ministrijas un asociācijām
197	Tieslietu ministrija	4.4.3.3 Esošā situācija un problēmas apraksts Attiecībā uz Uzņēmumu reģistru, kas minēts kā piemērs – <u>ja dokumentā domāts, ka minētais risinājums ir attiecināms uz klātienes pakalpojumiem</u> , tad UR kā piemēra norādīšana nav korekta. UR kopš šī gada marta vairs nesniedz klātienes pakalpojumus un arī neplāno turpmāk sniegt klātienes pakalpojumus.	Ņemts vērā	
198	Tieslietu ministrija	4.4.3.4 Nepieciešamā rīcība Darba grupā, uzklusot Tieslietu ministrijas un Latvijas Zvērinātu notāru padomes viedokļus, ņemot vērā Latvijas tiesību sistēmu, tika secināts un nolemts, ka viedie līgumi nav attiecināmi uz nekustamo īpašumu darījumiem. Ja arī 4.4.3.4. sadaļa pamatnostādnēs tiek atstāta, uzskatām, ka šis teikums varētu būt pārprotams un nav skaidrs, par kādiem reģistriem te runa. Tādējādi IDaļēji ūdzam pamatnostādnēs paredzēt, ka viedie līgumi var tikt attiecināti kaut kādās noteiktās sfērās (ne zemesgrāmata). Lai arī pasākumos konkrētus uzdevumi pašreiz nav	Daļēji ņemts vērā.	Izteikts redakcijā: Līgumu daudzums, kas tiek noslēgti kā viedie līgumi no kopējā noslēgto līgumu daudzuma attiecīgajā jomā.

		<p>iekļauti, plānots 2027.gadā viedo līgumu skaitu palielināt no 10 uz 30%, kas ir pietiekami liels apjoms, lai pamatnostādnēs tiktu vismaz uzskaitīt jomas, kurās viedie līgumi varētu tikt ieviesti vispirms.</p> <p>Jautājums šobrīd nav pietiekami izpētīts, nav zināmas aplēses par potenciālajām jomām utml., līdz ar ko <u>aicinām šo sadaļu neietvert kā atsevišķu tēmu</u>, bet laika gaitā skatīt to kā vienu no DT risinājumiem, ja veidojas pamatota nepieciešamība un priekšnosacījumi šādu līgumu ieviešanai.</p>		
199	Tieslietu ministrija	<p>4.4.4 Vīzija</p> <p>Papildināt trešās rindkopas pēdējo teikumu ar vārdiem: “vienlaikus līdzsvarojot valsts informācijas sistēmu datu atvēršanu ar sabiedrības, personas datu aizsardzības un valsts drošības interesēm”.</p> <p>(Tas noteikti ir horizontāls princips, bet TM it īpaši vērš uzmanību šajā sadaļā, jo saskatām, ka vides pārvaldības politikas īstenošanā (piem., nek.īpašuma apsaimniekošana, energoefektivitātes pasākumu mērķtiecīga realizēšana) nepieciešamo informāciju iesaistītās puses iegūst arī no nekustamā īpašuma un to tiesību reģistrācijas informācijas sistēmām, bet to atvēršanai ir jābūt analizētai un izsvērtai.)</p>	Nemts vērā	
200	Tieslietu ministrija	<p>4.4.5.1 Sasniedzamais mērķis</p> <p>Papildināt otro rindkopu ar teikumu: “Valsts probācijas dienesta un IeVP IS pilnveidošana, paplašinot gan IS PULUS, gan IIS pieejamību ārpus dienesta telpām, kā arī automatizējot ar digitālās lietas vadību saistītos procesus.”</p>	Nemts vērā	
201	Tieslietu ministrija	<p>4.4.7</p> <p>Vīzija: Čatboti ir tikai viens no valodas resursu digitalizācijas rezultātiem, tāpēc konkrētu tehnoloģiju pieminēšana sašaurina vīzijas formulējumu. Mūsuprāt, tas ir viens no risinājumiem, kas tiks izmantots, lai virzītos uz vīzijas sasniegšanu, nevis pati vīzija.</p> <p>Papildināt otrās rindkopas pirmajā teikumā aiz vārdiem “digitālajos risinājumos” ar vārdiem “veicinātu latviešu valodas lietojumu dažādās nozarēs, tādējādi stiprinot latviešu valodas pozīcijas”.</p>	Nemts vērā	

Sasniedzamais mērķis, Mērķis, Valodu tehnoloģiju attīstība

- Nav pareizi šeit minēt konkrētus risinājumus vai tehnoloģijas, jo tās pēc laika var izrādīties nelietderīgas vai strauji novecoot, sevišķi digitālajos risinājumos, kur tehnoloģiju attīstība ir ļoti strauja un dažkārt pat revolucionāra. Šis mērķa definējums ietver gan attīstības un transformācijas pamatnosacījumus, gan vēlamos rezultātus (tehnoloģiskos risinājumus), kas dinamiska rakstura nozarē 7 gadu posmā var izrādīties nepamatots.

Pamatnostādņu izstrādes darba grupā tika formulēts šāds mērķis (toreiz- virsmērķis):

“Latviešu valodai tiek nodrošināti svarīgākie valodas resursi ilgtspējīgai valodas attīstībai un plašam lietojumam digitālajos pakalpojumos.”

Valodu tehnoloģijas kā būtiska sastāvdaļa privātā sektora IKT pakalpojumu struktūrā

- pēc būtības šis punkts ir izteikts citādāk nekā tas bija iepļānots darba grupā: sākotnējā ideja bija veidot priekšnosacījumus un resursus jaunu tehnoloģiju attīstībai. Ja mēs nodrošinām resursus atvērto datu formātā, no tiem iegūst ne tikai vienotās platformas un terminoloģijas portāls, bet arī visa tautsaimniecība, jo šos resursus var apstrādāt jebkurš un veidot dažādus jaunus risinājumus un pakalpojumus. Šī nostāja/ ideja būtu pārnesama uz apakšmērķu sadaļu.

Apakšmērķi - Aicinām izmantot darba grupas ekspertu piedāvāto saturu:

1. Tautsaimniecības vajadzībām un latviešu valodas ilgtspējai nodrošināti daudzveidīgi, atvērti valodas resursi (tekstu, runas, terminoloģijas u. c.) viegli pieejamā vienotā krātuvē, kas veicina dažādu valodas tehnoloģiju risinājumu izstrādi.

2. Digitālie pakalpojumi un teksta, audio un video saturs nodrošināts formātā, kas pieejams cilvēkiem ar redzes un dzirdes traucējumiem, disleksiju un īpašām vajadzībām. Latvijas publiskās pārvaldes pakalpojumiem un digitālajiem informācijas resursiem nodrošināta pieejamība visās ES dalībvalstu valodās.

3. Izstrādātas atvērtas valodas tehnoloģijas jaunu pakalpojumu veidošanai un integrācijai, mērķauditorijā iekļaujot arī uzņēmējus, kas veicina

		<p>pakalpojumu attīstību un izaugsmi, vienlaikus pārvarot digitālās robežas.</p> <p>4. Attīstīta mākslīgā intelekta tehnoloģijās balstīta daudzvalodīga un daudzkanālu publiskā sektora komunikācijas platforma.</p>		
202	Ekonomikas ministrija	<p>4.4.11 Sadaļas nosaukumu izteiktšādā redakcijā: “Komercedarbības digitalizācijas veicināšana un uzņēmējdarbības vides pilnveide”.</p> <p>Vīzija: Papildināt pirmo teikumu aiz vārdiem “pilnvērtīgā izmantošanā” ar vārdiem “proaktīvu un dzīves situācijām pielāgotu ar uzņēmējdarbību saistītu pakalpojumu pieejamībā”</p> <p>Papildināt sadaļu ar teikumu: “Mērķis: Proaktīvo un dzīves situāciju pakalpojumu pieejas ieviešana ar uzņēmējdarbību saistīto pakalpojumu jomā, uzņēmējdarbības atbalsta mērķtiecīguma un efektivitātes palielināšana.”</p>	Nemts vērā	
203	Ekonomikas ministrija	<p>4.4.1 Nepieciešamā rīcība</p> <p>Papildināt 5.punktu ar apakšpunktu šādā redakcijā:</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Uzņēmējdarbības pakalpojumu platforma, kas nodrošinās proaktīvu un dzīves situācijām pielāgotu pakalpojumu sniegšanu dažādām uzņēmēju grupām (piemēram, investoru, jaunuzņēmumu, eksportētāji u.c.) nodrošinot uzņēmējdarbības vides uzlabošanu un uzņēmējdarbības veicināšanu. Proaktīvu pakalpojumu piedāvājums ietver arī privāto pakalpojumu sniedzēju pakalpojumus, šim nolūkam tiek veidots attiecīgās jomas pakalpojumu sniedzēju tīkls.” 	Nemts vērā	
204	SIA “Tele2”	<p>Aicinām izskatīt iespēju papildināt Digitālās transformācijas pamatnostādnes 2021-2027. gadam rīcības virzienu “Telekomunikāciju pakalpojumu pieejamība”, rosināt rīcības plānā iekļaut arī aktīvās mobilo tīklu infrastruktūras koplietošanu, lai veicinātu kvalitatīvāku tīklu pārklājumu un ātrāku un efektīvāku 5G tīkla ieviešanu Latvijā.</p> <p>Aicinām papildināt DTP 4.3.1.2. Punktu “Infrastruktūras koplietošanas veicināšana un atbalsta infrastruktūras pieejamība”, iekļaujot arī aktīvās infrastruktūras koplietošanu.</p>	Nemts vērā	

205	SIA "Tele2"	Ņemot vērā virziena par telekomunikāciju pakalpojumu pieejamības veicināšanu iekļaušanu nacionāla līmeņa valsts digitālās politikas plānošanas dokumentā, būtu svarīgi to arī iezīmēt, izstrādājot Elektronisko sakaru likuma grozījumus.	Nav ņemts vērā	Jautājums risināms Elektronisko sakaru likumā.
-----	-------------	---	----------------	--

Datums*

19.01.2021
(dd/mm/gggg)

Atbildīgā
amatpersona

Arnis Skraučs
(vārds, uzvārds, paraksts*)